Elena Stănescu-Bătrînescu
Broderia românească aplicată

Lucrarea « Broderie românească aplicată » se adresează marelui public iubitor de frumos și cuprinde broderii artizanale sub o formă cu totul nouă cu o sferă largă de aplicabilitate, în ținuta vestimentară și ornamentația interioară a locuințelor.

Motivul ornamental este cules din folclorul pur românesc de pe întreg cuprinsul țării (în dreptul fiecărui motiv se specifică zona de unde a fost cules).

Cartea prezintă cu echilibru și bun gust ornamentarea interioară a locuințelor precum și aplicarea broderiilor românești pe diverse piese de îmbrăcăminte. Modelele sînt prezentate în planșe care redau coloritul original, fiind accesibile oricăror exigențe.

Modelele, prezentate (pe hîrtie milimetrică) sînt însoțite de explicații privind materialele necesare pentru diferite broderii cît și modul de executare a cusăturii și broderiei românești.

Cartea se adresează femeilor de la orașe și sate, tinerelor și elevelor care doresc să se orienteze profesional spre arta decorativă textilă sau scenografică, cooperativelor meșteșugărești, secțiile de artizanat tuturor iubitorilor de frumos.

Control științific: prof. dr. Nicolae Dunăre
Redactor ing. Constanța Teciu
Tehnoredactor: Valeriu Morăreseu
coperta: Elena Stănescu-Bătrînescu

Bun de tipar: 22 XII 1977
Coli de tipar: 15
Tiraj: 50.000+70 ex. legate
C.Z: 745
Tiparul executat la Întreprinderea Poligrafică
„Arta Grafică"

Cuprins

ELEMENTELE ŞI MOTIVELE ORNAMENTALE ROMÂNEŞTI
— *TEHNICA PUNCTELOR FOLOSITE ÎN BRODERIILE ROMÂNEŞTI*

— *Punctul înaintea acului (fig. 15)*
— *Punctul de tighel (fig. 16)*
— *Punctul lănţişor (fig. 17)*
— *Punctul ocol (fig. 18)*
— *Punctul de feston (fig. 19)*
— *Gura păpuşii (fig.20)*
— *Punctul zigzag (fig. 21)*
— *Punctul cruciuliţă (fig. 22)*
— *Punctul în butuci (fig. 23)*
— *Punctul bătrînesc (fig. 24)*
— *Punctul încrucişat (fig. 25)*
— *Punctul încrucişat dublu (fig.26)*
— *Punctul steluţă (fig. 27)*
— *Punctul bănăţean (fig. 28)*
— *Punctul înnodat (fig. 29)*
— *Cheiţa încrucişată (fig. 30)*
— *Cheiţa purcei (fig. 32)*
— *Găurelele (fig. 33)*
— *Ajurul păianjen (fig. 34)*
— *Sfaturi practice*
— *Ustensile folosite la executarea broderiilor*
— *Pregătirea ţesăturii pentru brodat*
— *Aplicarea motivului ornamental*
— *Modul de lucru*
— *Întreţinerea broderiei româneşti*

— *MATERIALELE CU CARE SE LUCREAZĂ BRODERIILE ROMÂNEŞTI*
— *MATERIALELE PE CARE SE EXECUTĂ BRODERIILE ROMÂNEŞTI*
— *BRODERIE ROMÂNEASCĂ APLICATĂ LA ÎMBRĂCĂMINTEA PENTRU FEMEI*
— *BRODERIE ROMÂNEASCĂ APLICATĂ LA ÎMBRĂCĂMINTEA PENTRU PLAJĂ*
— *MOTIVE ORNAMENTALE APLICATE LA ÎMBRĂCĂMINTEA PENTRU COPII*
— *MOTIVE ORNAMENTALE APLICATE PE DIFERITE OBIECTE DE DECOR ŞI ÎMBRĂCĂMINTE*

'uvînt înainte

« Ceea ce vi se cere tovarăși, este să pătrundeți în adîncul existenței ›orului, și înțelegînd năzuințele sale, eforturile și munca eroică, să ățișați grandioasa frescă a României Socialiste. Partidul este adeptul evărului obiectiv nemistificat, partizanul înfățișării veridice a realității, t cu luminile cît și cu umbrele ei.

Redați prin minunatul grai al artei, freamătul creator al poporului, e transformînd prin munca sa eroică înfățișarea țării, se transformă pe e însuși.

Nu uitați niciodată, că menirea artei noastre este de a înnobila omul, a-l inspira spre noi fapte măreț, spre realizarea idealurilor socialismului comunismului » . . .

NICOLAE CEAUȘESCU

Din Raport la cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român

La acest mare îndemn a luat naștere și lucrarea de față «Broderia mânească aplicată.».

Această lucrare înlesnește celor îndrăgostiți de folclorul nostru prețios, să creeze noi și noi motive ornamentale, să îmbine culorile specifice zonei, apoi să ajungă la stadiul de a crea dintr-un motiv, compoziții adaptabile la diferite obiecte pentru împodobirea căminului lor.

Varietatea de costume naționale diferite de la o zonă folclorică la alta dau un farmec și o strălucire deosebită figurilor omenești.

Arta populară și-a îmbogățit patrimoniul în funcție de influența factorilor istorici și social-economici, păstrîndu-și însă neștirbită originalitatea, evitînd influențele străine și a ales tot ce a găsit demn de transmis.

Aplicabilitatea dă creației de artă populară un caracter de continuitate, arătînd că poporul nostru iubește viața și că dispune de o puternică forță creatoare, avînd mari posibilități de dezvoltare în viitor precum și faptul că cinstește înaintașii care au luptat pentru a crea, păstra și transmite minunatele lor obiceiuri și îndemînări.

Autoarea

Elementele și motivele ornamentale românești

Pe tot cuprinsul patriei, arta cusutului s-a practicat din adîncimi de vremuri tracice și s-a păstrat cu sfințenie, pînă în zilele noastre.

Motivul românesc, care împodobește un obiect, variază după utilizarea dată pieselor brodate: podoabă, îmbrăcăminte sau uz casnic.

La obiectele de podoabă cum sînt basmaua, năframa, batista, se folosesc motive în a căror componență intră floarea cu frunze, fructele, păsările etc. La obiectele de uz casnic și la obiectele de îmbrăcăminte pentru sărbători ca: ie, cămașă bărbătească, pieptar, cojoc etc., se folosesc motive în componența cărora intră floarea, figurile abstracte (geometrice), animalele, elementele cosmice, redate toate într-o formă stilizată.

Spiritul inventiv și iscusința celor care practică arta broderiilor le-au permis să utilizeze și să simplifice, să stilizeze și să prelucreze motivele, ducîndu-le pînă la perfecțiune morfologică clasică.

Motivul se deosebește de la o zonă etnografică la alta prin diversitatea modalităților de grupare în cîmpuri ornamentale. Felul de viață a influențat mult spiritul artistului creator. Datorită acestui fapt, motivele ornamentale s-au grupat în două categorii mari:

a) după forma și tipul de stilizare;
b) după conținutul tematic.

Morfologic, motivele ornamentale se clasifică în categorii de motive diferențiate:

a) geometrice;
b) negeometrice sau liber desenate.

În grupa motivelor în stil geometric intră motivele abstracte și simbolice.

În grupa celor negeometrice sau liber desenate, intră motivele cu conținut tematic împrumutat din realitatea înconjurătoare.

După conținut, motivele ornamentale se pot clasifica în trei mari categorii:

a) abstracte;
b) realiste;
c) simbolice.

În decorul brodat cu aceste elemente, care intră în compoziția unui model, ele nu apar izolate unele de altele, ci sînt cusute într-o strînsă împletire tematică, adeseori fiind comasate într-un singur motiv.

Motivele ornamentale abstracte se întîlnesc aproape în toate zonele noastre etnografice. Motivele decorative abstracte au rezultat din jocul tehnicilor sau în urma unei îndelungi obișnuințe de transformare, stilizare și abstractizare ca: puncte, linii, figuri geometrice.

În toate cazurile, din punct de vedere morfologic, ele aparțin stilului geometric (fig. 1).

Motivele ornamentale realiste se împart la rîndul lor în trei grupe mari:

a) fiziomorfe;
b) skeomorfe;
c) sociale.

Grupa fiziomorfe, care a cunoscut o răspîndire mai mare, se împarte la rîndul ei în patru subgrupe: cosmice, fitomorfe, zoomorfe și antropomorfe.

Grupele skeomorfe și sociale nu s-au bucurat de răspîndirea celor fiziomorfe.

Din grupa motivelor fiziomorfe, subgrupa *cosmice* cuprinde elemente decorative ce redau fenomene cerești și reprezentări de corpuri cerești ca: fulgerul (reprezentat prin zigzag), calea laptelui, steluțele, soarele etc. (fig. 2).

Subgrupa *fitomorfe*, reprezintă regnul vegetal ca: plante, frunze, flori, fructe.

În compozițiile ornamentale, predomină floarea în desen stilizat sau apropiat mult de natură. Frunza apare singură sau cîte două și trei la un loc. Într-o compoziție, atît florile cît și frunzele sînt dispuse simetric și asimetric, fiind legate de rămurică prin codițele lor.

În subgrupa fitomorfe, se mai întîlnesc spirale ce amintesc cîrceii de viață de vie sau de dovleac.

Floarea, la început, a fost reprezentată cu patru petale, fiind inspirată

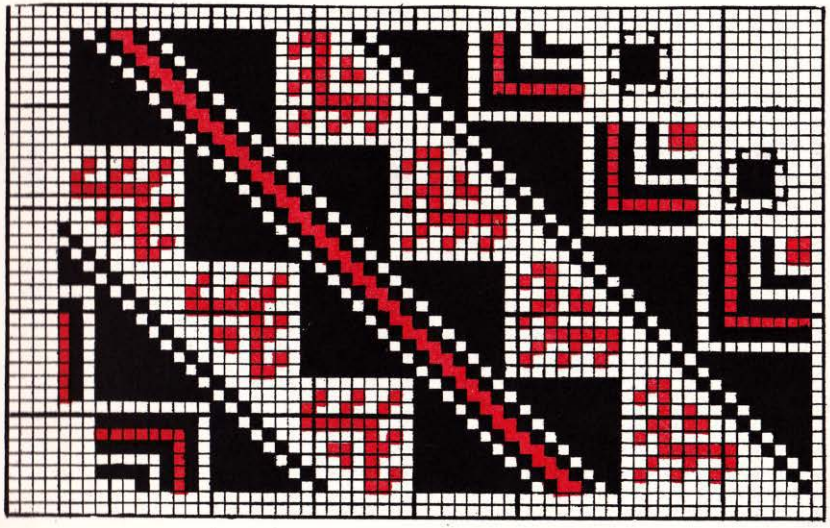

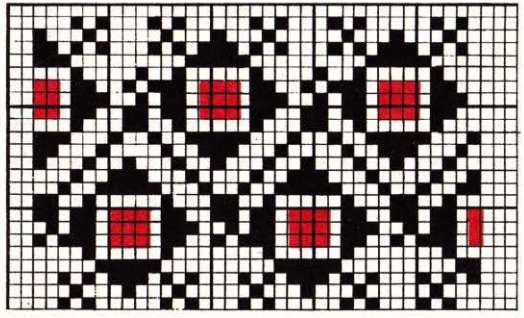

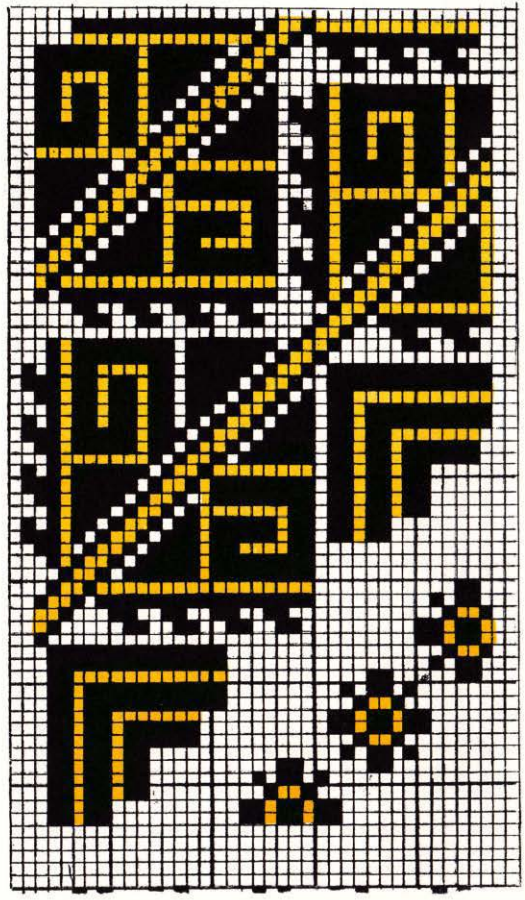

Fig. 1. Motive abstracte ce aparțin stilului geometric.

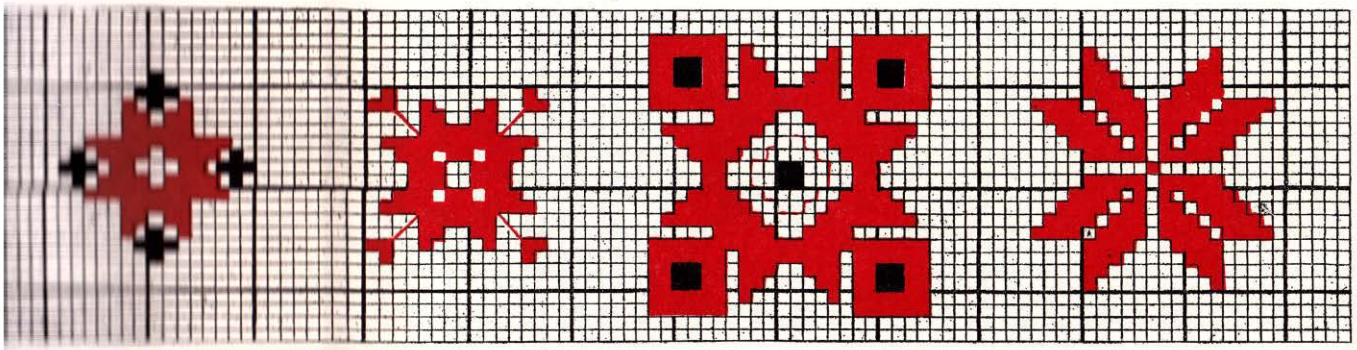

2. Elemente decorative cosmice — « *steluțele* ».

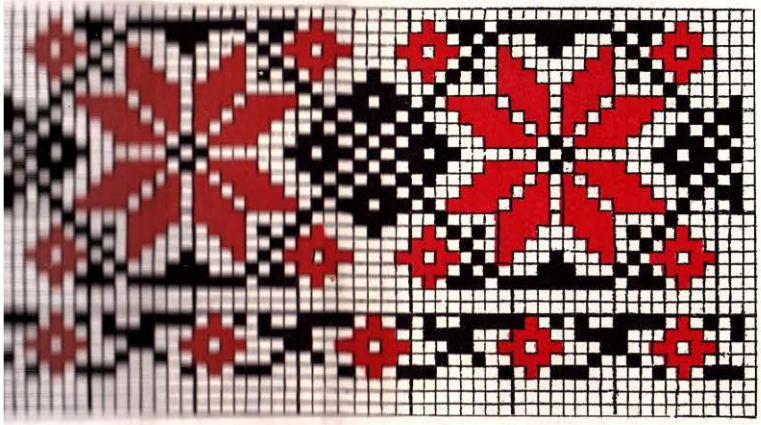

3. Motiv ornamental cu elemente cosmice « *steluțele* ».

din cele mai simple flori (de cîmp sau de pădure); totuși, în unele zone etnografice, floarea își sporește numărul petalelor la șase sau opt, ajungînd la forma unei flori învoalate.

Fructele și cerealele cele mai des întîlnite în compozițiile ornamentale sînt: « spicul de grîu », « ghinda », « știuletele », « afina », « strugurele », « mărul », « părul », etc. (fig. 3, 4, 5, 6).

În redarea motivelor fitomorfe brodate, se observă două tendințe: o formă în care elementul decorativ apare stilizat geometric, redat doar prin niște linii esențiale și alta, caracterizată printr-o redare negeometrică, în maniera desenului liber, reproducînd o formă apropiată de natură și îngăduind recunoașterea ușoară a familiei florale.

Motivele din subgrupa *zoomorfe* apar într-un număr mai redus, stilizate geometric sau în maniera desenului liber. Elementele care intră în compoziția unui motiv ornamental zoomorf, des întîlnite sînt: « coarnele berbecului » și « fruntea boului ». Din reprezentările « *avimorfe* » sînt: « vrabia », « porumbelul », « cocorii », « rîndunica », « găinușa » etc. (fig. 7,8,9).

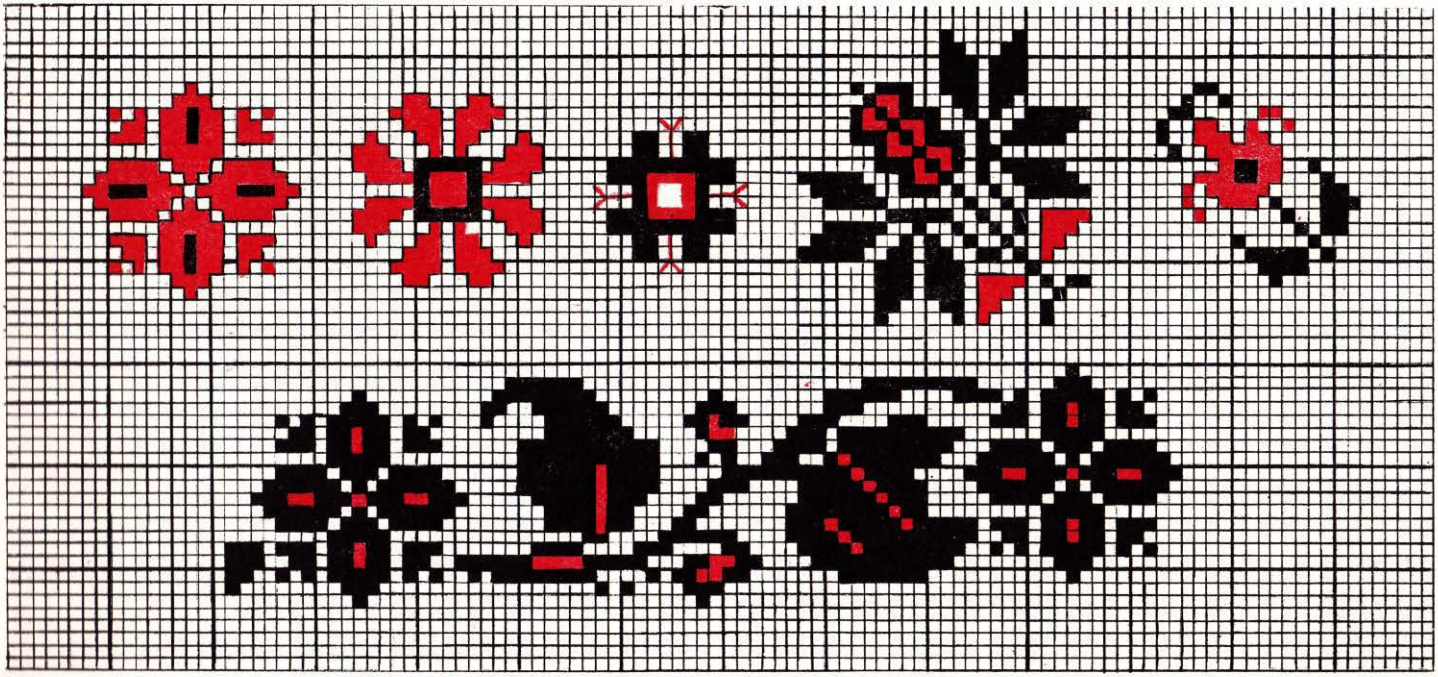

Fig. 3. Subgrupa fitomorfe « flori » și « frunze ».

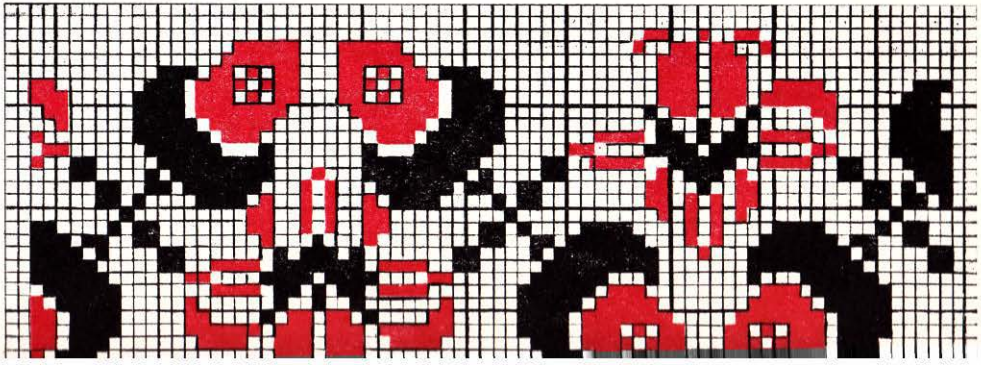

Fig. 5. Subgrupa fitomorfe « ghindă ».

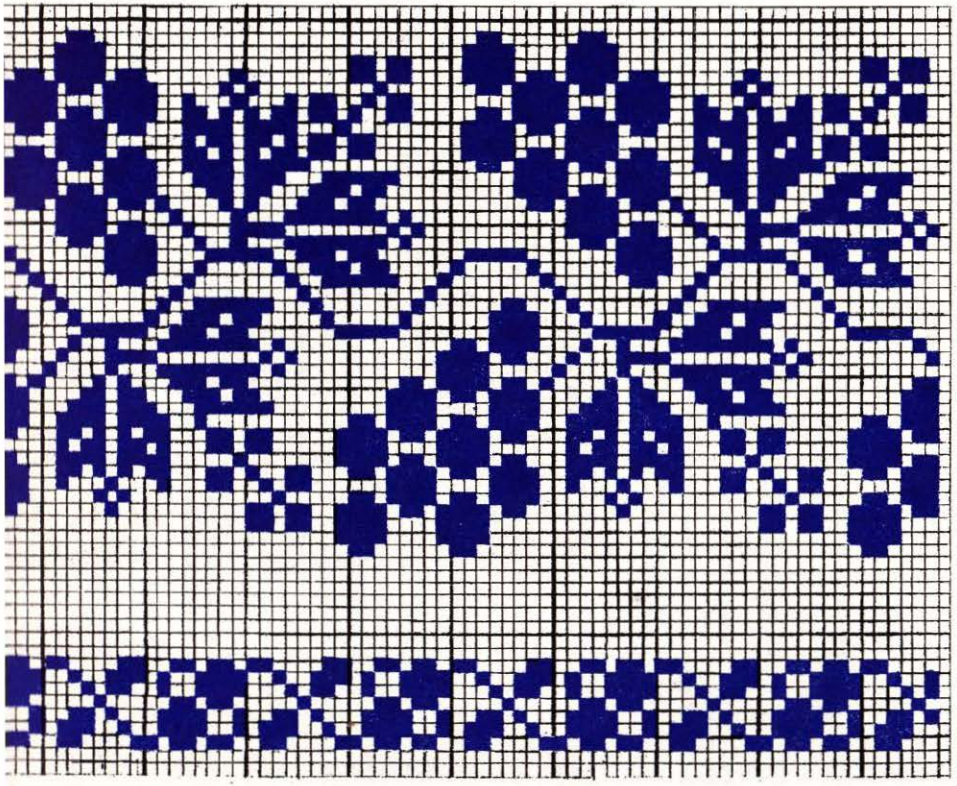

Fig. 4. Subgrupa fitomorfe, « fructe », « strugurele cu frunze ».

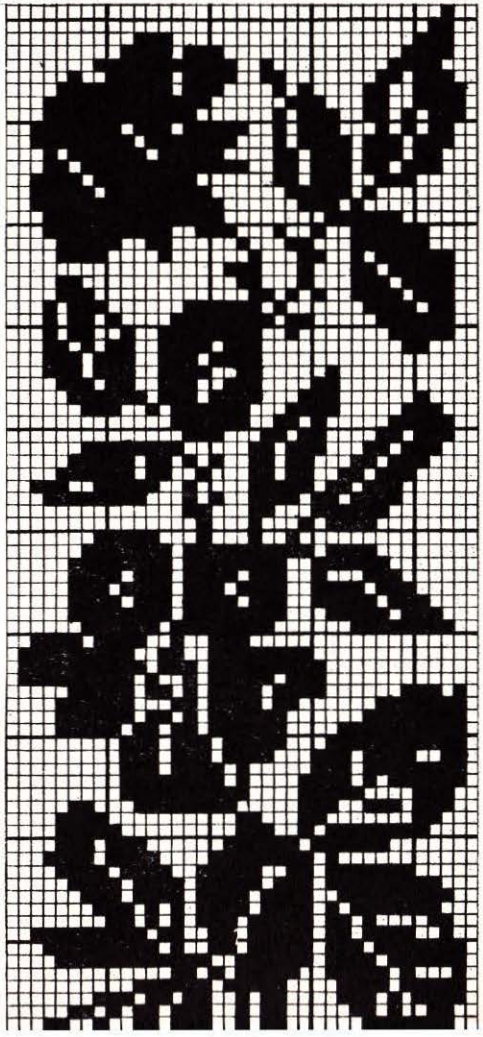

Fig. 6. Subgrupa fitomorfe, « compoziție ornamentală flori cu frunze »

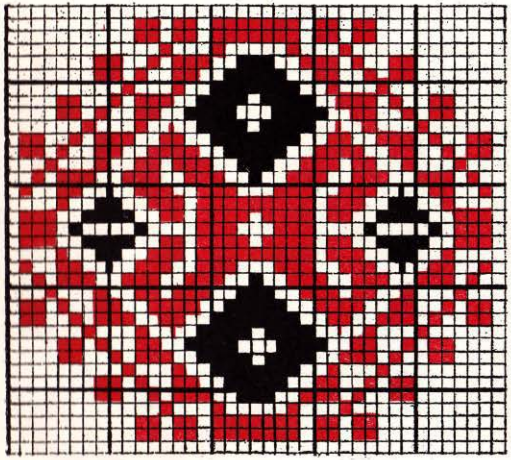

Fig. 7. Subgrupa zoomorfe, element ornamental « fruntea boului ».

Fig. 8. Subgrupa zoomorfe, element ornamental « Coarnele berbecului ».

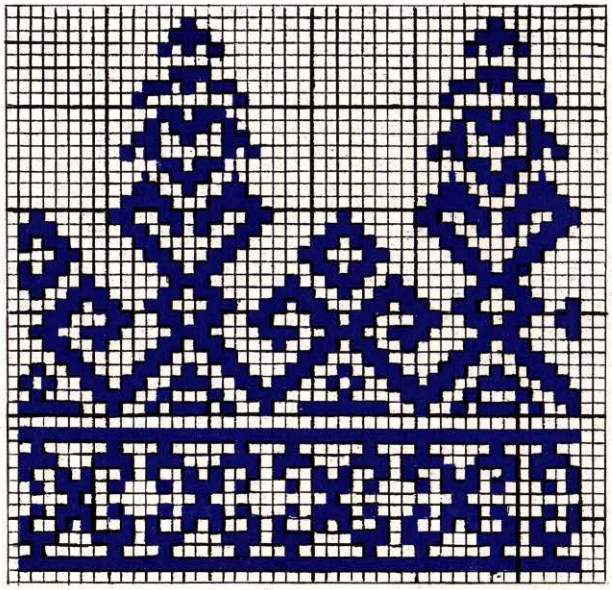

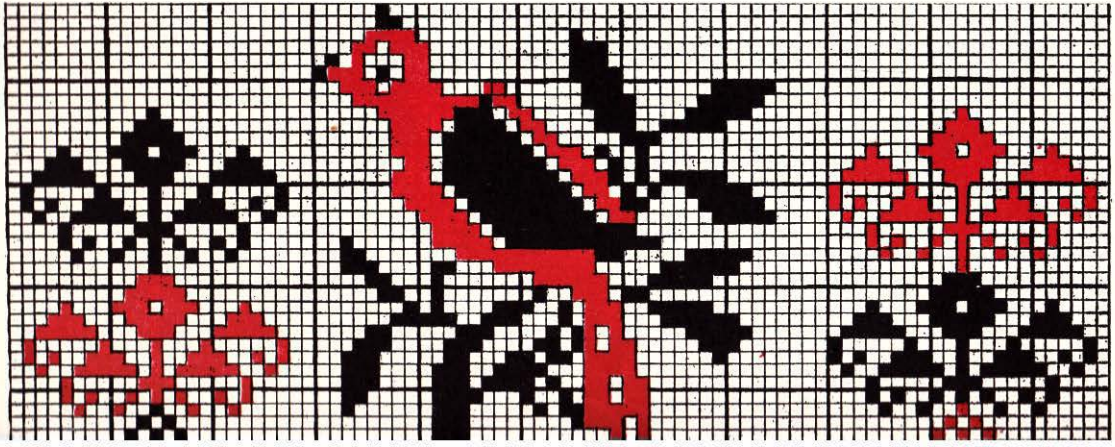

Fig. 9. Subgrupa zoomorfe, element ornamental avimorf « vrabia ».

Motivele *antropomorfe* reprezintă siluete de femei sau unele părți ale corpului omenesc, cum ar fi « ochiul », care cunoaște foarte multe variante în combinații. Cu aceste motive ornamentale se decorează ștergarele, cearșafurile.

Motivele din grupa skeomorfe au ca izvor de inspirație obiectele de muncă făurite de mîna omului, ceea ce confirmă practicarea unui anumit gen de ocupație, în anumite condiții sociale. Dintre acestea sînt redate în stil geometric: « cîrligul », « grebla », « furca », « sapa », « jugul » etc. Gama motivelor din această grupă este foarte variată (fig. 10, 11, 12).

Motivele sociale prezintă aspecte din viața socială (ex.: « sfăditele », redate foarte simplu prin linii întretăiate) și sînt întîlnite în mai multe zone etnografice. Din această grupă mai fac parte motivele emblematice ca: « porumbelul păcii », « secera și ciocanul ».

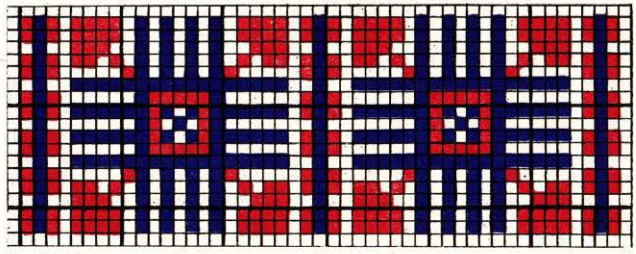

Fig. 11. Grupa skeomorfe, motiv ornamental cu elemente decorative « furca », « sapa ».

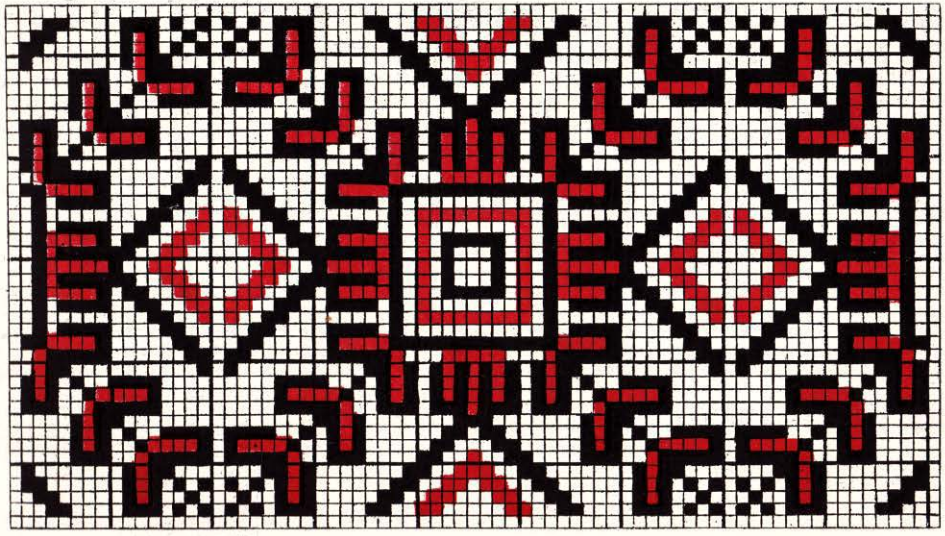

Fig. 10. Grupa skeomorfe, motiv ornamental în compoziția căruia intră « cîrligul », ca element decorativ.

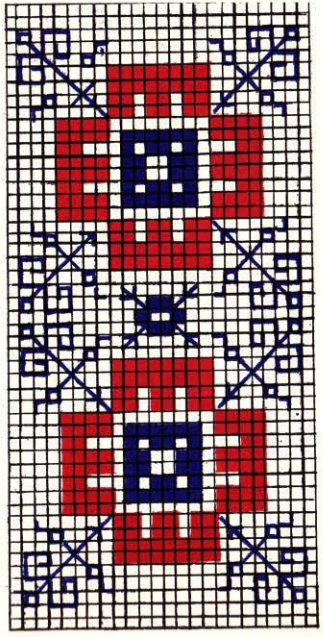

Fig. 12. Grupa skeomorfe, motiv ornamental cu elemente decorative, « grebla » și « cîrligul ».

În grupa motivelor simbolice intră reprezentări care se referă la o lume imaginară, legată și de vechile concepții religioase.

Prin cercetarea motivelor abstracte, realiste și simbolice din decorul broderiilor populare românești, se pune în lumină faptul că, în sfera motivelor ornamentale s-a remarcat prezentul unui fond principal de elemente decorative, notă caracteristică a specificului etnografic românesc. Acest fond s-a închegat în cursul veacurilor printr-o evoluție progresivă de la simplu la complex, în cadrul unui proces de reproducere selectivă a vechilor forme decorative și de dezvoltare creatoare a unor aspecte ornamentale. Aceasta reflectă evoluția exigențelor artistice ale poporului român de-a lungul vremurilor (fig. 13, 14).

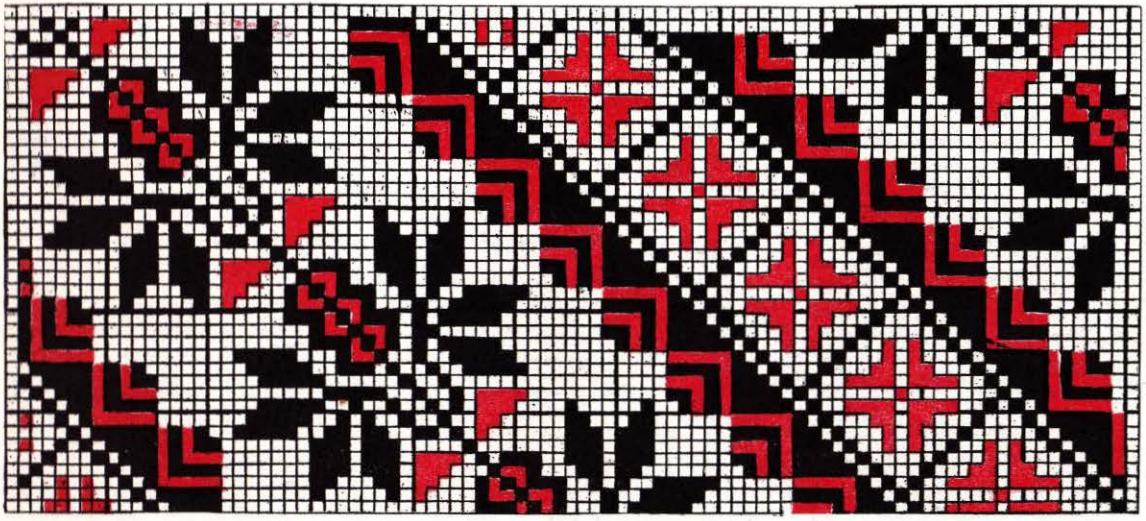

Fig. 14. Motiv ornamental în a cărui compoziție intră elemente geometrice abstracte și elemente florale, din grupa fiziomorfe, subgrupa fitomorfe.

Fig. 13. Motiv ornamental din grupa fiziomorfe « floarea » și « cîrcelul » din subgrupa fitomorfe.

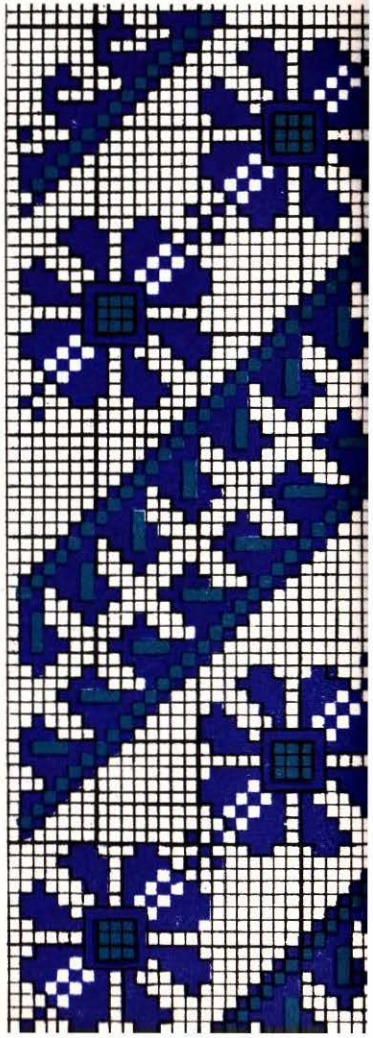

Tehnica punctelor folosite în broderiile românești

Punctul de cusătură își are originea în îndeletnicirea practică de a coase materia țesută.

Tehnica elementară a broderiilor, constituie o cucerire foarte veche. Mînuirea acului pe direcția firelor țesăturii sau sub impulsul imaginației, a dat naștere, în timp, la o serie de modalități tehnice care stau la baza împodobirii țesăturilor. Aceste modalități tehnice, la început tehnici rudimentare, mai tîrziu tehnici evoluate, constituie punctele care, prin asocieri, varietăți tehnice și cromatice, au dat și dau naștere la o serie nelimitată de creații decorative.

Broderiile românești variază de la o zonă etnografică la alta, prin aspectul diferit al cusăturilor, dar, cu tot aspectul diferit, peste tot se practică un mare număr de puncte comune de broderie.

Punctul înaintea acului (fig. 15)

Punctele se lucrează mai lungi sau mai scurte, în mai multe rînduri, formînd mici galoane.

Aceste puncte se pot executa mai lungi pe față și mai scurte pe dos în primul rînd ca în fig. 15. Rîndul al doilea se începe la distanța de un fir față de primul; de data aceasta pe față se execută puncte scurte și pe dos puncte lungi, în așa fel ca punctele scurte să fie în mijlocul celor lungi din primul rînd. Al treilea rînd se execută ca primul, al patrulea ca al doilea, continuînd astfel pînă se obține lățimea dorită.

În fig. 15, *b* se execută puncte egale înaintea acului, atît pe față cît și pe dos. Se iau pe ac același număr de fire. Rîndul al doilea se începe la o distanță de un fir față de primul; de data aceasta punctele de pe față se execută în distanțele libere ale primului rînd. Urmează rîndul al treilea ca și primul, rîndul al patrulea ca și al doilea, completînd în continuare lățimea galonului propusă.

În fig. 15, *c* galonul apare cu rînduri dispuse oblic. Primul rînd se lucrează înaintea acului cu puncte egale atît pe față cît și pe dos, sau mai lungi pe față și mai scurte pe dos. Rîndul al doilea începe la o distanță de un fir de primul rînd. Punctele se încep cu un fir sau două mai spre dreapta. Continuînd în acest fel rîndurile următoare, vom obține lățimea de galon, dorită.

Acest punct înaintea acului mai poate fi cusut pe crețuri urmînd un model, crețuri ce strîng mîneca la pumni sau rochia în talie.

Punctul de tighel (fig. 16)

Este un punct des folosit în broderiile românești. Tehnica este asemănătoare punctului în urma acului folosit la cusături. Deosebirea constă în aceea că pe ac se ia întotdeauna de două ori numărul firelor unui punct de tighel, un număr de fire pentru punctul format și același număr de fire pentru punctul următor. Punctul de tighel, folosit ca punct de ornament în diferite broderii și mai ales în broderia românească, cere multă regularitate în execuție; de aceea, firele din țesătură, care se iau pe ac, trebuie numărate cu atenție — pentru fiecare punct același număr de fire. Firul de ață trebuie să aibă aceeași grosime, iar punctele să fie egale cît privește strînsoarea firului de ață.

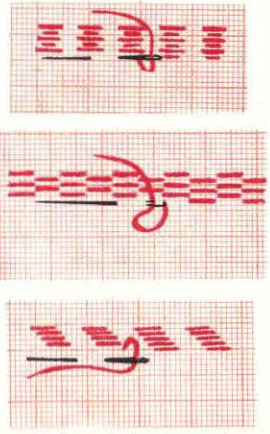

Fig. 15. Punctul înaintea acului.

Fig. 16. Punctul de tighel.

Punctul lănțișor (fig. 17)

Punctul lănțișor formează, pe față, un lanț de bucle mici, iar pe dos, un șir de puncte egale de tighel. Acest punct se lucrează în linie verticală și totdeauna de sus în jos. Pentru execuția lui se va proceda astfel: se ține lucrul în mîna stîngă, în sus, vertical, și se scoate acul pe fața lucrului în locul fixat pentru primul punct de lănțișor. Se întoarce firul spre stînga în formă de lanț și reținîndu-l cu degetul mare de la mîna stîngă, se înfige acul în punctul de unde iese firul de ață și se scoate cu un număr de fire mai jos, trecîndu-l prin lanț. Se trage acul, se strînge firul de ață, în așa fel ca bucla ce se formează să fie rotundă. Se reține din firul de ață cu degetul mare de la mîna stîngă, se înfige acul în același punct, se scoate înainte luînd același număr de fire, se trece prin lanț și se lucrează astfel mai departe. Acest punct trebuie lucrat cu multă atenție; firul de ață nu trebuie strîns prea tare, pentru ca buclele să iasă rotunde și egale. Punctul lănțișor este folosit la broderiile românești și se lucrează mai mult cu fire de aur și argint, pentru a da frumusețe și strălucire motivului ornamental.

Punctul ocolul (fig. 18)

Se numește astfel după felul cum este lucrat. Pentru a se ajunge la capătul rîndului, acul cu firul de ață face un ocol.

Acest punct se execută în felul următor: se ridică pe ac trei sau patru fire, se trage acul pe față formînd astfel pe dos o linie orizontală. Se lucrează apoi o linie verticală pe față, lăsînd același număr de fire în jos, de unde se ia pe ac aceeași distanță, formînd o lnie orizontală pe dos. Se repetă aceeași mișcare pînă la capătul rîndului, alternînd o linie orizontală pe dos și una verticală pe față. Pentru completarea distanțelor rămase libere se execută alt rînd de puncte lucrate la fel, însă în sens invers, adică linia orizontală se formează pe față, iar cea verticală pe dos. Cu punctul ocol se completează unele motive de broderie, conturîndu-le pe margini.

Acest punct, lucrat după indicațiile de mai sus are două fețe.

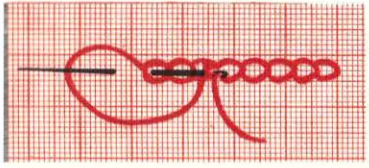

Fig. 17. Punctul lănțișor.

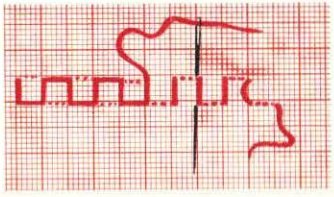

Fig. 18. Punctul ocolul.

Punctul de feston (fig. 19)

Festonul lucrat are un aspect frumos și în același timp este rezistent la spălat. El se folosește în broderiile românești, mai mult ca terminație la fețele de mese, sau șervețele, înlocuind tivurile.

Punctul de feston se execută în linie orizontală de la stînga la dreapta, ținînd obiectul în mîna stîngă, cu marginea spre persoana care lucrează.

Tivul se urzește mai întîi lucrînd două sau trei rînduri de puncte înaintea acului, iar dacă tivul este mai lat se lucrează între aceste două rînduri, un șir de puncte lănțișor. Se trece apoi la execuția festonului, scoțînd acul în partea de jos a urzelii, iar dacă festonul se lucrează pe un tiv, se scoate acul în marginea unde se termină lățimea tivului. Se reține firul de ață cu degetul de la mîna stîngă, se înfige acul în partea de sus a urzelii, se scoate în partea de jos, trecîndu-l pe deasupra firului de ață. Se trage firul de ață astfel ca nodul să se formeze în punctul de unde s-a scos acul. Pentru punctul următor să înfige acul peste unul sau două fire verticale, se scoate, trecîndu-l pe deasupra firului de ață continuînd să executăm puncte asemănătoare pînă la capăt. Pentru ca un feston să fie frumos, este necesar ca punctele să se lucreze des, avînd firul strîns uniform la toate punctele, să fie egale și să urmărească linia dreaptă a desenului.

Cînd se termină firul de ață în timpul lucrului, se execută cîteva puncte înaintea acului pe partea nelucrată.

Se introduce un alt fir de ață în ac, se fac iar cîteva puncte înaintea acului, după care se scoate acul între ultimul și penultimul punct de feston pentru ca să-și păstreze continuitatea, urmînd șirul de puncte mai departe.

Fig. 19. Punctul de feston.

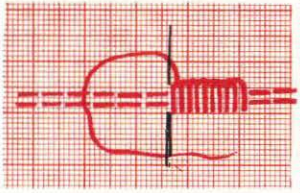

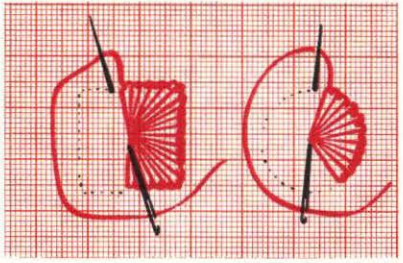

Fig. 20. Gura păpușii.

Gura păpușii (fig. 20)

Gura păpușii este tot un punct de feston care se lucrează în formă de cerc sau pătrat.

Înainte de a trece la executarea motivului se conturează cu un punct mic înaintea acului, pentru stabilirea corectă a cercului sau a pătratului.

Punctul zigzag(fig. 21)

Acesta este un punct de completare a unui motiv ornamental românesc. Se execută, ca şi ocolul, din două mişcări, cu deosebirea că zigzagul se lucrează numai în puncte oblice. Punctul se lucrează de la stînga la dreapta şi se execută în felul următor: se scoate acul pe faţa materialului, se lucrează o linie oblică de la stînga spre dreapta, apucînd un număr de 3—6 fire pe lung şi tot atîtea fire pe lat. Se înfige apoi acul de jos, pe acelaşi număr de fire, formînd astfel o linie oblică pe dos, inversă celei de pe faţă.

Se continuă această operaţie pînă ce se termină şirul de puncte, după care se întoarce lucrul, executînd al doilea rînd, completînd în acest fel locurile rămase libere.

Punctul zigzag se poate executa şi cu o singură faţă astfel: se lucrează de la dreapta spre stînga un punct oblic, apoi acul se introduce spre dreapta jos, în capătul punctului lucrat şi se scoate din material în linie dreaptă, orizontală spre stînga peste două distanţe, numărul dublu de fire. Pentru punctul următor, acul se introduce tot spre dreapta, în linie oblică, dar în partea de sus, la fel ca la capătul punctului lucrat, şi se scoate în linie orizontală.

Continuînd în acest fel, pe faţă, se obţine punctul zigzag, iar pe dos două rînduri de puncte de tighel.

Punctul cruciuliţă (fig. 22)

Punctul cruciuliţă este unul din punctele cele mai folosite în broderiile româneşti. Acest punct se poate executa în două feluri:

a) punctul cruciuliţă cu o singură faţă, format din două şiruri de puncte;

b) punctul cruciuliţă cu două feţe, care se obţine lucrînd patru şiruri de puncte.

a) Punctul cruciuliţă cu o singură faţă se lucrează de la stînga la dreapta scoţînd acul pe faţă cu trei pînă la patru fire mai spre stînga. Se înfige apoi acul în jos, spre dreapta, numărînd trei-patru fire în lungime ca şi în lăţime, se scoate în sus în linie verticală, paralelă, cu prima împunsătură. Se înfige din nou acul în partea de jos cu trei-patru fire mai la dreapta, se scoate în sus în linie verticală. Se repetă astfel pînă ce se lucrează primul şir de puncte. Al doilea rînd se lucrează de la dreapta la stînga făcîndu-se linii oblice în direcţia opusă primului rînd, completînd în acest fel « cruciuliţa ». Pentru a obţine o broderie cu aspect frumos este necesar ca la executarea acestor puncte, liniile oblice de deasupra să cadă în aceeaşi direcţie, iar firul de aţă să fie la fel de strîns, pentru ca punctele să iasă egale.

b) Punctul cruciuliţă cu două feţe se foloseşte la ornamentarea unor lucruri mai fine ca: perdele, şerveţele, volănaşele de la mînecile iilor etc.

Se lucrează în patru mişcări. Primul şir de puncte se execută de la stînga spre dreapta. Pentru realizarea primei mişcări, se execută pe faţă, pe un număr de fire egal, linii oblice într-o direcţie, iar pe dos acelaşi şir de linii oblice în direcţie contrară. Pentru a executa a doua mişcare, se întoarce acul şi se lucrează cu acelaşi punct, oblice în direcţie opusă, formînd cîte o cruciuliţă pe faţă şi una pe dos, cu distanţe egale între ele.

Mişcările trei şi patru sînt identice ca primele două, completînd distanţele rămase libere.

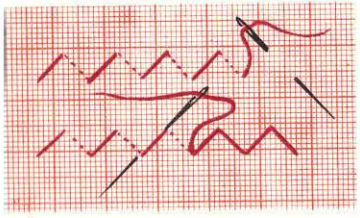

Fig. 21. Punctul zigzag.

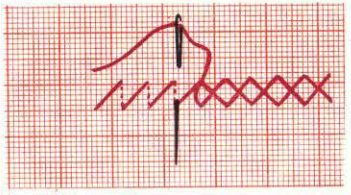

Fig. 22, a. Punctul « cruciuliţă ».

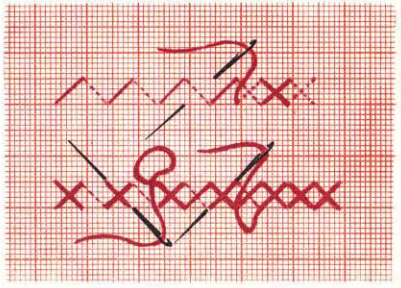

Fig. 22, b. Punctul « cruciuliţă cu două feţe ».

Punctul în butuci (fig. 23)

Punctul în butuci se lucrează de la dreapta spre stînga, primul rînd ducînd linia oblică din colțul din dreapta jos în colțul din stînga sus pe un număr de fire cerut de model. În continuare, din colțul de jos din stînga al materialului, se lucrează linii oblice pe față și verticale pe dos, pe un număr egal de fire.

Acest punct se lucrează cu un fir de ață mai gros, sau cu mai multe fire trecute pe ac pentru a căpăta un aspect de plin. Punctul în butuci este foarte des întîlnit în cusăturile românești în toate zonele etnografice.

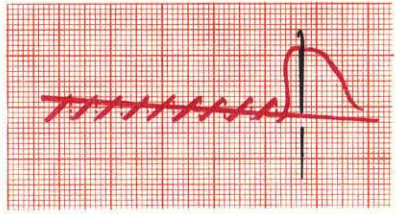

Fig. 23. Punctul în butuci.

Punctul bătrînesc (fig. 24)

Punctul bătrînesc este unul din cele mai vechi puncte românești. Broderiile executate cu acest punct se lucrează îndeosebi cu o singură culoare, intervenind cu fir de aur și argint în puncte de lanț, pentru a-i da mai multă strălucire.

Punctul bătrînesc se execută de la stînga la dreapta în diagonală, astfel: se lucrează de sus în jos o linie orizontală spre dreapta, luînd pe ac un număr de fire fixat după grosimea materialului și desimea firelor. Se scoate acul după același număr de fire în jos, în linie verticală. Se lucrează această linie verticală de cîteva ori lăsînd firul lejer, pentru a ieși astfel linia în relief. Din marginea de jos a acestei linii se ia pe ac același număr de fire, formînd o linie orizontală de unde se scoate acul în jos după aceeași distanță, apoi se lucrează linia verticală, tot așa de cîteva ori ca și precedenta. Se continuă astfel mai departe pînă se formează o scară urmărind modelul.

Din partea de jos se lucrează în sus o linie verticală, de unde se formează una orizontală care se repetă de cîteva ori. Apoi se continuă lucrul în același fel pînă se dublează scara. Cu acest punct bătrînesc se pot forma modele late și bogate. Acest punct este răspîndit aproape în toate zonele etnografice.

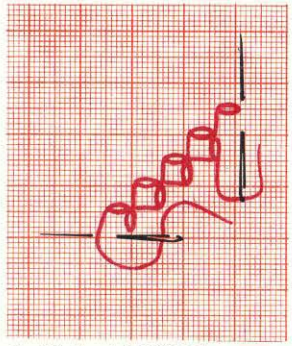

Fig. 24. Punctul bătrînesc.

Punctul în crucișat (fig. 25)

Punctul încrucișat este un punct de completare a broderiilor românești. Se lucrează de la stînga la dreapta în linie dreaptă. Acul se introduce de la dreapta spre stînga, se apucă două fire pe linie orizontală în partea de jos, se trece apoi în linie oblică peste patru fire și se iau pe ac tot două fire și în partea de sus. Se apucă din nou două fire din partea de jos, fără să se lase distanța, se trece în diagonală în partea de sus și se apucă două fire, fără să se lase distanță între puncte, după care se repetă prima mișcare, apoi a doua și tot așa pînă la capătul rîndului.

Aceste puncte de broderie se lucrează, după cum am văzut, și cu firul de ață mai gros, pentru obține un aspect de plin.

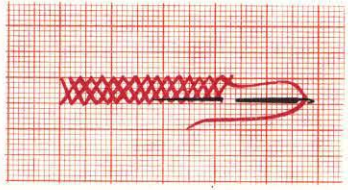

Fig. 25. Punctul încrucișat.

Punctul încrucișat dublu (fig. 26)

Se folosește tot ca punct de completare a galoanelor de broderie și se execută în două rînduri de puncte. Primul rînd se lucrează cu puncte încrucișate, după cum s-a explicat mai sus, însă cu distanțe mai mari între liniile oblice (4—6 fire). Pentru a forma rîndul al doilea, se trece acul cu firul de brodat pe sub firele oblice în partea de sus și jos, formînd cîte un punct la încrucișarea lor. Astfel se formează două șiruri de puncte orizontale.

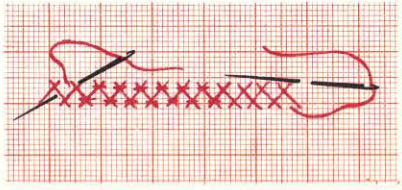

Fig. 26. Punctul încrucișat dublu.

Punctul steluță (fig. 27)

Acest punct se numește astfel deoarece are forma unei steluțe în opt raze, pornite din centru.

Acest punct se poate lucra cu două fețe astfel: se scoate acul în punctul de jos stînga și se înfige în centrul de unde se scoate în linie orizontală spre stînga, formînd astfel o linie oblică pe față și una orizontală pe dos. Se completează linia orizontală pe față, soctînd acul în unghiul de sus din stînga și formînd o linie oblică pe dos. Se înfige din nou acul în centru și se scoate în linie verticală în sus, apoi se completează verticala, scoțînd acul în colțul din dreapta sus și formînd o linie oblică pe dos. Se înfige din nou acul în centru și se scoate în linie orizontală în dreapta.

În felul acesta se completează linia oblică pe față și se formează o linie orizontală pe dos. Se completează și linia orizontală de pe față, scoțînd acul în unghiul de jos dreapta, de unde se trece la a doua steluță cu linia oblică din colțul stînga spre centru. Continuînd în acest fel, se formează un șir de steluțe cu șapte raze. Pentru a completa steluța se revine cu acul și se completează și ultima rază pe față și pe dos — mișcare de zigzag.

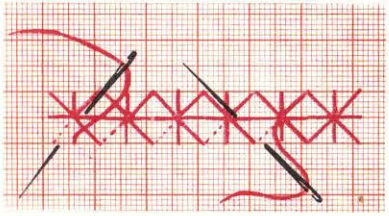

Fig. 27. Punctul steluță.

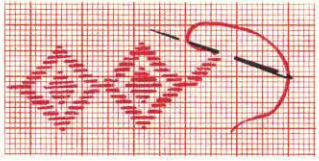

Fig. 28. Punctul bănățean.

Punctul bănățean (fig. 28)

Punctul bănățean are la bază punctul înaintea acului, se lucrează de la dreapta spre stînga în linie orizontală, luînd pe ac un număr de fire, se lasă mergînd cu acul înainte numărînd firele, urmărind firul de țesătură și modelul. Rîndul următor se lucrează tot în linie orizontală, urmărind și numărînd continuu firele.

Punctul bănățean se mai poate lucra pe față în linie orizontală, iar pe dos punctele ies oblice, în cazul cînd se lucrează motivele separat.

Punctul înnodat (fig. 29)

Punctul înnodat se execută ca și punctul încrucișat, însă cu o mică modificare: acul cu firul de brodat se trece, pe sub firul oblic, de sus în jos, pentru a forma punctul de jos și invers, de jos în partea de sus.

Acest punct este tot un punct de completare în broderiile românești.

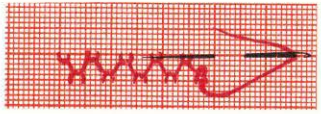

Fig. 29. Punctul înnodat.

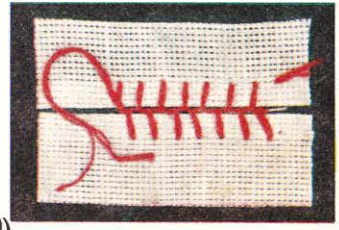

Fig. 30. Cheiță încrucișată.

Cheița încrucișată (fig. 30)

Acest punct se lucrează unind cele două părți de material printr-un punct lucrat de jos în sus și altul de sus în jos, astfel: se înfige acul în partea de jos în afară, apucînd trei-patru fire din margine. Se trage acul și se înfige din nou în cealaltă parte de sus în jos, apucînd același număr de fire din cele două margini. În continuare se lucrează mai departe, repetînd punctele și lăsînd o distanță de trei-patru fire între ele, trecînd încontinuu acul peste firul de ață.

Cheița festonată se formează unind cele două părți de material prin puncte de feston lucrate trei pe marginea de sus și pe cea de jos care se repetă.

Punctele de feston se pot executa în linie dreaptă (fig- 31. *a*) punctul din mijloc mai lung (fig. 31, *b*).

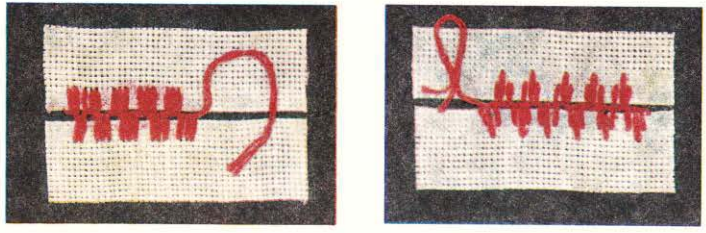

Fig. 31. Cheiță:
a — cheiță festonată: b — cheiță festonată cu picioare inegale.

Cheița purcei (fig. 32)

Acest punct formează pe față triunghiuri mici așezate în poziție verticală. Cheița purcei se execută unind ambele margini ale materialului printr-o linie verticală pe față și pe dos, Se execută apoi a doua linie verticală pe față și se scoate acul de pe dos între cele două margini ale țesăturilor și printre cele două linii verticale de pe față. La distanța de trei-patru fire de primul punct se formează al doilea ș.a.m.d.

Cheițele, după cum am văzut, sînt puncte de unire a două bucăți de pînză care se folosesc la fețe de masă, bluze, rochii sau și la alte obiecte lucrate în stil românesc.

Cheițele sînt puncte de ornament, care maschează frumos cusăturile; se lucrează cu ață de brodat colorată.

Trebuie urmărit ca în timpul execuției, atît punctele cît și distanțele dintre ele să fie egale și firul cu care se lucrează la fel de strîns pentru fiecare punct. Lucrînd în felul acesta, se va asigura un aspect plăcut broderiei de executat.

Fig. 32. Cheița « purcei ».

Găurelele (fig. 33)

Găurelele fac parte din ajururile cele mai simple și se formează scoțînd două sau mai multe fire din țesătură și prinzînd (înnodînd) în grupuri de cîte trei sau patru fire din cele rămase.

a. Găurelele simple se lucrează astfel: se scot fire din pînză, cîte sînt necesare după desimea și grosimea materialului. Se fixează firul de ață în marginea din stînga pînzei, înfigînd acul în același loc de două sau trei ori. Se aleg pe ac trei-patru fire de la dreapata spre stînga, se trage acul avînd grijă să treacă peste firul de ață, pentru ca să se poată forma nodul cu care se strînge punctul de găurică. Se înfige apoi acul în marginea pînzei, apucînd două fire, după care se repetă această operație lucrînd și celelalte găurele.

b. Găurelele duble se execută la fel, dublîndu-le în partea de jos. După ce s-a terminat rîndul de găurele simple, se întoarce lucrul și se procedează ca și la primul rînd de găurele, avînd grijă să se lucreze aceeași grupă de fire, pentru a obține astfel găurelele duble.

c. Găurelele zigzag se obțin lucrînd în partea de jos găurele simple, avînd grijă ca firele ce se aleg pe ac să fie cu soț. Cînd se dublează, la grupul de fire ce se aleg pe ac, se apucă jumătate de la o grupă de fire și jumătate de la grupa următoare, apoi se apucă din marginea pînzei două fire, lucrînd astfel mai departe.

Găurele simple, duble și în zigzag se execută totdeauna pe dosul lucrului, deoarece pe față apar mult mai frumoase.

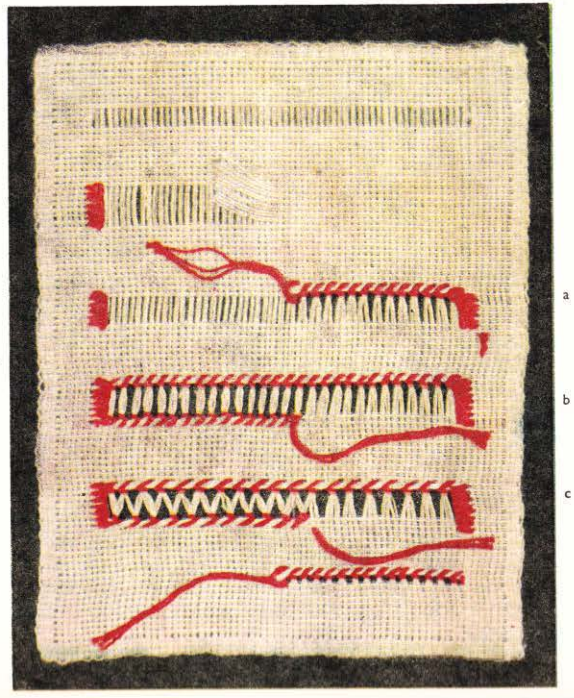

Fig. 33. Găurele.
a — simple; b — duble; c — în zigzag.

Ajurul păianjen (fig. 34)

Ajurul păianjen este unul din ajururile cele mai des folosite în broderiile românești. Poartă acest nume deoarece, cînd este lucrat, acest ajur are aspectul unui păianjen. Pentru a se executa acest ajur, se scot fire pe o lățime de 1—2 cm în funcție de lățimea ajurului, apoi se lucrează găurele duble. Ajurul păianjen se lucrează în trei mișcări.

Prima mișcare se realizează strîngînd printr-un nod cîte 4—5 găurele la mijlocul lor, apoi se lasă firul lejer și se înnoadă alt grup de găurele, pînă la capăt.

A doua mișcare se realizează înnodînd de la capăt fiecare găurică din primul grup, în partea de jos, se trece la al doilea grup în partea de sus; se lucrează astfel mai departe, alternînd un grup lucrat în partea de jos și unul în partea de sus.

Cu a treia mișcare, începînd iar de la capăt, se completează grupurile de găurele rămase. Găurelele lucrate în partea de jos se lucrează sus, iar cele de sus se lucrează jos. Cînd se ajunge cu firul de ață între cele două grupe de găurele, se lucrează un păianjen țesînd în rotund cele cinci fire de ață. Se trece apoi la grupul următor, se completează nodurile și se execută din nou un păianjen, continuînd astfel pînă la capătul rîndului. Acest ajur se poate face și mai lat, executîndu-l cu mai multe rînduri, adică fiecare grup de găurele să fie înconjurat cu cîte două sau trei rînduri de nodulețe, atît în partea de sus cît și în partea de jos.

În fig. 35 sînt prezentate diferite ajururi lucrate pe fond de găurele.

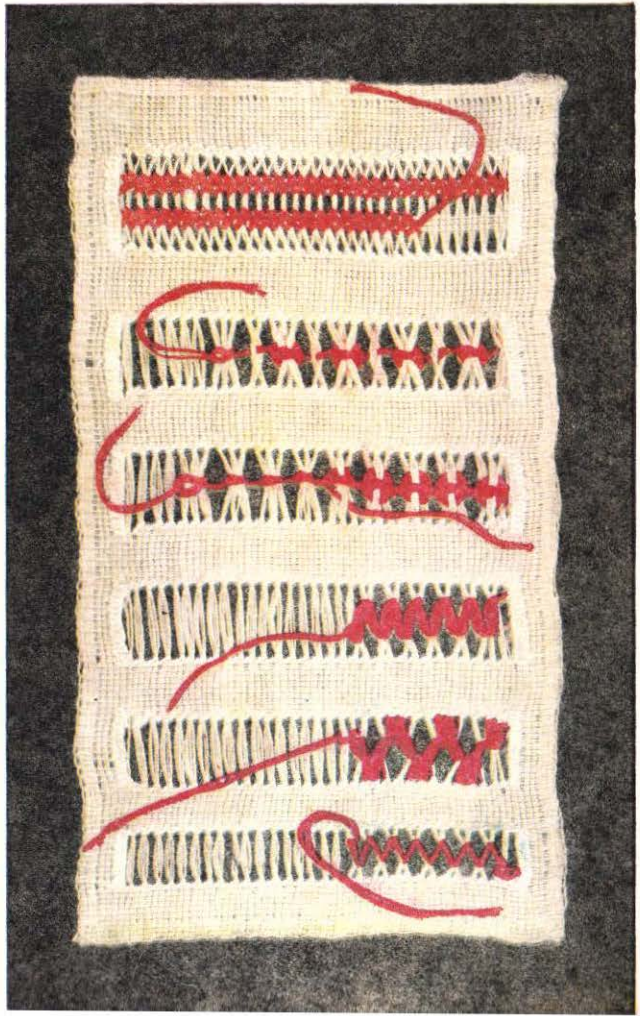

Sfaturi practice

Ustensile folosite la executarea broderiilor

Pentru a se executa diferite broderii, pe îmbrăcăminte, fețe de masă, șervețele etc., sînt necesare următoarele ustensile:

— Centimetrul din pînză cauciucată sau din material plastic, cu care se măsoară diferite țesături pentru a fi croite conform dimensiunilor necesare pieselor ce urmează a fi brodate.

— Foarfecele mare pentru croit țesătura.

— Foarfecele mic pentru tăiat firul de ață cu care se lucrează, atît la începutul firului, cît și la terminarea lui.

— Degetarul pus în degetul mijlociu de la mîna dreaptă, protejează degetul de împunsăturile acului; se întrebuințează la orice cusătură, pe pînză subțire, sau groasă.

— Acele de cusut — se prezintă în comerț în testele, pe numere. Este bine ca trusa să aibă ace asortate, pentru a se alege la nevoie, acul potrivit țesăturii pe care se execută broderia; pe o țesătură subțire se va alege un ac subțire și bine ascuțit, iar pe o țesătură mai groasă un ac mai gros, ascuțit bine și cu urechea mai largă, pentru a trece prin el un fir de ață mai plin.

— Fierul de călcat electric este bine să fie greu, încins atît cît este necesar, ca să calce bine, fără a pîrli broderia.

— Masa sau scîndura de călcat trebuie să prezinte o suprafață perfect plană, pe care se așază o pătură groasă, păturită în două sau trei, acoperită cu un cearșaf care să nu prezinte cute sau cusături.

Pregătirea țesăturii pentru brodat

Țesăturile din bumbac și in, înainte de a fi tăiate conform dimensiunilor, cerute de obiect, trebuie să fie ținute în apă călduță timp de 24 ore, ca să se evite micșorarea obiectului la spălat.

Materialele se calcă umede, cu fierul de călcat încins, în direcția firului de lungime, avînd grijă să nu se întindă marginea. Călcatul se face pe dosul materialului pentru a nu primi luciu.

După călcat materialul se va îndrepta la capete. Este știut că, la magazine, nu se taie pe fir. Deci, dacă țesătura este deasă se va scoate un fir și apoi se va trece la tăiat cu foarfeca, înlăturînd marginea tăiată greșit.

Înainte de a trece la aplicarea motivului ornamental, trebuie observat dacă materialul nu este strîmb din țesătură, dacă nu prezintă pisc. Piscul se înlătură prin întinderea materialului, trăgînd în diagonal de colțurile mai puțin ascuțite, pînă la îndreptare.

Materialele cu care se lucrează o broderie românească (jurubițe de bumbăcel și muline), înainte de a le folosi, se vor desface, apoi se vor grupa în sculuri pe culori. Într-un vas cu apă călduță, sculurile se vor spăla cu săpun, pentru a se înlătura vopseaua care a mai rămas și nu a pătruns în fibră. Apoi se vor clăti în apă cu oțet, pentru a îndepărta săpunul și pentru păstrarea luciului. Se evită astfel colorarea țesăturii pe care vom broda.

Aplicarea motivului ornamental

Aplicarea motivului ornamental românesc pe țesături se realizează în diferite forme, în raport cu destinația obiectului. Să luăm, spre exemplu, o garnitură pentru un colț românesc care este compusă din piese diferite ca formă și dimensiuni: o față de masă pătrată, șervețele, o piesă dreptunghiulară pentru acoperit televizorul, o draperie pentru fereastră tot dreptunghiulară, fețe de pernă pentru fotoliu, ștergare etc.

Se stabilește modelul, ce urmează să împodobească aceste suprafețe de pînză. Se trece apoi la pregătirea materialului în vederea aplicării motivului ornamental. Se croiește conform dimensiunilor cerute, avînd grijă să se lase plus pentru tivuri, care pot fi mai înguste sau late, în raport cu mărimea piesei. Se îndoaie tivurile pentru găurele, ajur sau feston, apoi se dau semnele ajutătoare în vederea aplicării motivelor ornamentale.

Primele semne se dau pe cele două laturi ce se întîlnesc într-un colț. Se folosește punctul înaintea acului, luînd pe ac nmărul de fire corespunzător punctului folosit la motivele ornamentale.

Se numără punctele pe ambele laturi, se află mijloacele și cu același punct înaintea acului, se duc axele de simetrie. Din colțuri se duc diagonale atît cît este nevoie pentru lățimea modelului. Semnele se dau cu un fir colorat pentru ca să se detașeze pe fondul materialului (fig. 36).

Se trece la motivul ornamental, care odată aplicat pe piesa ce urmează a fi brodată, trebuie să formeze o compoziție. Se va ține seama de mai multe condiții: modelul ales, pentru a fi adaptat la fiecare din suprafețele amintite cu diferite forme și mărimi, suferă anumite modificări în compoziție. Motivul pus pe o suprafață mare, nu se mai pretează să fie repetat pe o suprafață mică, modificarea se va face în așa fel încît motivul să nu-și piardă caracterul. La fel și la colțuri de față de masă sau alte piese, unele motive suferă modificări (fig. 37, *a*, *b*).

Dacă modelul se prezintă sub formă de motive izolate ca: pătrat, romb, sau altă figură geometrică decorată, sau un model cu continuitate etc., se urmărește ca dispunerea pe suprafață să fie cît mai echilibrată și estetică (fig. 38).

În cazul unui motiv izolat ca pătratul, rombul etc., se plasează un motiv în colț pe diagonală și al doilea pe axa de simetrie. Distanța dintre ele se împarte la numărul de motive propuse a se broda. Între motive se va broda un model de legătură cu elemente împrumutate de la motivul principal. Fondul se va decora cu motive mici ca niște scînteioare împrumutate tot de la motivul inițial.

În alt caz, motivul principal poate decora fondul, iar pe marginea piesei se lucrează un model îngust de chenar. Din centru, acolo unde se întretaie cele două axe de simetrie, se dau semne pentru fixarea motivelor, cu distanțele respective (fig. 36).

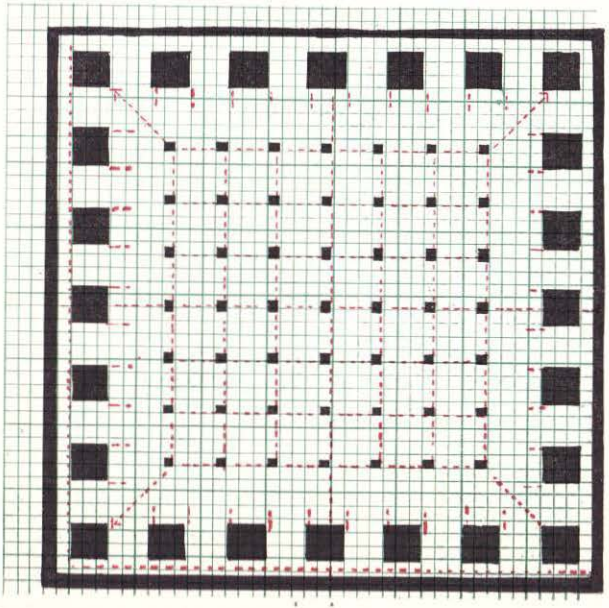

Fig. 36. Semnele ajutătoare în vederea aplicării motivelor ornamentale.

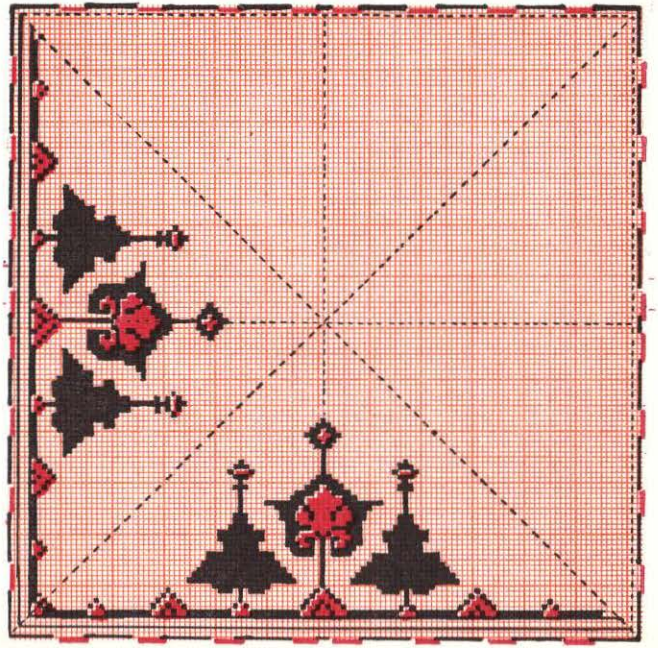

Fig. 37. a. Modificarea motivului pentru adaptarea la o suprafață mică (șervețel).

Fig. 37. b. Modificarea motivului la colțuri (față de masă).

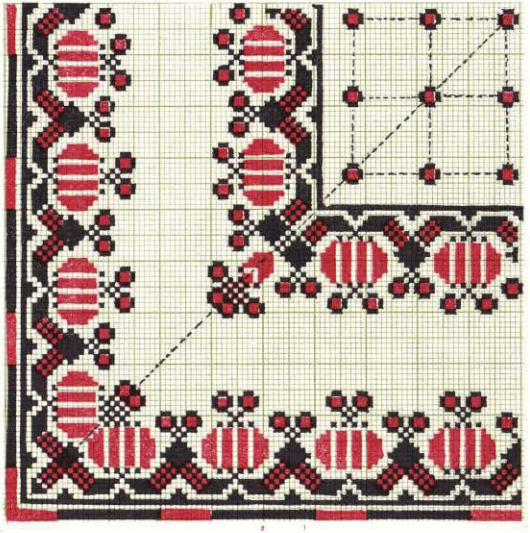

Fig. 38. Dispunerea echilibrată a motivului ornamental pe o suprafață.

Chenarul se poate începe de pe axa de simetrie și se oprește pe diagonală, apoi cu ajutorul unei oglinzi care se așază cu muchia pe linia diagonalei, se realizează cealaltă jumătate (fig. 37, *b* și 38).

Pentru o execuție corectă, se va trasa desenul pe hîrtie milimetrică, pentru a putea fi urmărit cu atenție.

În planșele prezentate în partea a doua a cărții se vor găsi diferite motive în diferite compoziții.

Modul de lucru

Pentru ca piesa executată să prezinte un aspect îngrijit, atît pe față cît și pe dos, trebuie să se țină seama de mai multe cerințe și anume:

— Nu se lucrează cu nod;

— Acul este scos pe față în punctul de unde trebuie început modelul, se trage firul de ață (pînă rămîn pe dos cam 2 cm), cu degetul de la mîna stîngă pe care se ține de fapt lucrul, se lipește acest capăt de țesătură și primele puncte din model, se execută peste acest capăt, pentru a-l întări, sau se mai pot face cîteva puncte înaintea acului, pe locul unde urmează a se broda;

— Cînd se termină firul de ață, se scoate acul pe dosul broderiei, se întărește cu cîteva puncte mici de feston prin broderie;

— Broderia se va executa corect, urmărindu-se ca punctele să-și păstreze direcția, să nu se schimbe tehnica pe parcurs, pentru ca și pe dos să iasă aceeași împletire de puncte de la începutul lucrului (în cazul cînd nu se lucrează cu două fețe).

Întreținerea broderiei românești

Spălatul este operația care se execută cu mare atenție, avînd o importanță deosebită în asigurarea unui aspect plăcut broderiei. Pentru aceasta se spală o singură piesă în apă călduță în care s-a dizolvat puțin detergent. Materialul (cu modelul gata lucrat) se spală repede, se clătește bine în cîteva ape călduțe, apoi se apretează, cu un apret pregătit din amidon sau făină de grîu fiartă; un apret potrivit pentru ca piesa să se poată mula. Obiectul nu se stoarce, se strînge în pumni.

Pe un prosop pregătit, se întinde obiectul, se rulează odată cu el și se lasă așa aproximativ 6 ore.

Se scoate piesa din prosop și se calcă pe dosul broderiei pentru ca punctul să-și păstreze forma și relieful. Se ține seama să nu se întindă marginile, iar dacă piesa brodată are formă pătrată sau dreptunghiulară, să-și păstreze unghiurile perfect drepte.

Materialele cu care se execută broderiile românești

Din cele mai vechi timpuri s-au folosit în cusăturile de orice natură lîna și părul, la început în culori naturale sau vopsite în casă cu coloranți vegetali, mai tîrziu la boiangerii cu coloranți chimici. Odată cu apariția în comerț a firului de lînă și lînică, colorat în diferite nuanțe, s-a ușurat munca lucrătoarei. Astfel, cîmpii ornamentali capătă viață pe 'cuverturi draperii, perne etc. Firul fiind moale și plin, punctul folosit în cusături apare mai plin, nelăsînd să se vadă firul țesăturii.

Arniciul poate fi folosit și el cu succes pe țesăturile mai pline.

Astăzi, mai des folosit în broderiile românești este mulineul. Cu el se poate broda pe o pînză subțire trecînd prin ac un fir sau două.

Pe o pînză mai plină, se trec prin urechea acului trei sau patru fire, pentru ca punctul folosit în tehnică să apară plin.

Mulineul cunoaște la ora actuală cea mai intensă întrebuințate în broderii, pentru numeroasele sale nuanțe cromatice.

În această epocă, firul de mătase răsucit, colorat într-o mare gamă de nuanțe cît și firul metalic, aur și argint, cunosc noi forme de realizare. De altfel, firul de argint și de aur are o tradiție veche în cusăturile noastre populare, el dă strălucire și frumusețe obiectelor brodate.

Pentru efect în obținerea unui decor în cadrul cîmpurilor brodate se folosesc « paietele » sau « fluturii » și mărgeluțele policrome, aplicații din postăvior colorat, fire colorate împletite în formă de șnur sau șiret colorat.

Materiale pe care se lucrează broderiile românești

Cu secole în urmă, în multe zone etnografice din țara noastră ca: Valea Jiului, Valea Bîrsei, Valea Trotușului, etc., pentru veșminte, țăranul nostru a folosit pînza din cînepă și din in, țesută în casă.

Odată cu răspîndirea creșterii viermilor de mătase, în războaie au intrat și firele de mătase sub numele de borangic, țesătură folosită pentru marame, bluze, pe care apărea decorul, (ales sau brodat), de o frumusețe rară.

Datorită finețiii și coloritului său plăcut în nuanțe deschise de galben și cenușiu, acest material a fost folosit și în broderii.

Mai tîrziu, pe la jumătatea secolului al XIX-lea, începutul secolului al XX-lea, la țesăturile de casă s-au adăugat țesăturile provenite din fabrici, țesături din bumbac, in, mătase naturală și artificială, superioare din punct de vedere tehnic și colorit. Dintre acestea putem aminti:

— « Marchizetul », o țesătură transparentă, subțire, din fire de bumbac au de mătase artificială, pentru confecționat ii și bluze;

— « Joljul » — o țesătură subțire de bumbac;

— « Buretul » — țesătură mai plină din fire de bumbac sau mătase naturală din care se pot confecționa rochii, două piese (jachetă și fustă, enți etc.);

— Pînza de Sibiu, o țesătură mai plină ce poate fi folosită la confecționarea unei garnituri pentru un colț sau o cameră românească;

— « Matadorul », o pînză țesută din fire de in, țesătură în care firele din urzeală se împletesc cu cele din bătătură, două cîte două; Țesătura apare în culori foarte deschise de bej și gri. Matadorul este o țesătură pe care se brodează ușor și prezintă un aspect foarte frumos.

— « Etamina », o țesătură anume pentru a se broda pe ea cîmpuri ornamentale, folosită mai mult la carpete, pernuțe, cuverturi;

— Țesăturile din lînă în două ițe, în culori deschise de alb și galben sînt folosite la cuverturi, draperii etc; Cîmpurile ornamentale sînt brodate cu fire de lînică colorată în diferite nuanțe.

— « Tergalul » este o țesătură obținută din fibre de lînă în amestec cu fibre sintetice. Frumoasă și foarte rezistentă, această țesătură este folosită în ținuta vestimentară, atît la femei cît și la copii.

Țesăturile de care am vorbit mai sus, sînt țesături în două ițe, cu firele egal de groase, cele din urzeală cu cele din bătătură. Motivele care vor fi brodate pe aceste țesături își vor păstra forma lor inițială.

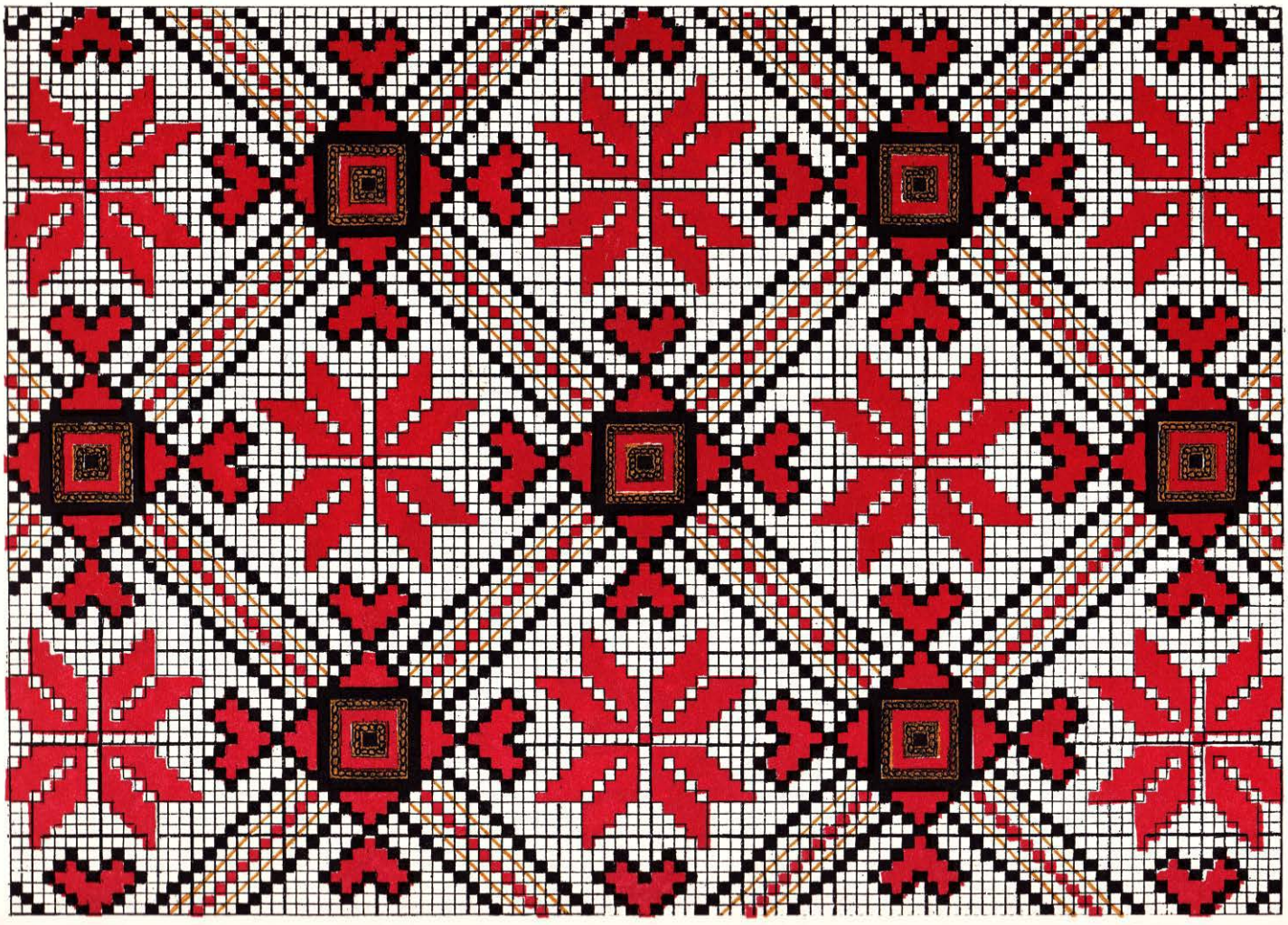

Motiv ornamental cules din Moldova, jud. Vrancea

Broderie românească aplicată la îmbrăcămintea pentru femei

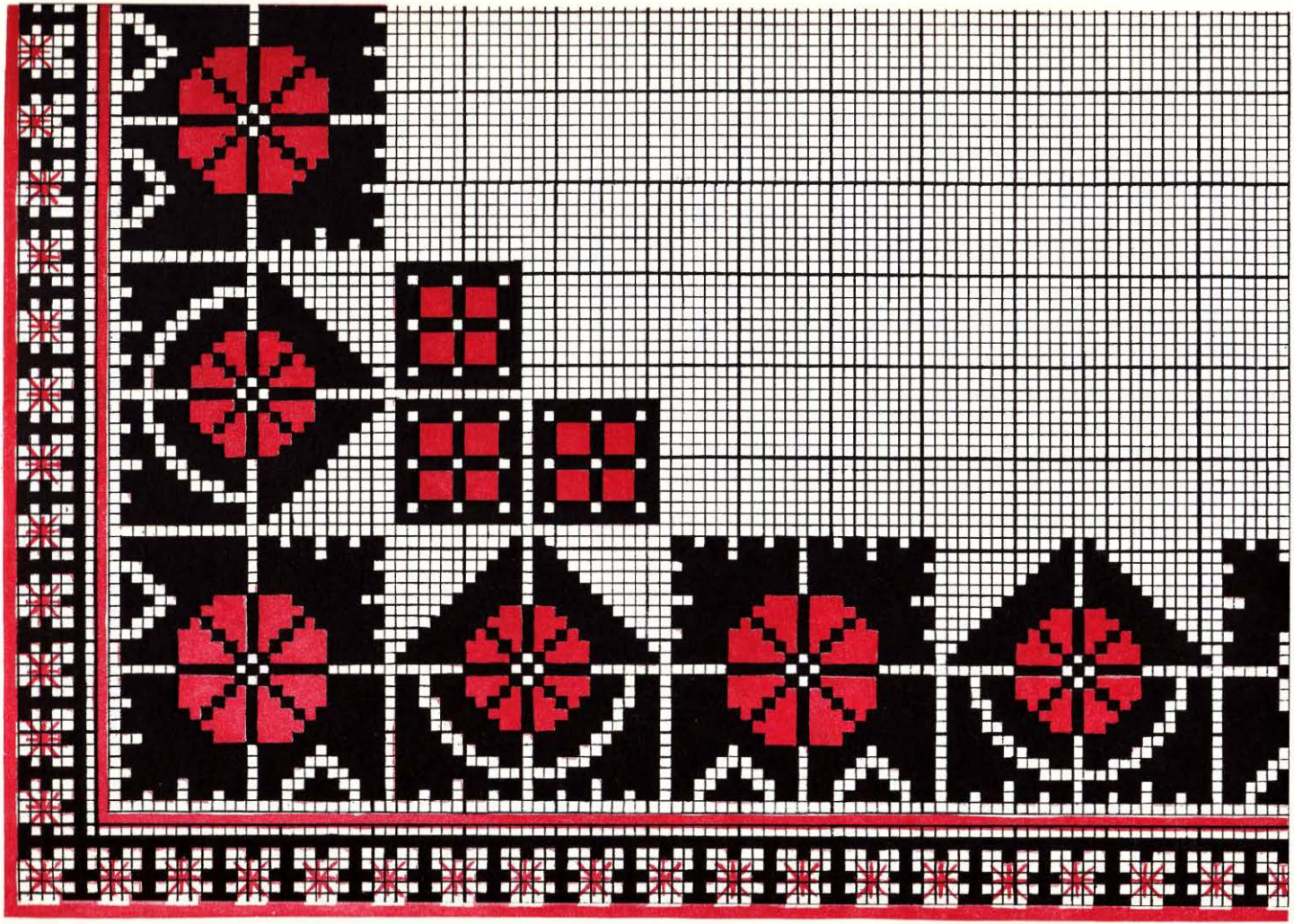

Motiv ornamental cules de pe « Valea Trotuşului » şi aplicat la o ţinută formată din două piese. (Colţul de la jachetă la o parte din faţă).

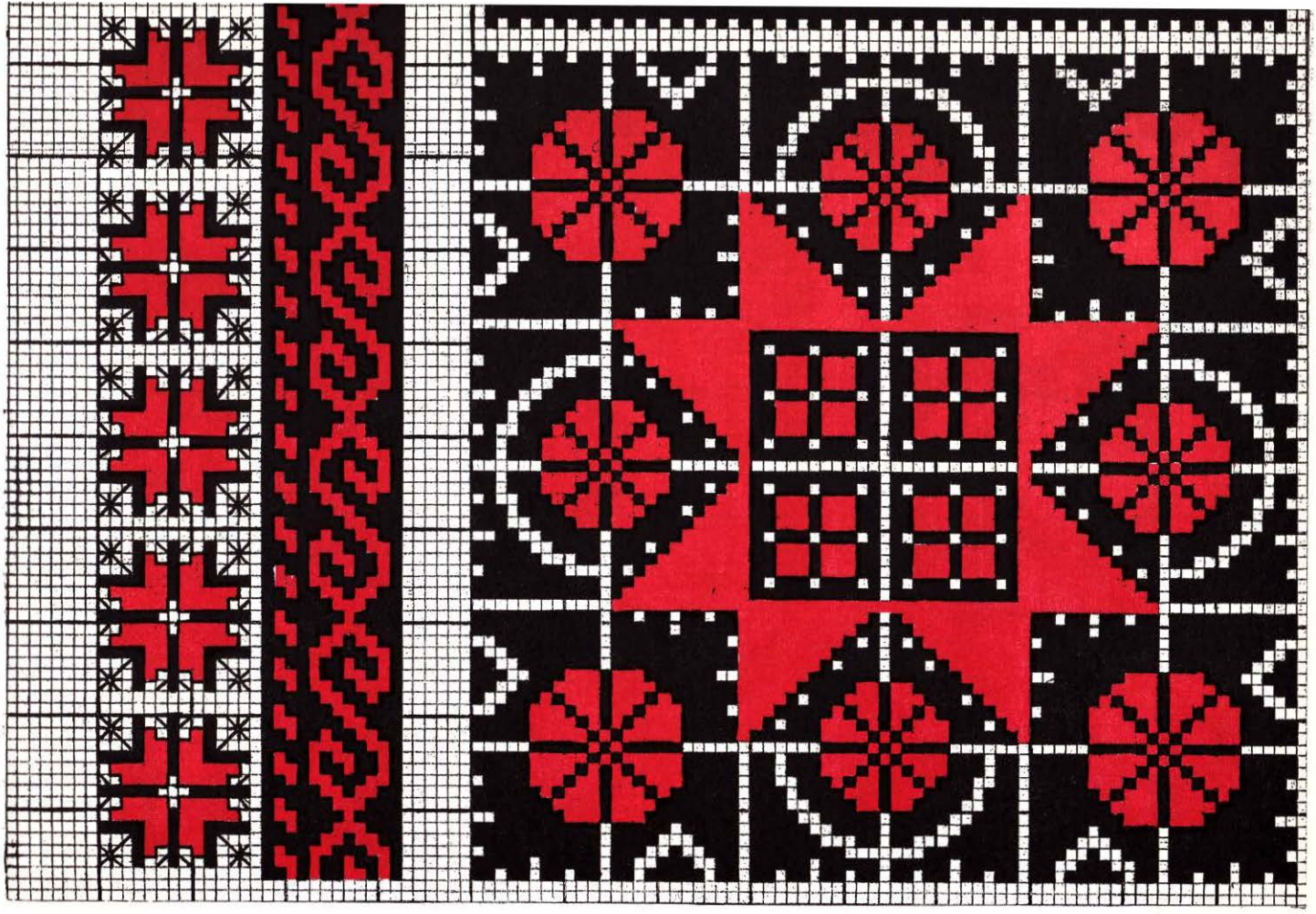

3. Motiv ornamental cules de la « Valea Trotușului », — se aplică la geanta ce completează ținuta vestimentară de la planșa alăturată.

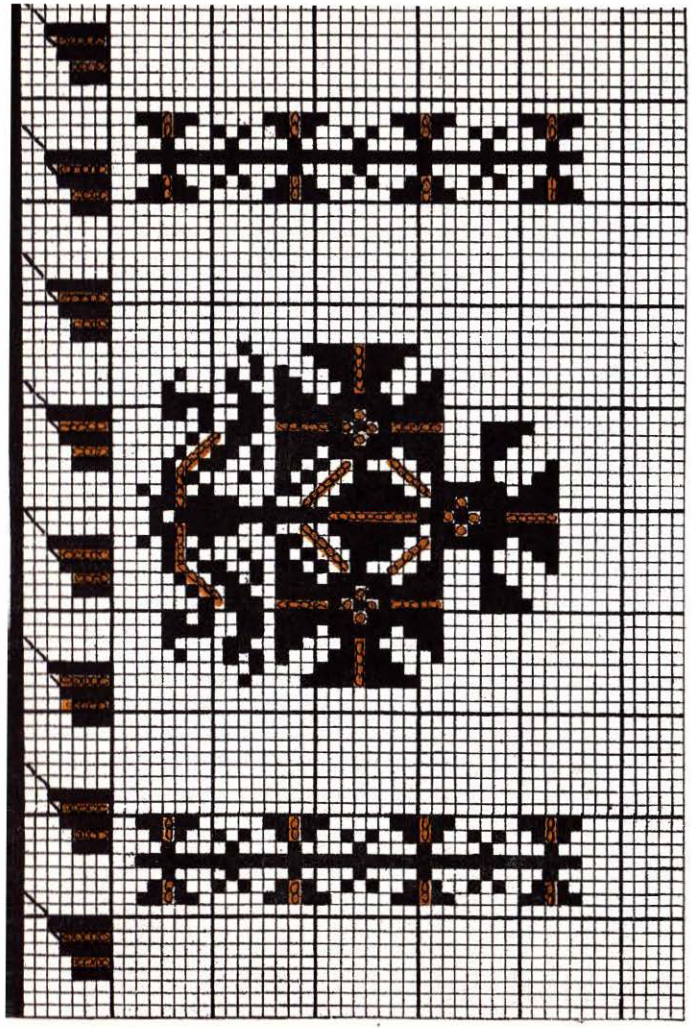

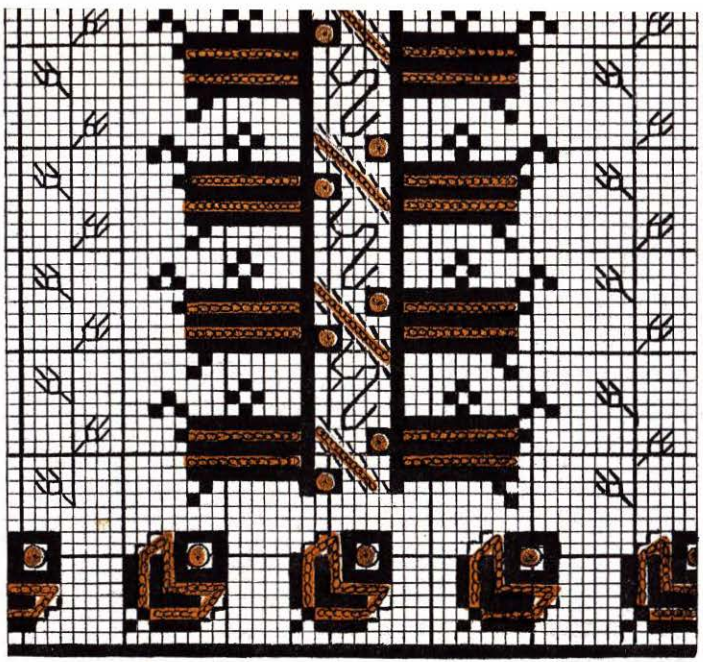

Motiv ornamental cules din Muntenia, jud. Olt (se aplică la o rochie).

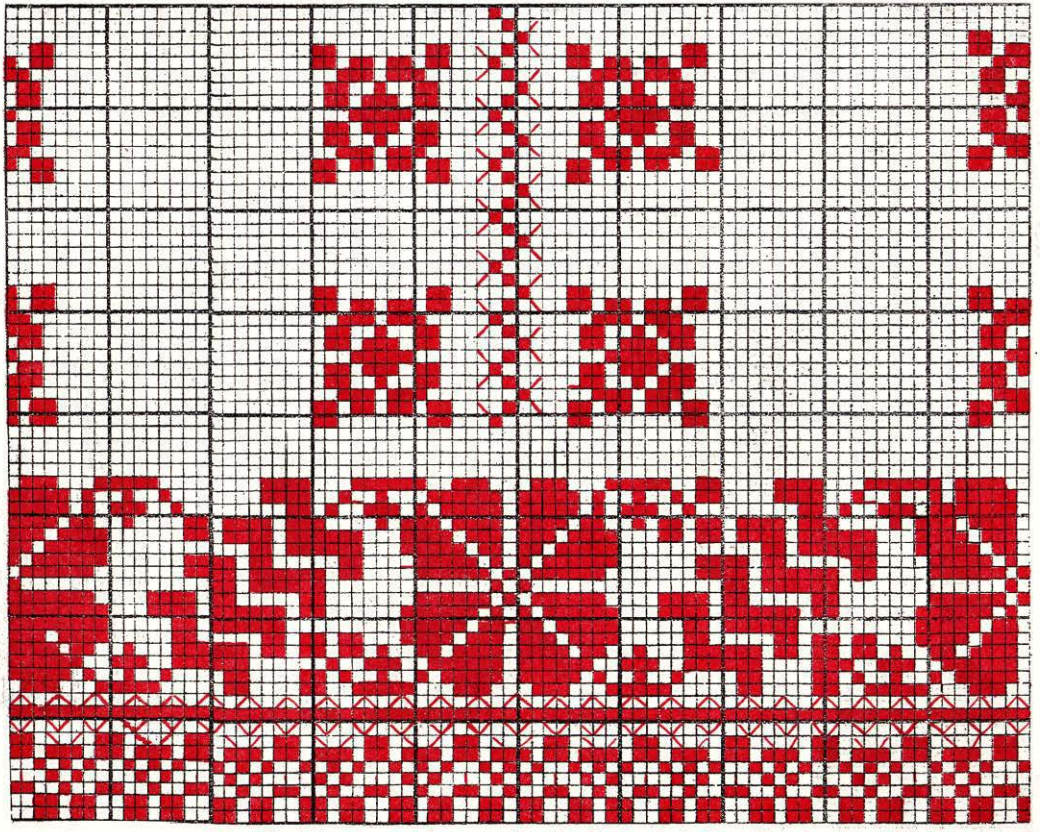

Motivul ornamental este cules din Banat, jud. Caraș-Severin se aplică la o rochie).

Broderie românească
aplicată la
îmbrăcămintea
pentru plajă

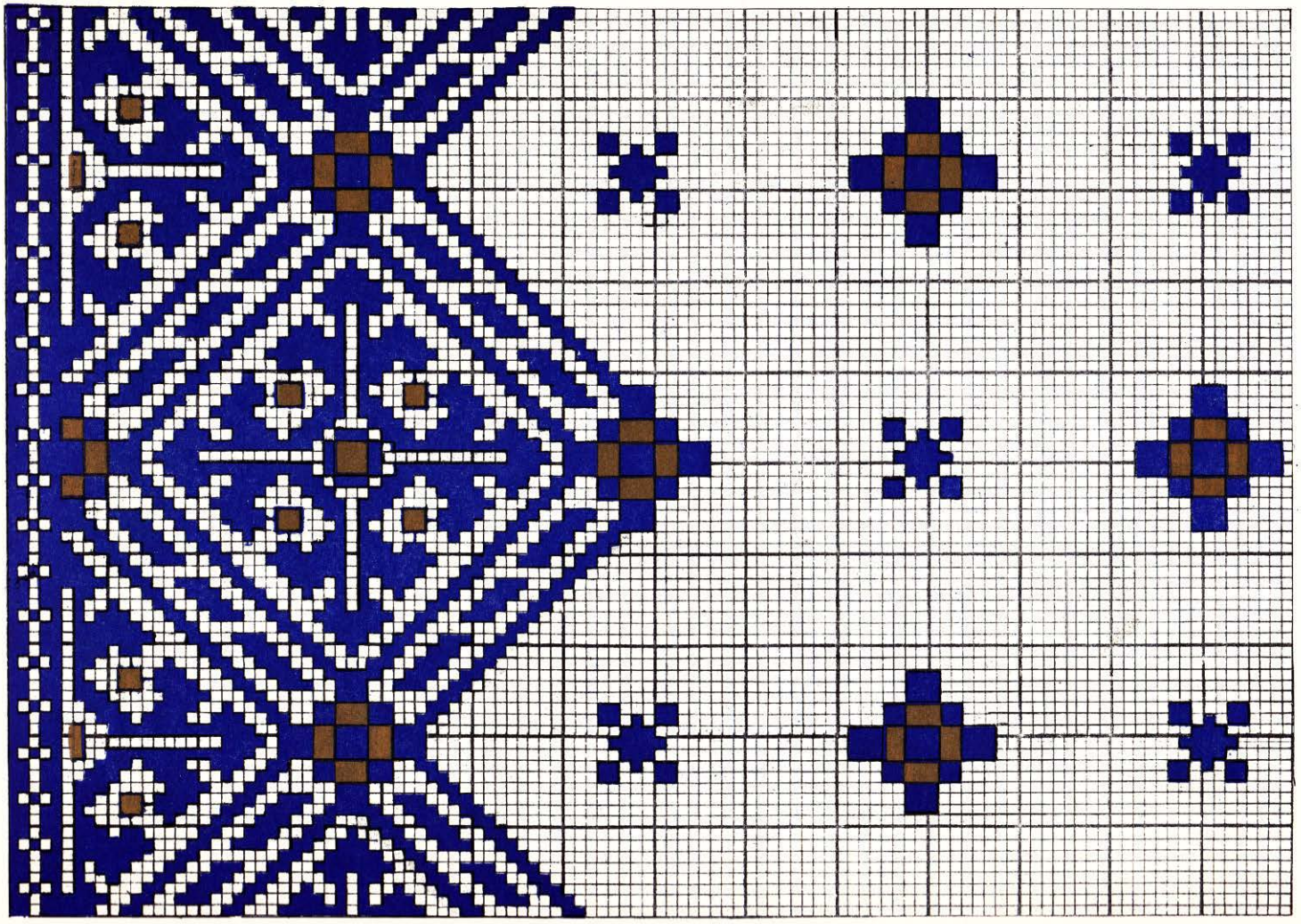

Motivul ornamental este cules din Oltenia, jud. Vîlcea (se aplică la o ţinută

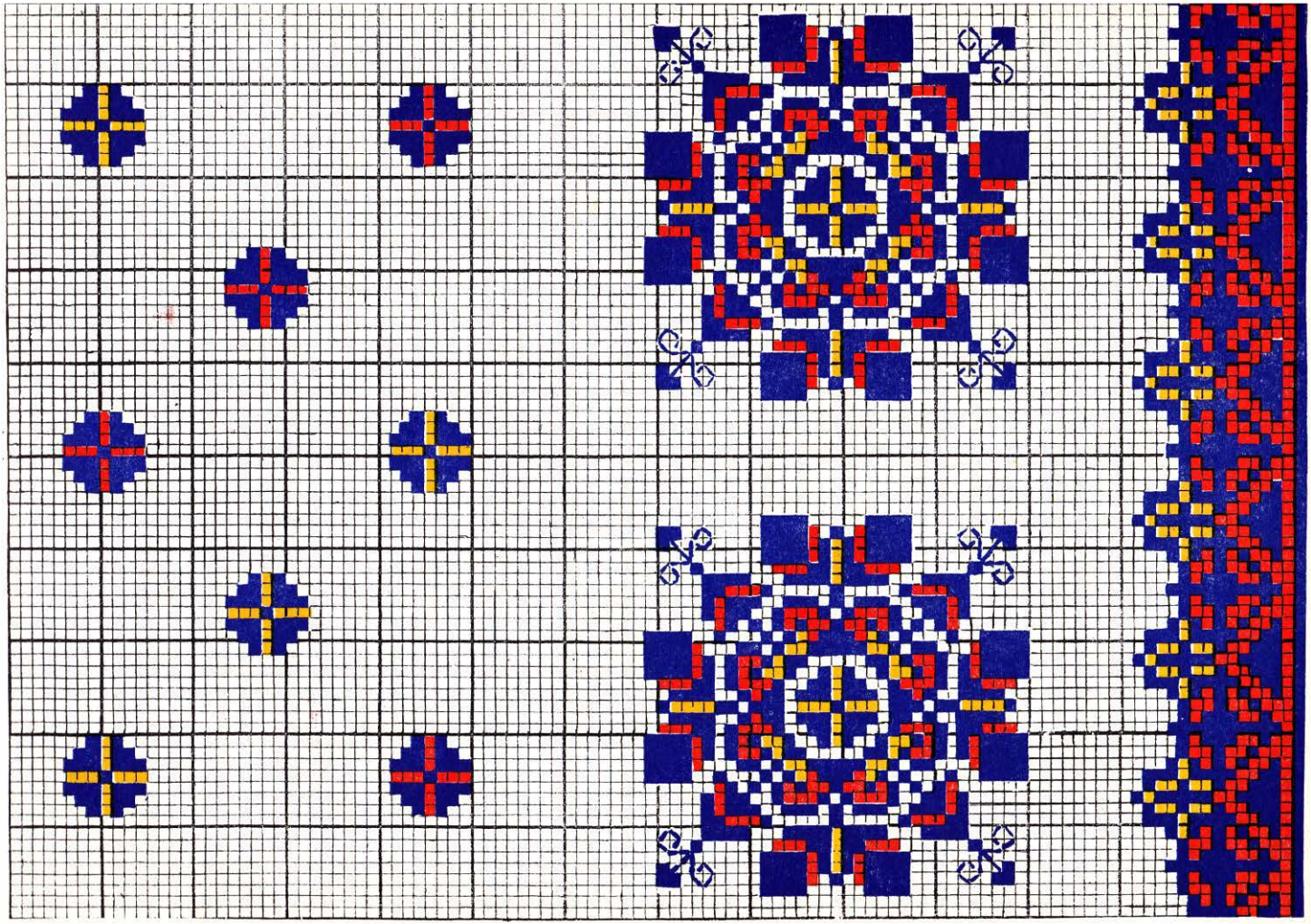

Motivul ornamental este cules din Muntenia, jud. Argeș — se aplică la o ținută vestimentară de plajă (jachetă și sac).

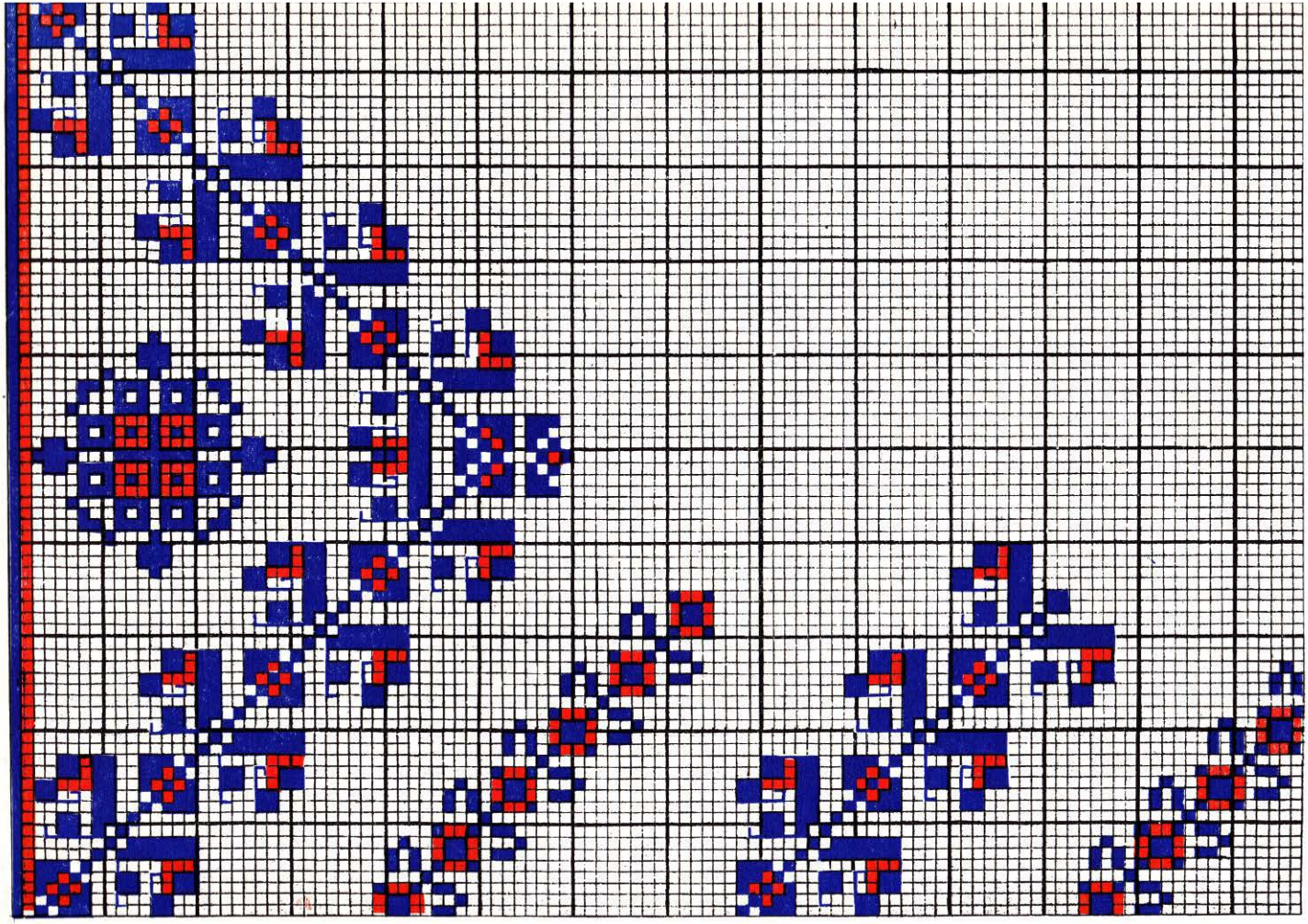

Motivul ornamental este cules din Muntenia, jud. Olt pentru a fi aplicat la o jachetă și sac pentru plajă.

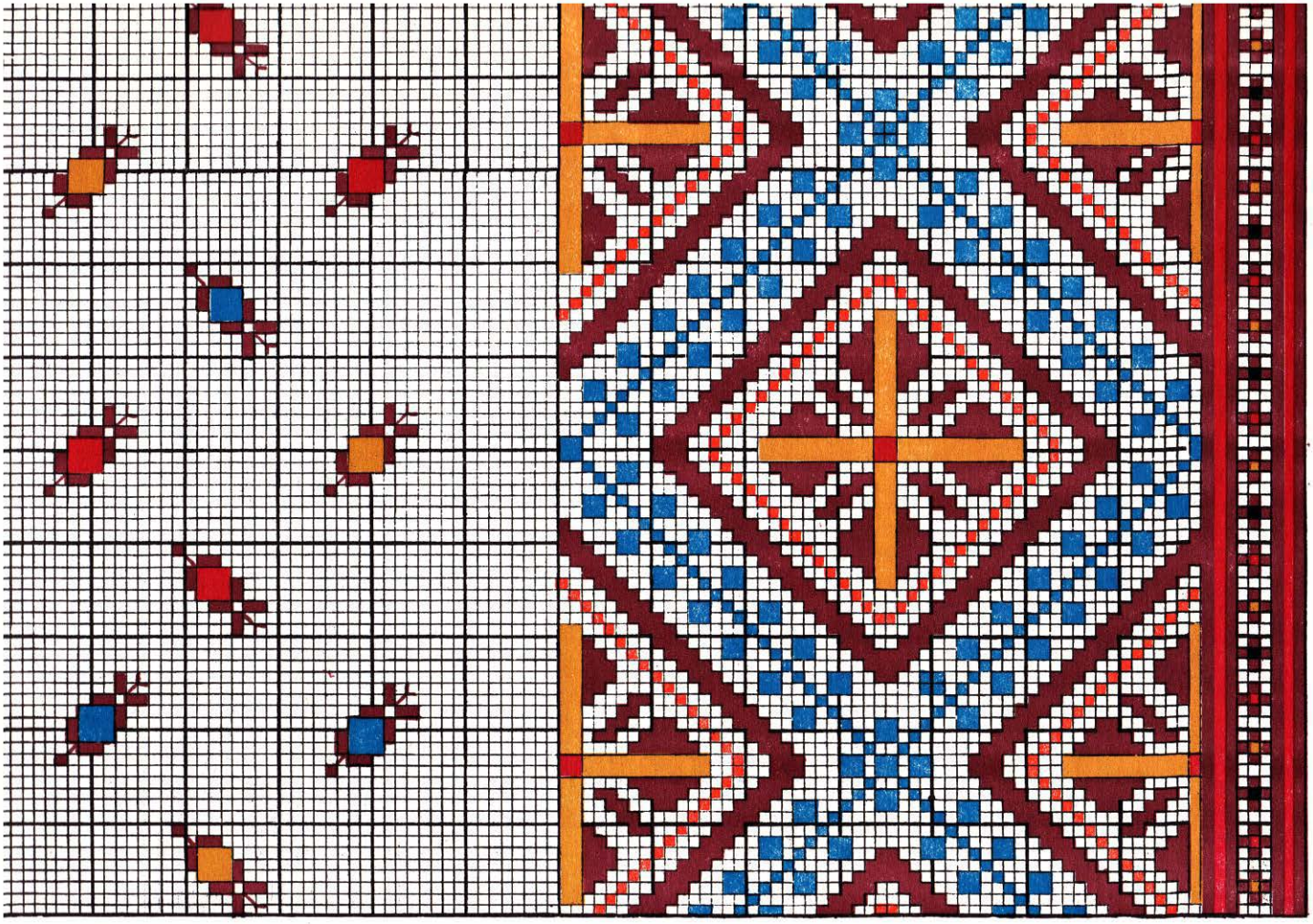

Motivul ornamental este cules din nordul Moldovei, jud. Suceava — se aplică pe o ținută vestimentară de plajă (jachetă și sac).

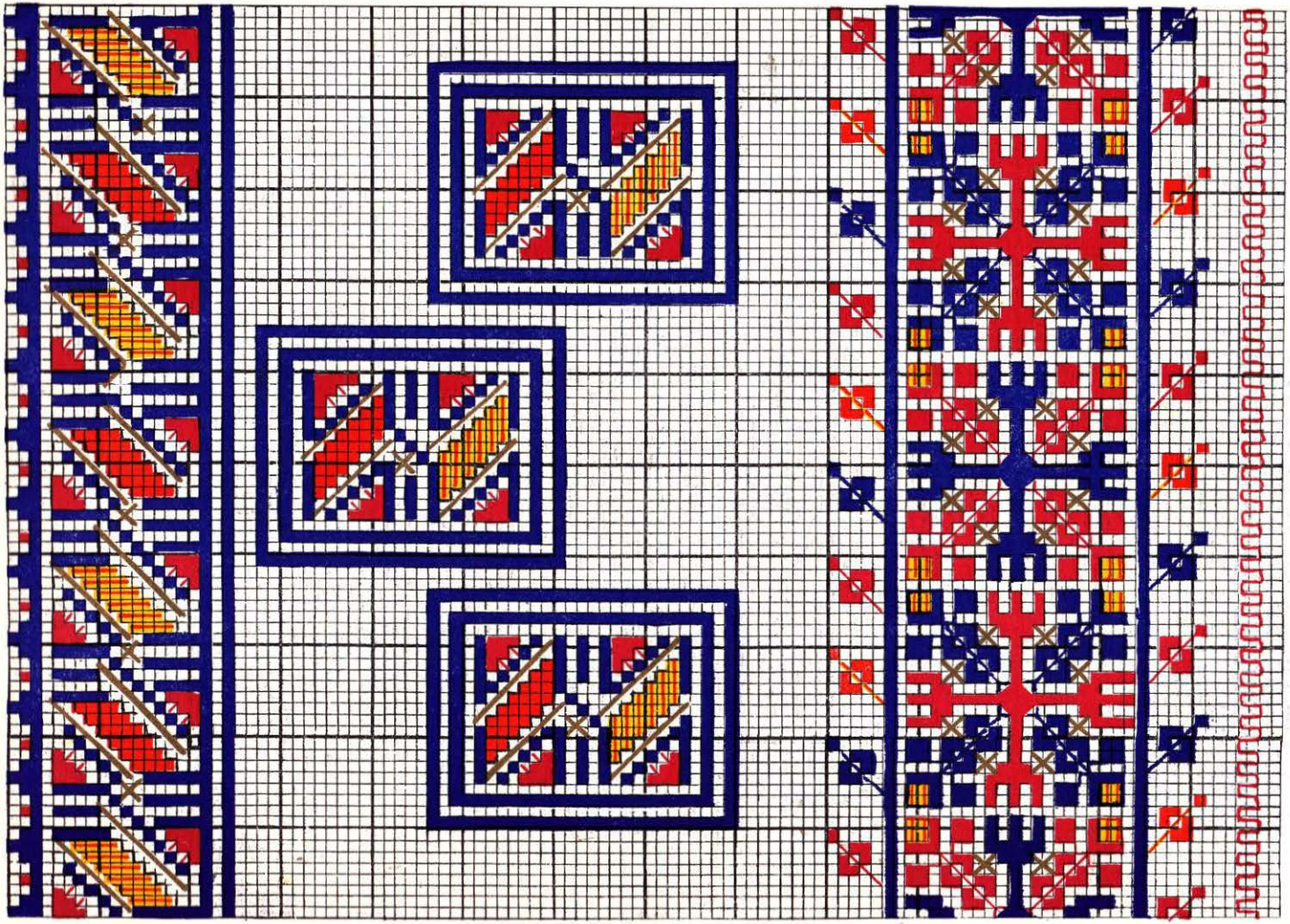

Motive ornamentale culese din Muntenia, jud. Olt — se aplică la o ţinută

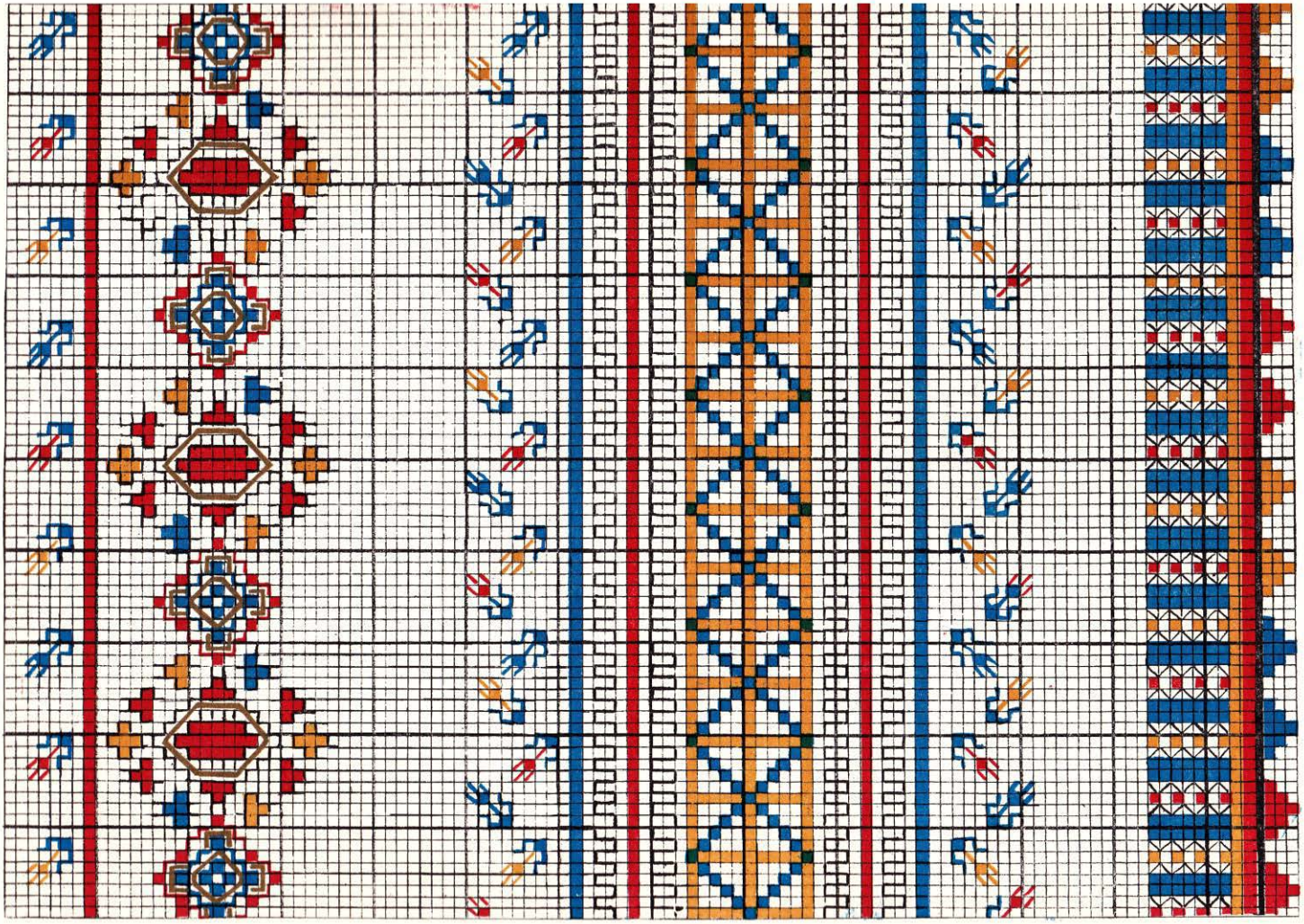

Motivele ornamentale sînt culese din Muntenia, jud. Argeș — se aplică la o ținută vestimentară de plajă.

Motive ornamentale aplicate la îmbrăcămintea pentru copii

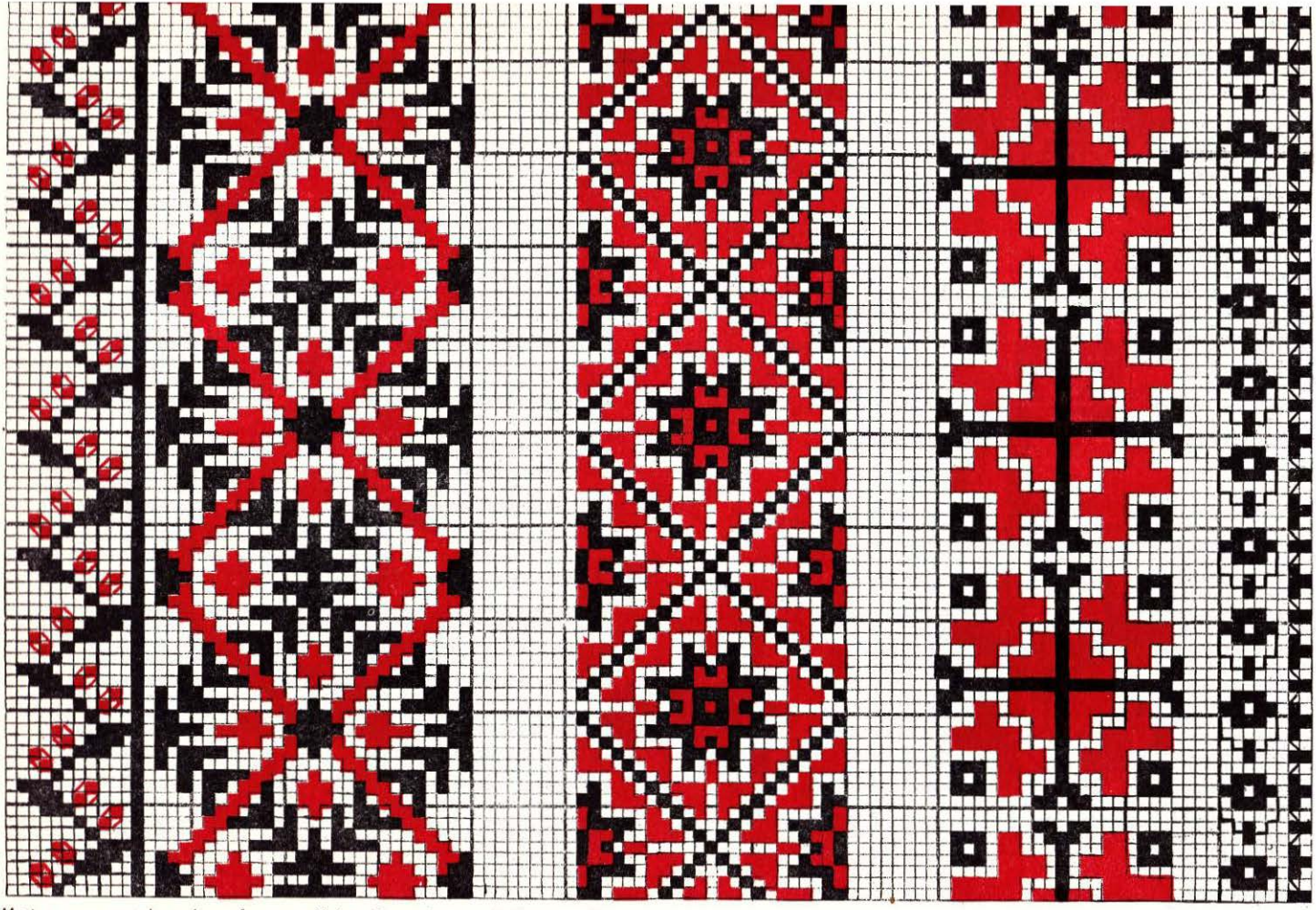

Motive ornamentale culese de pe « Valea Trotușului » — Dofteana jud. Bacău — se aplică la bluze și rochițe de copii.

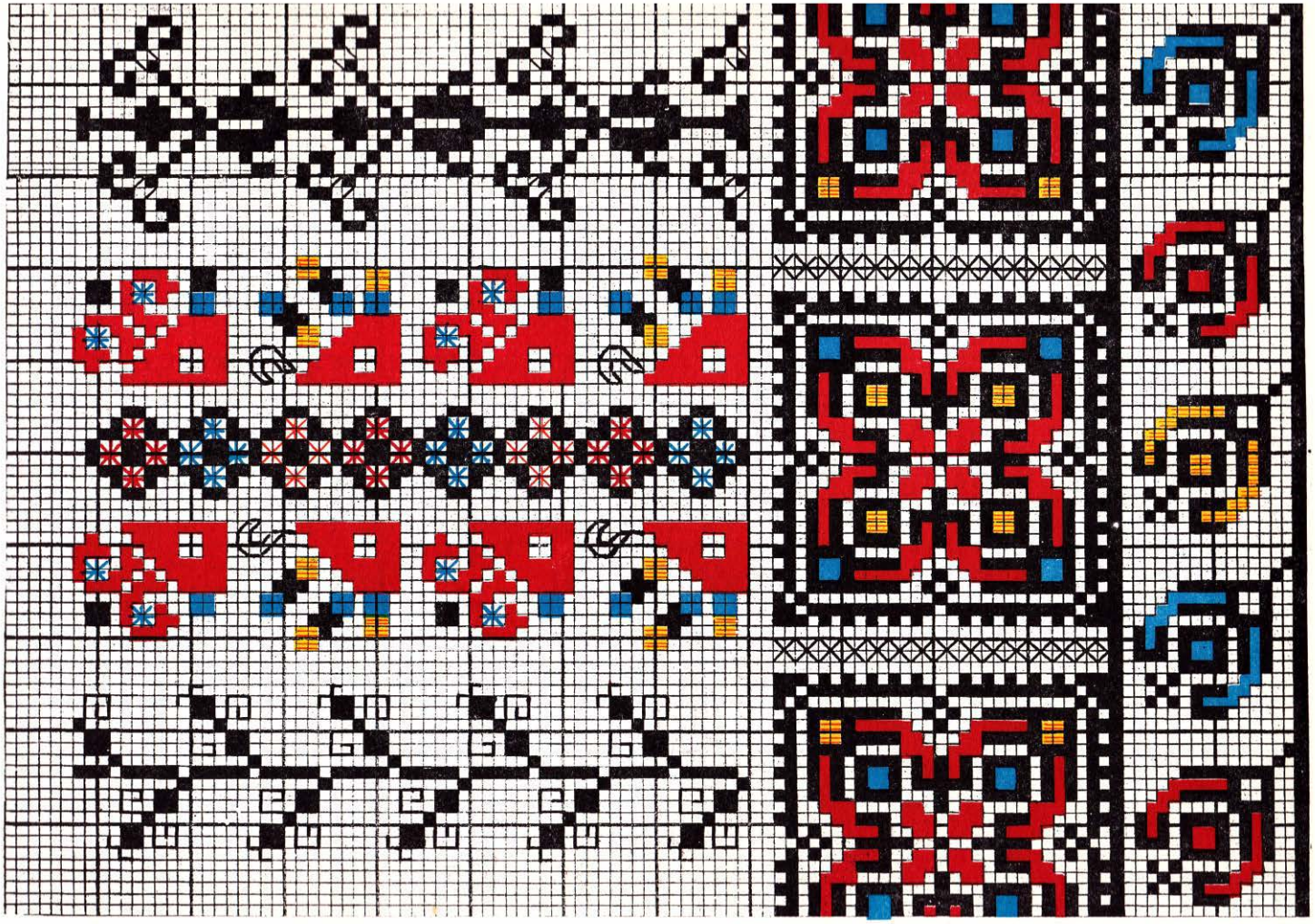

Motive ornamentale culese din Muntenia, jud. Argeș pentru a fi aplicate la diferite obiecte de îmbrăcăminte.

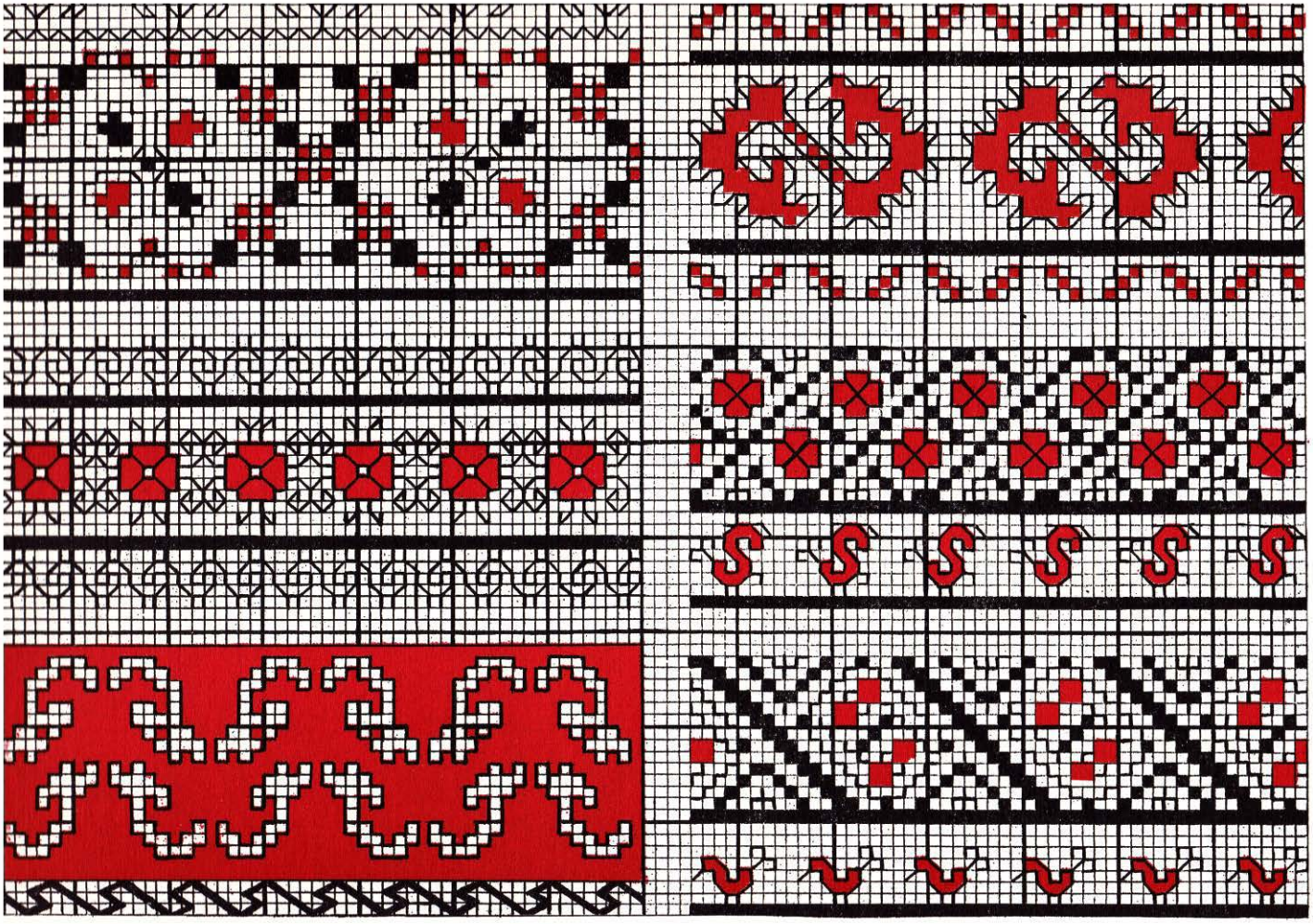

've ornamentale culese de pe « *Valea Trotușului* » pentru a fi aplicate
ochițe și bluze de copii.

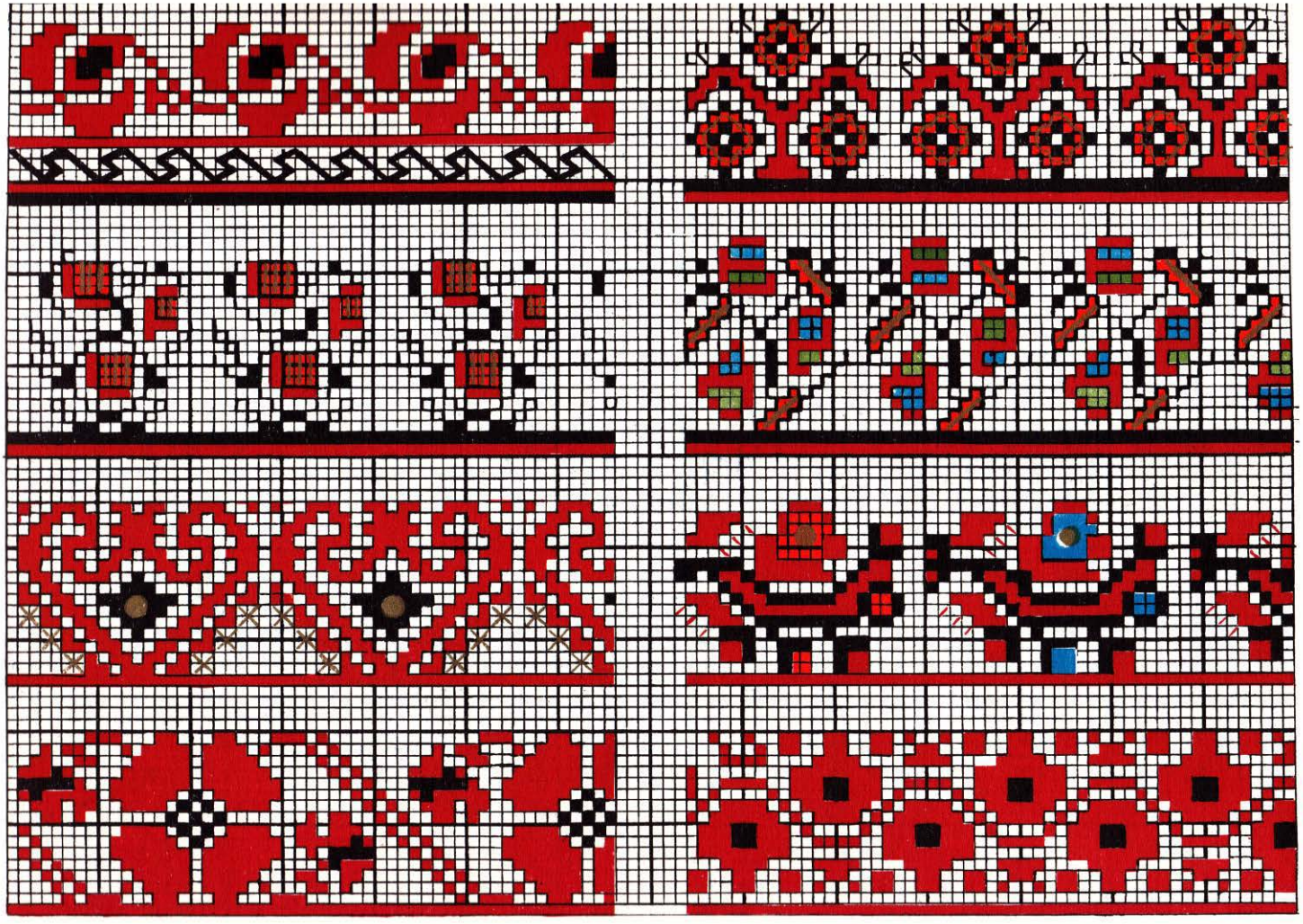

Motive ornamentale culese din Muntenia, jud. Dîmbovița pentru a fi aplicate la rochițe și bluze.

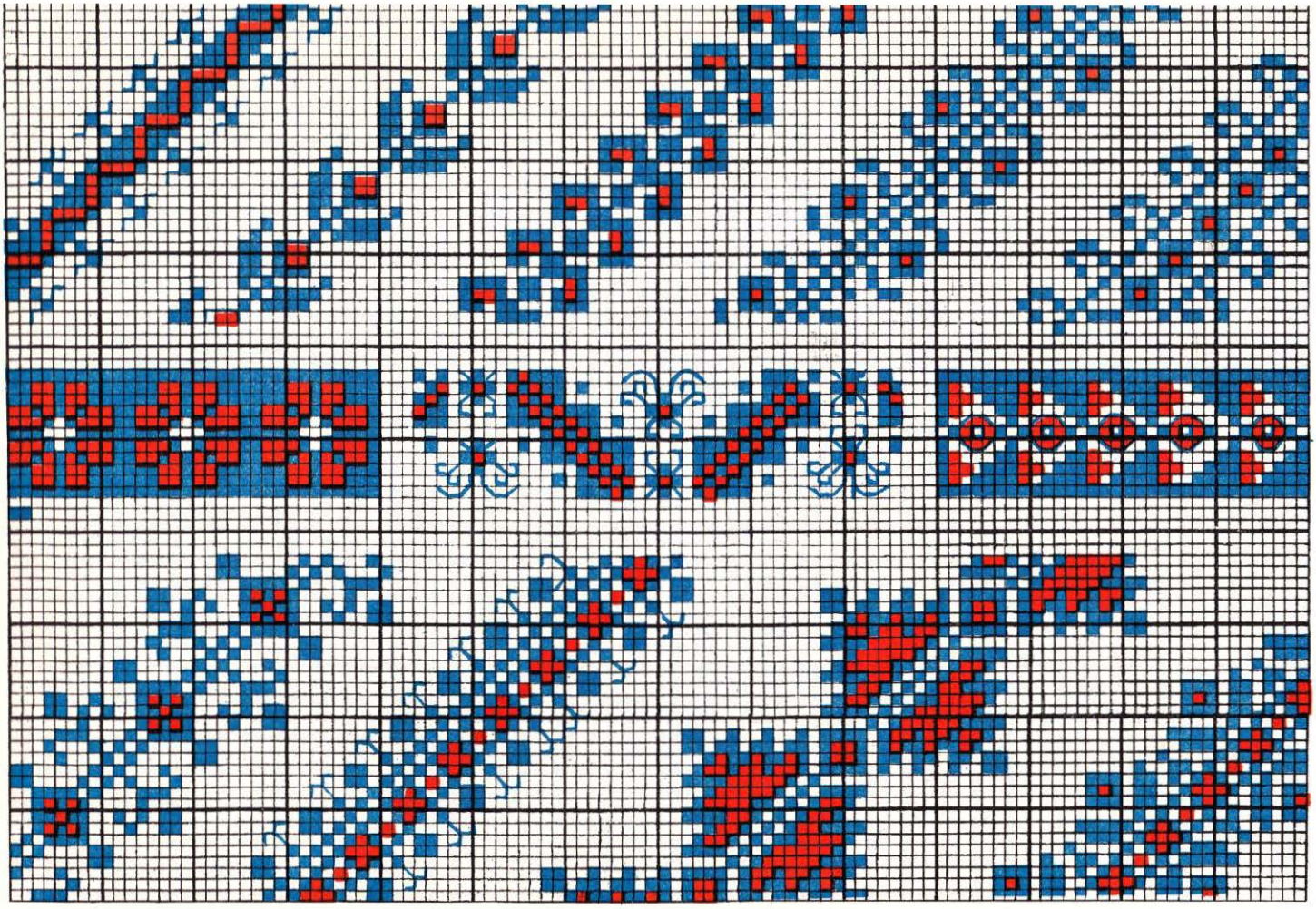

Motive ornamentale culese din nordul Moldovei, jud. Neamț pentru a fi aplicate la diferite obiecte: rochițe, bluzițe, seturi etc.

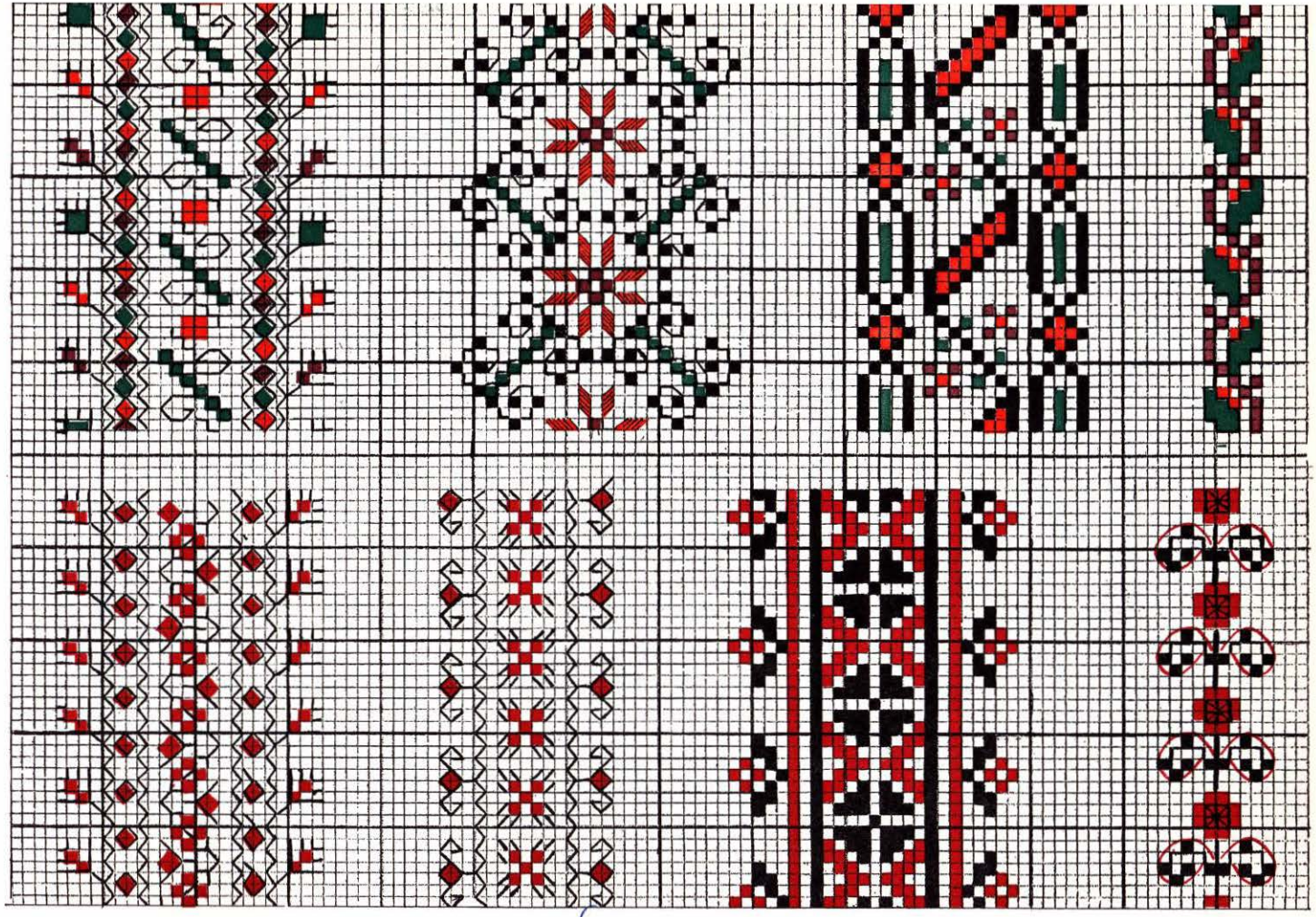

Motive ornamentale culese de pe « Valea Trotușului », Cașin — se aplică la rochițe și bluzițe de copii.

31.006.

Motive ornamentale aplicate pe diferite obiecte de decor și îmbrăcăminte

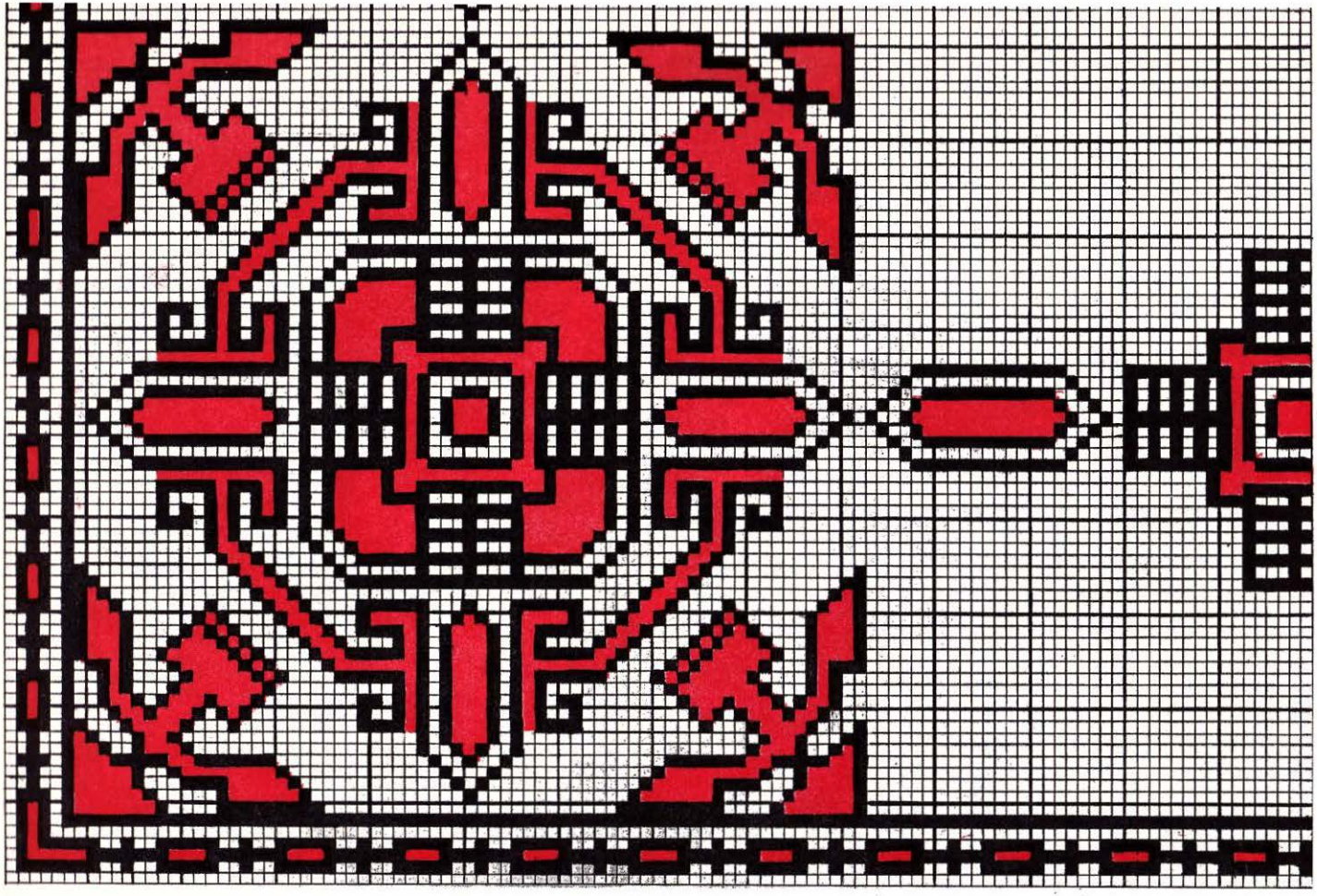

Motiv ornamental cules din Moldova, jud. Iași. — Colțul de la o față de masă ce face parte dintr-o garnitură de birou.

Motive ornamentale culese din nordul Moldovei, jud. Suceava pentru a fi aplicate la diferite piese pentru decorat un colț sau o cameră românească.

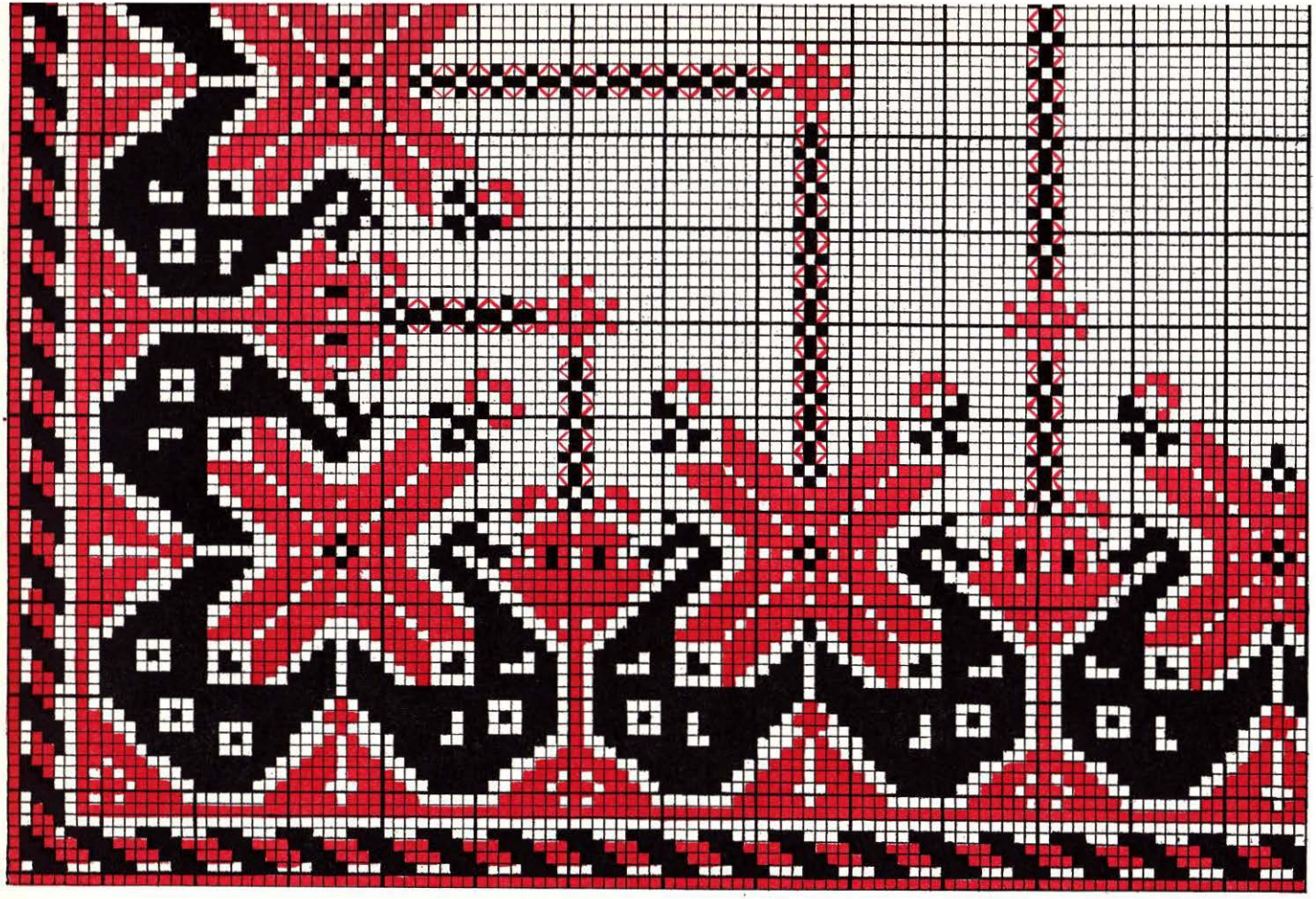

Motive ornamentale culese din nordul Moldovei, jud. Suceava, care pot fi aplicate la seturi pentru servit masa.

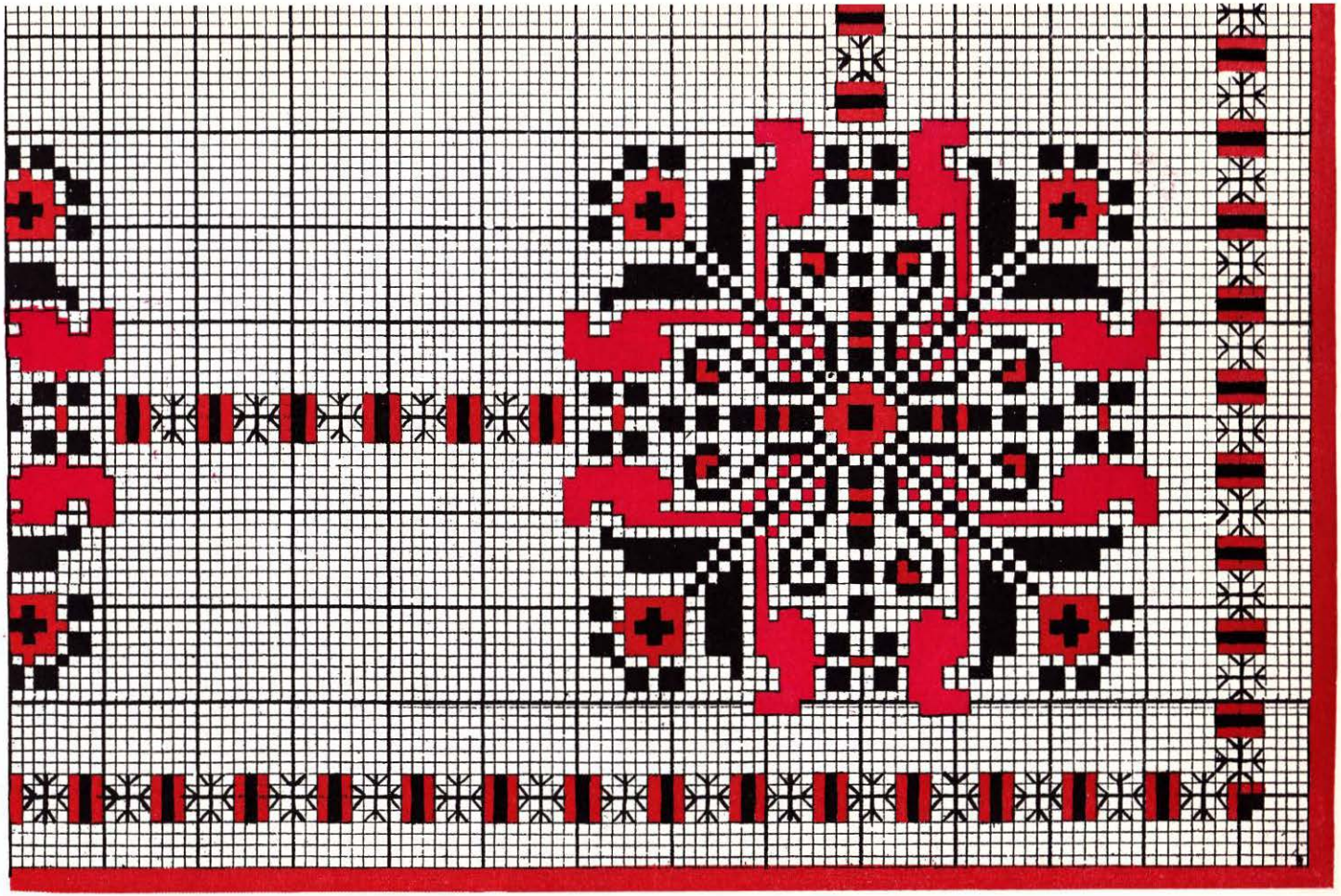

30. Motive ornamentale culese din nordul Moldovei. Compoziție pentru un colț de față de masă, cuvertură etc.

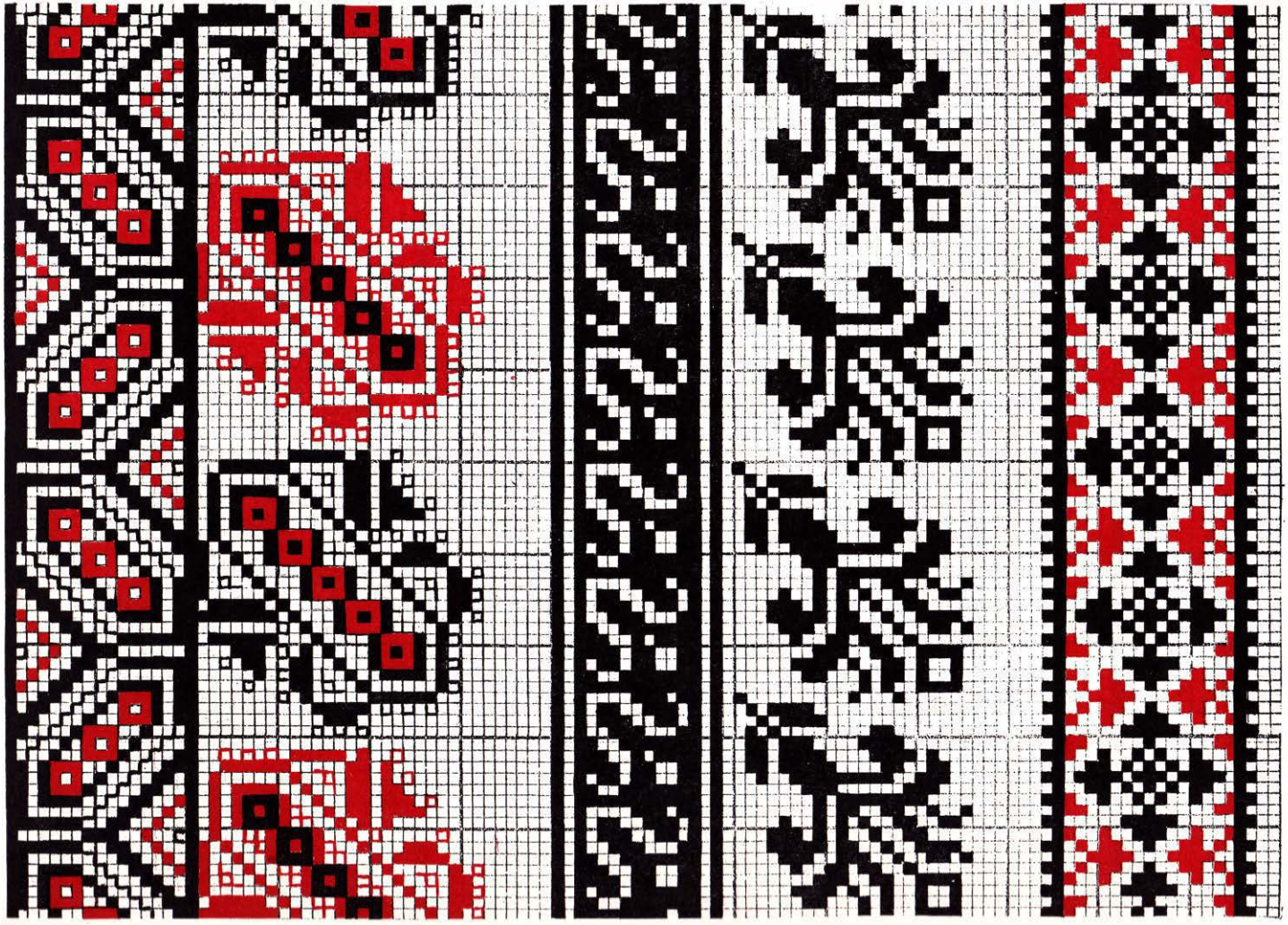

Motive ornamentale dobrogene culese din jud. Constanta pentru

Motive ornamentale culese din Transilvania, jud. Sibiu; se aplică la garnituri pentru un colț sau o cameră românească

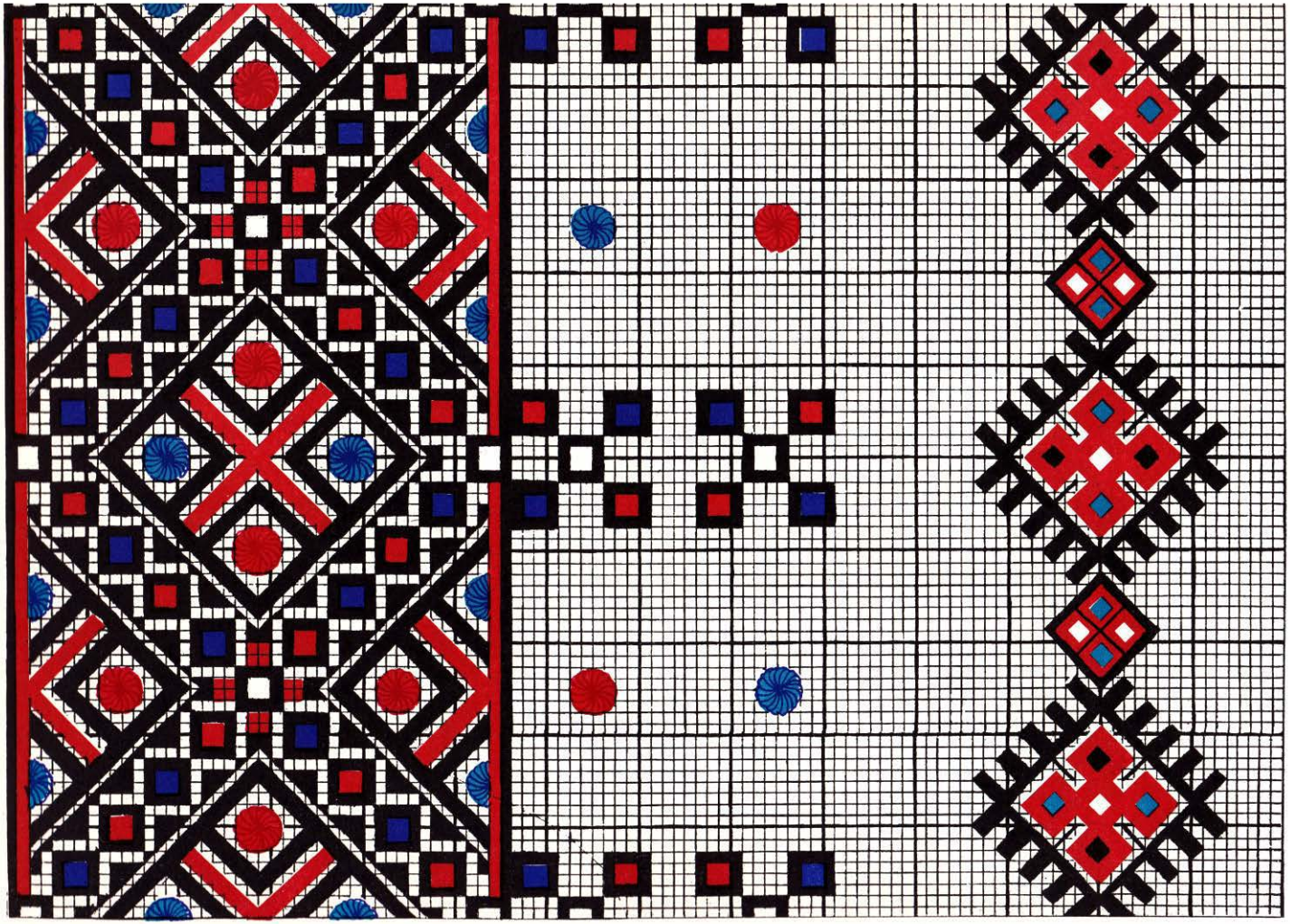

Motive ornamentale culese din Transilvania, jud. Hunedoara, pentru a fi aplicate la garnituri românești.

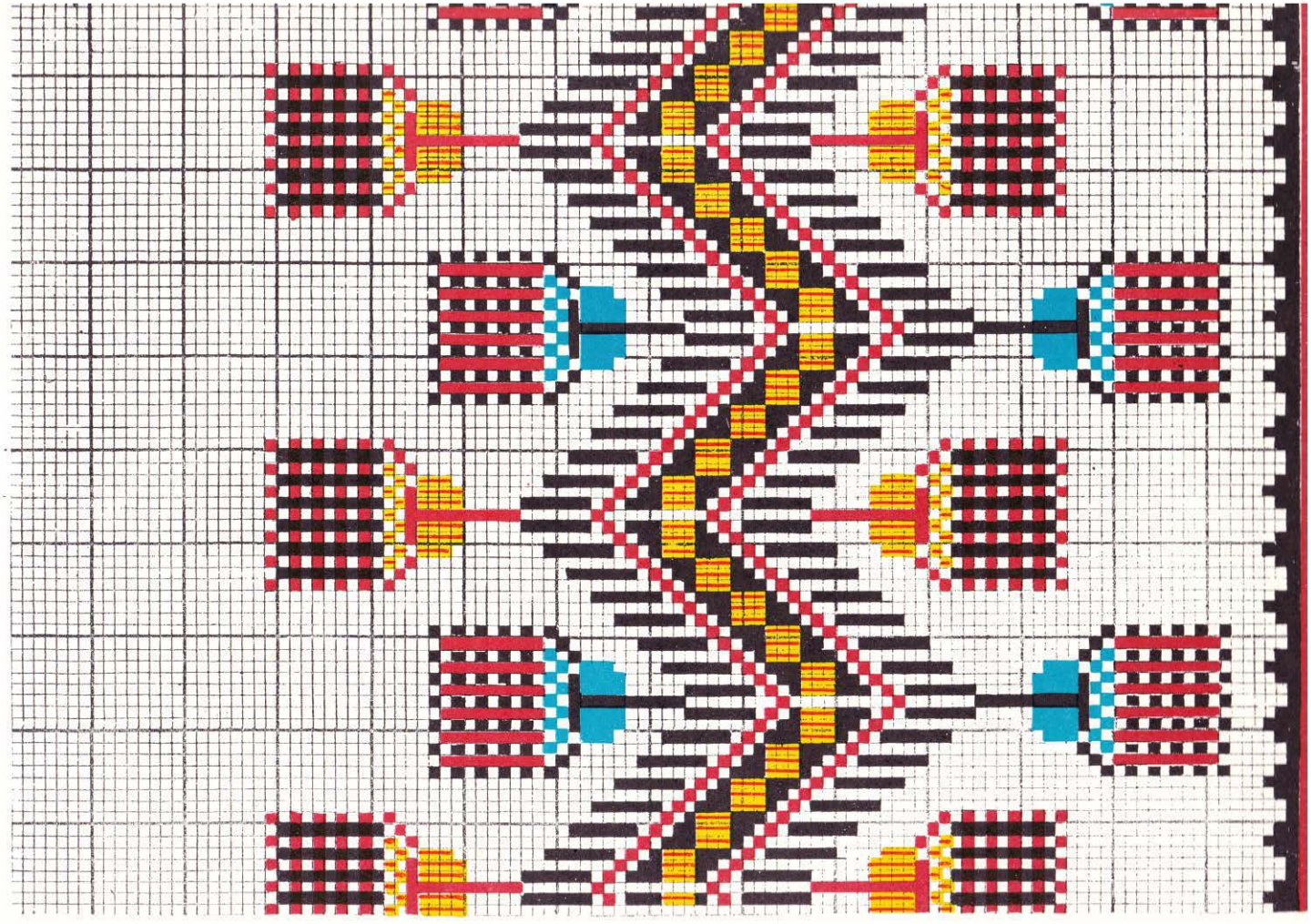

Motiv ornamental cules de pe « Valea Trotușului » — Oituz. Se aplică la o garnitură de colț românesc

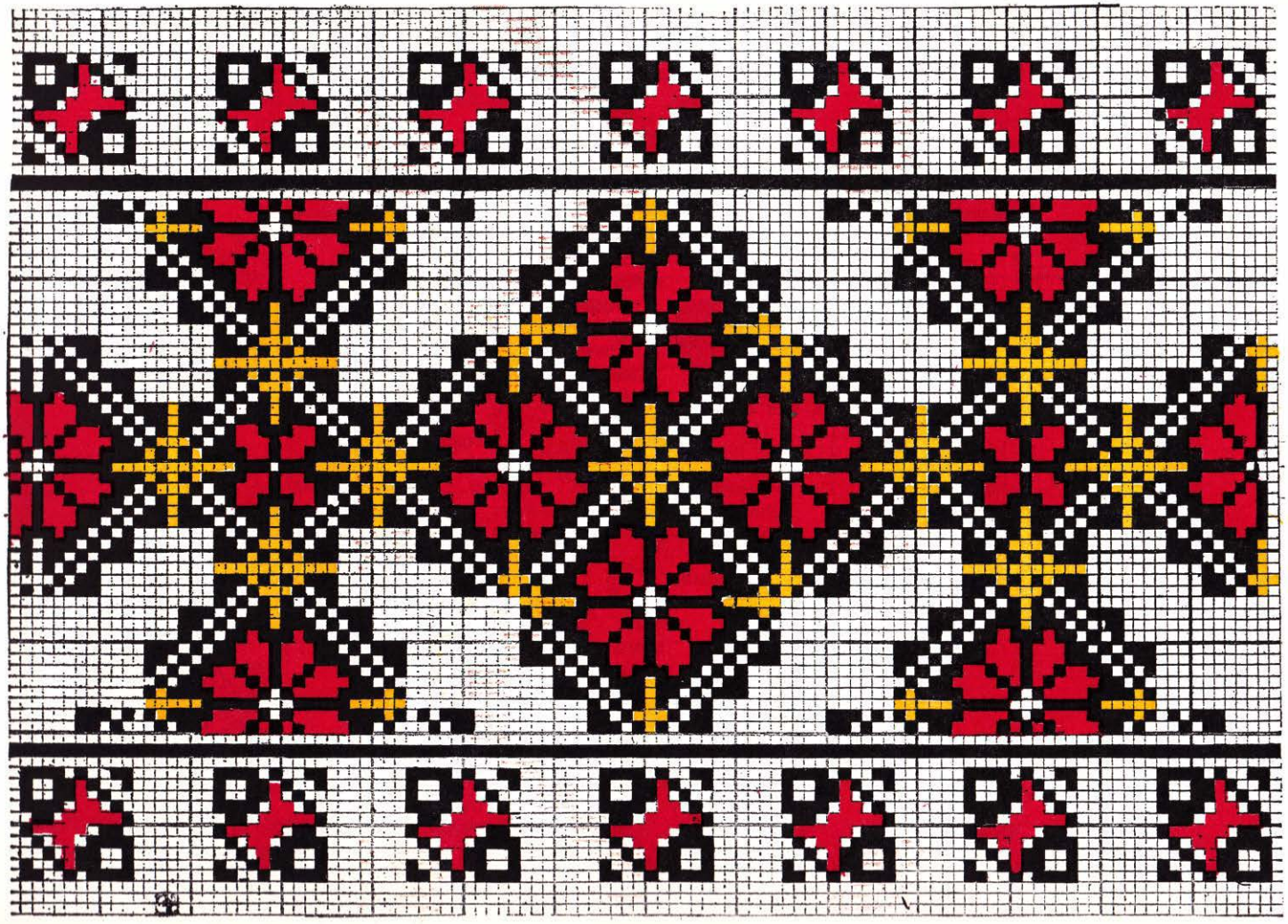

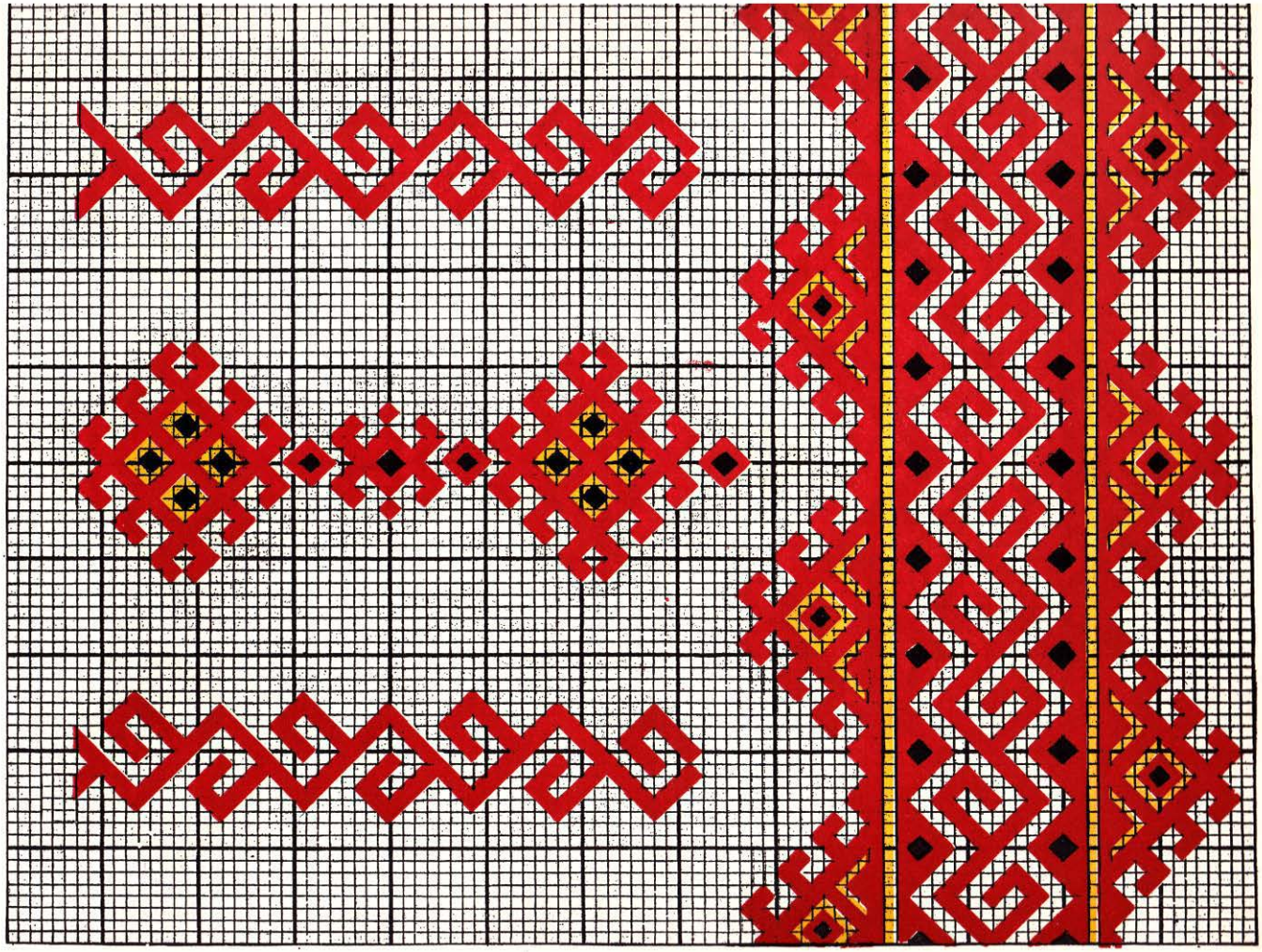

Motive ornamentale culese din Transilvania, jud. Hunedoara, cu diverse aplicații.

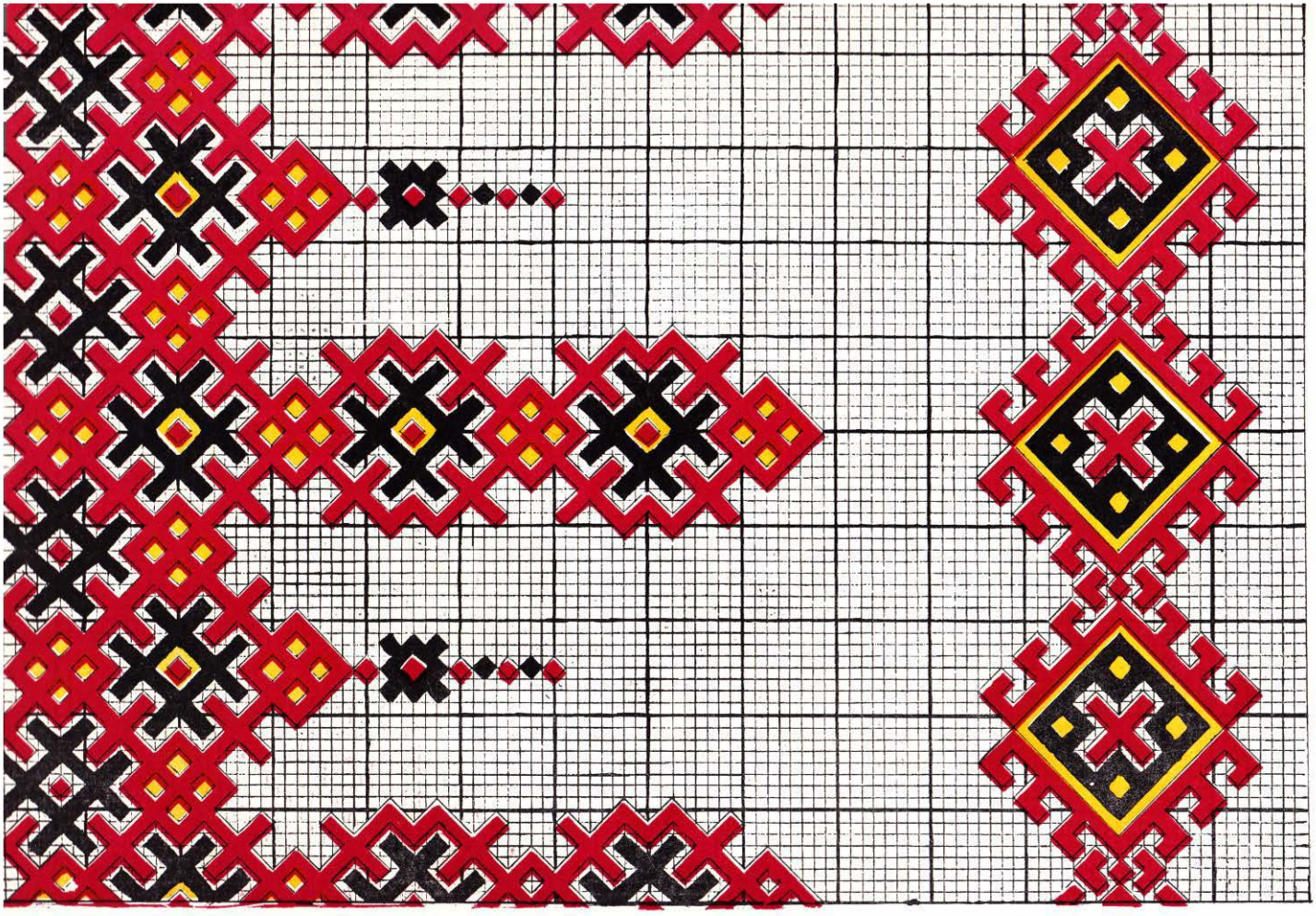

)tive ornamentale culese din Transilvania, jud. Sibiu, cu diverse aplicații,
ținută vestimentară, seturi pentru servit masa etc.

Motive ornamentale culese din Transilvania. jud. Sibiu, pentru a se aplica la

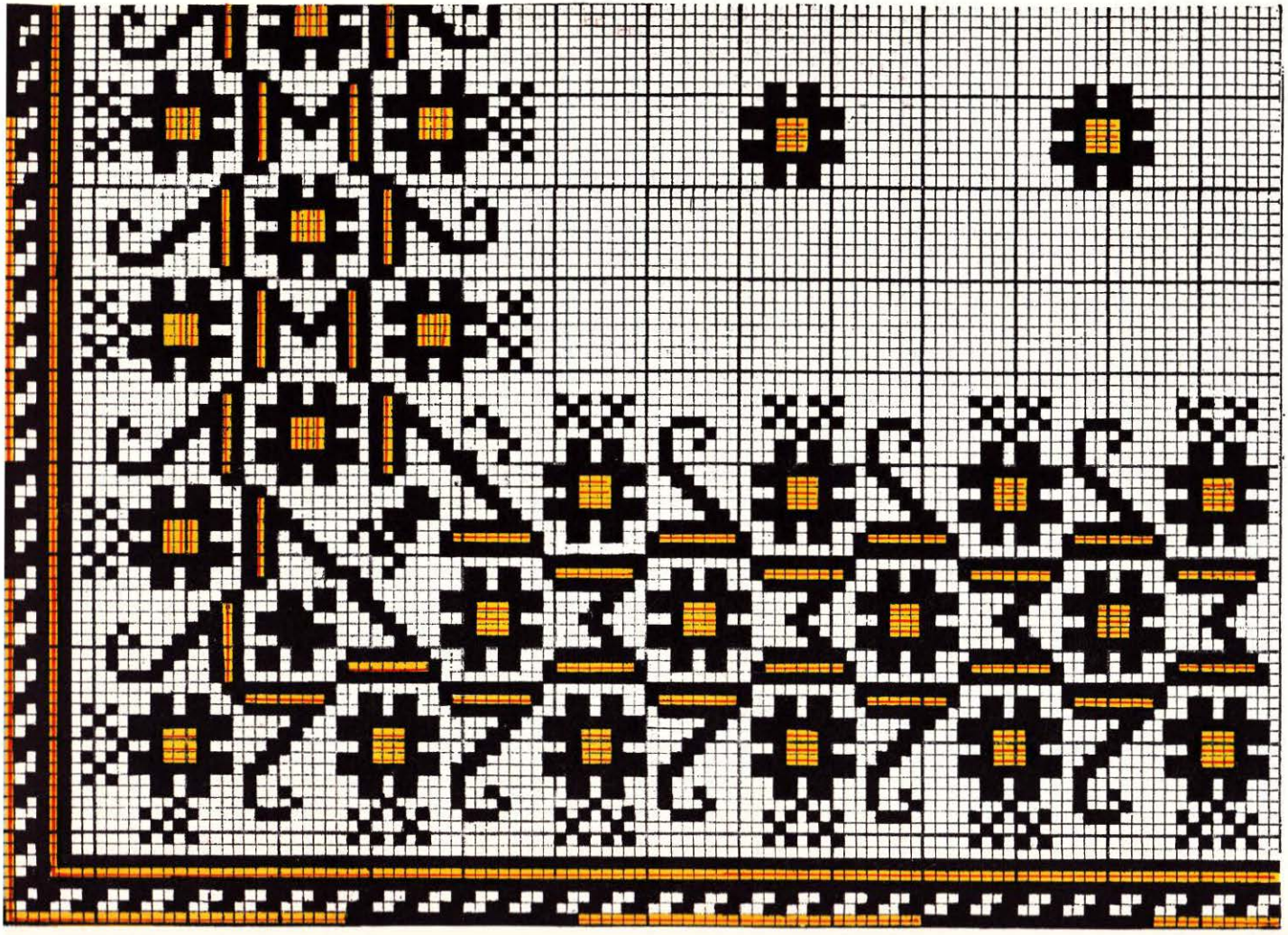

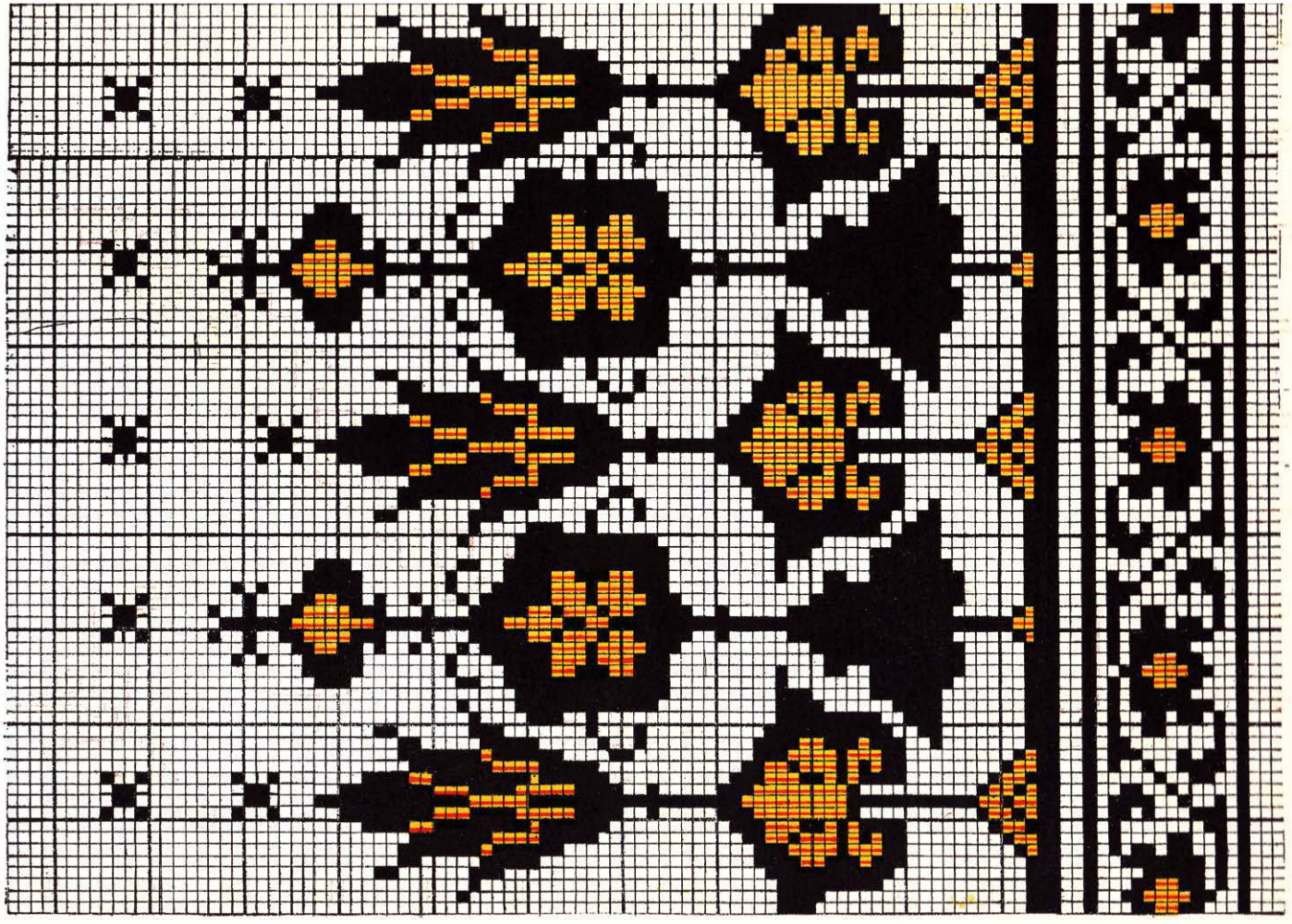

Motiv ornamental cules din Moldova, jud. Bacău.
Se aplică la o garnitură pentru colț românesc.

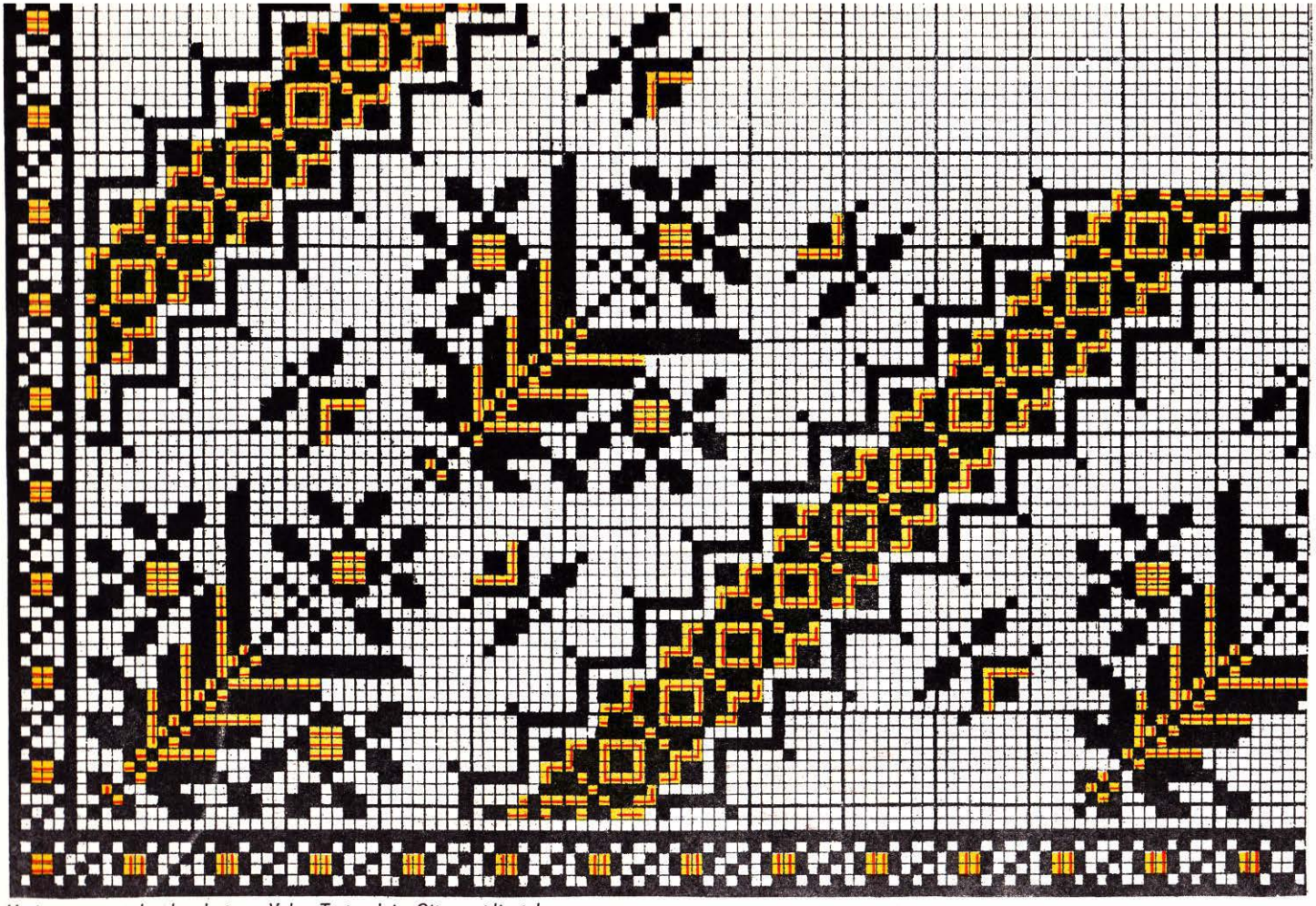

Motiv ornamental cules de pe « Valea Trotușului »-Oituz, aplicat la o garnitură românească. Colțul de la fața de masă.

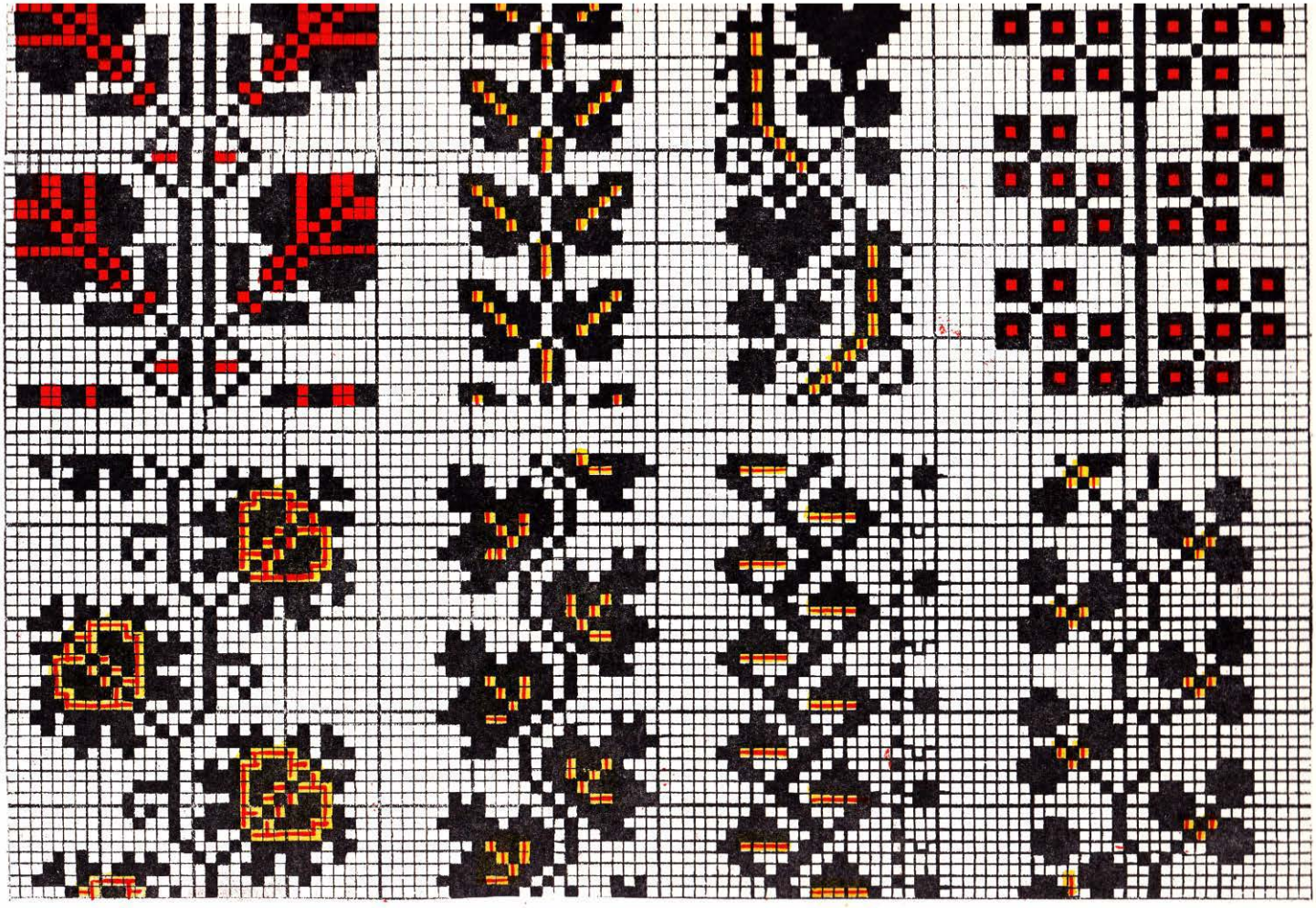

Motive ornamentale culese din Transilvania, jud. Sibiu, pentru a fi aplicate la diferite obiecte.

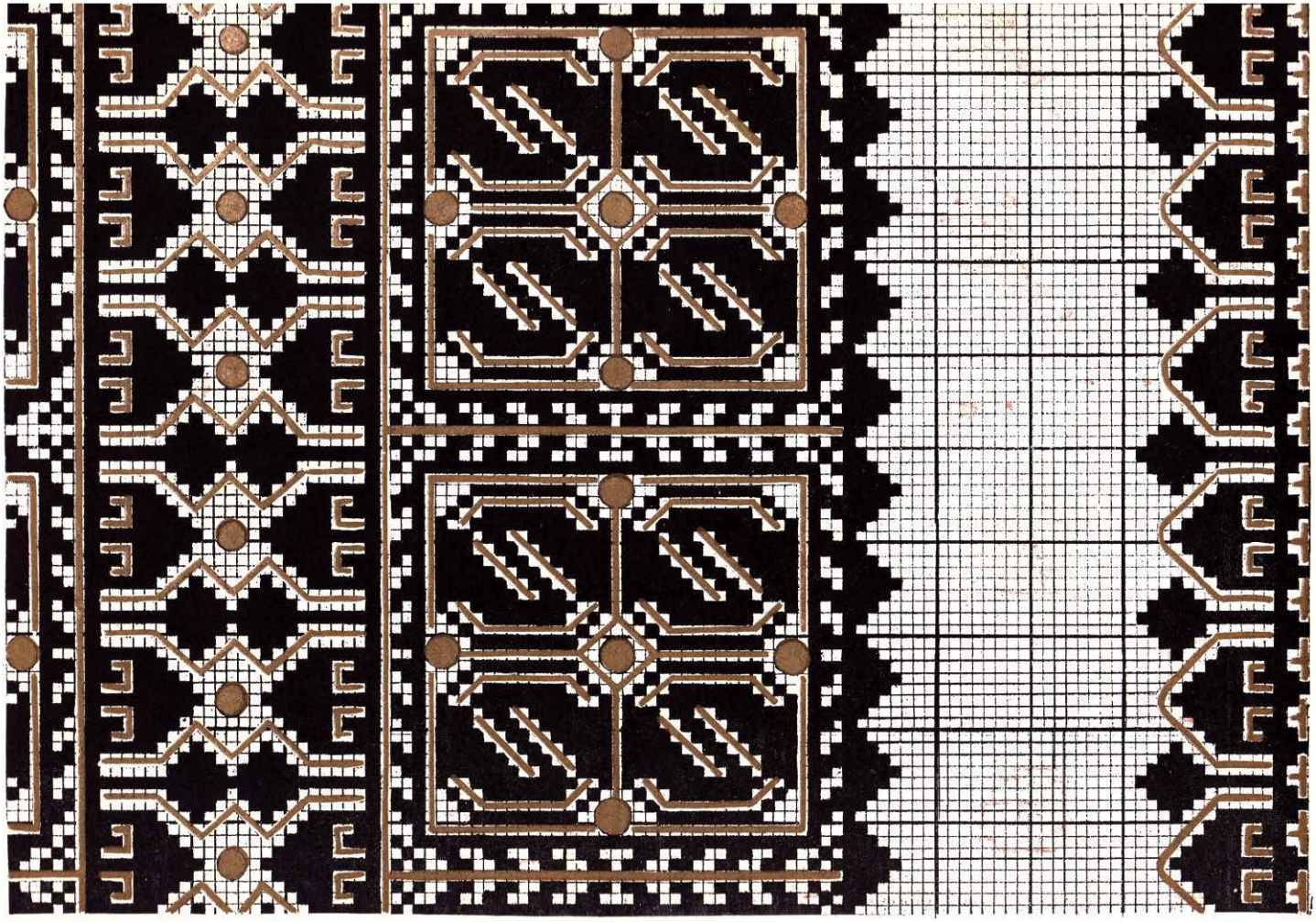

Motive ornamentale culese din Muntenia, jud. Argeș. Compoziție de pe o față de masă de la o garnitură de colț românesc.

Motive ornamentale culese de pe «Valea Trotușului»-Oituz și Mănăstirea Cașir
Se aplică la garnituri românești

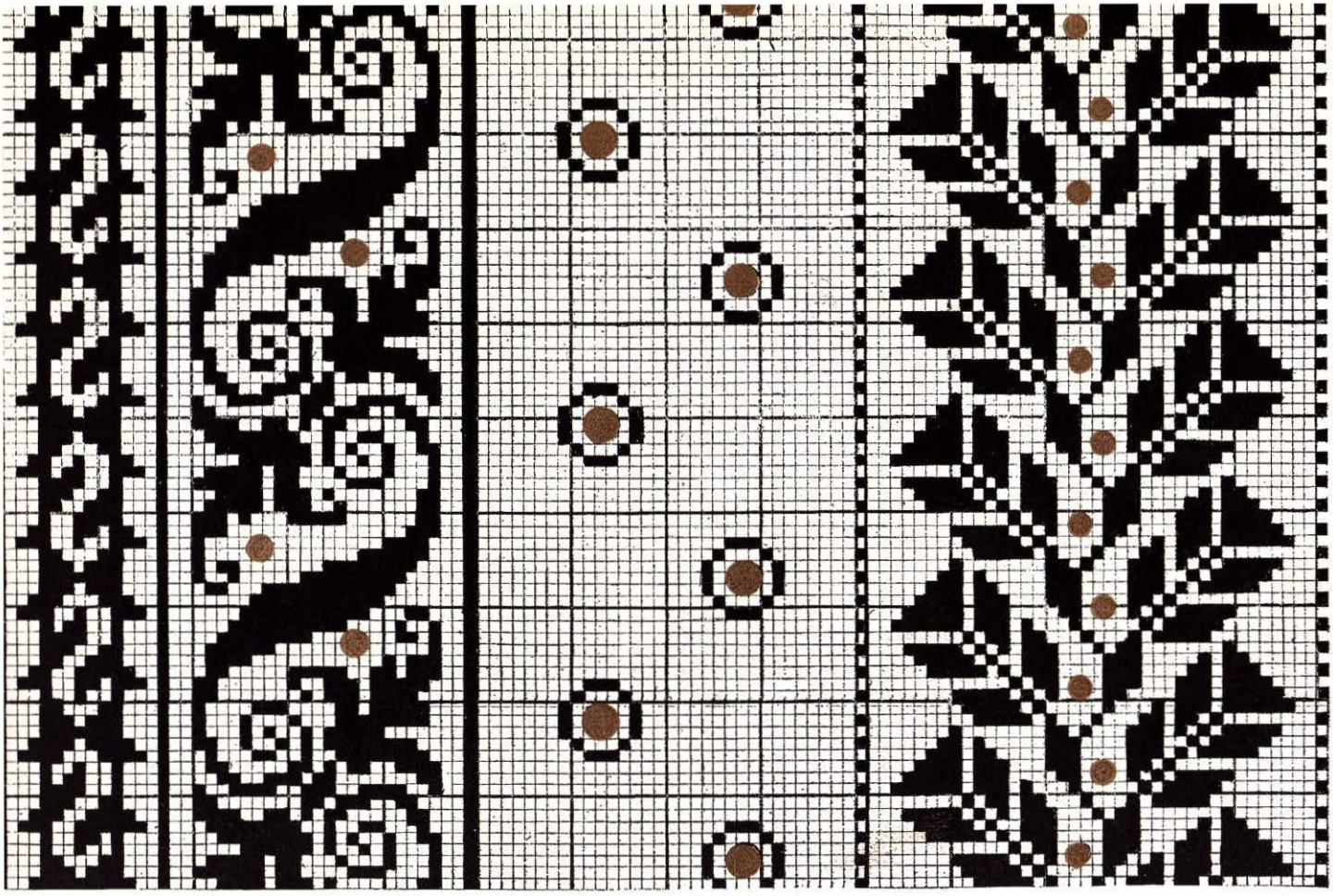

ɔtive ornamentale culese din Transilvania, jud. Sibiu, cu diverse aplicații,
ținute vestimentare, seturi pentru servit masa etc.

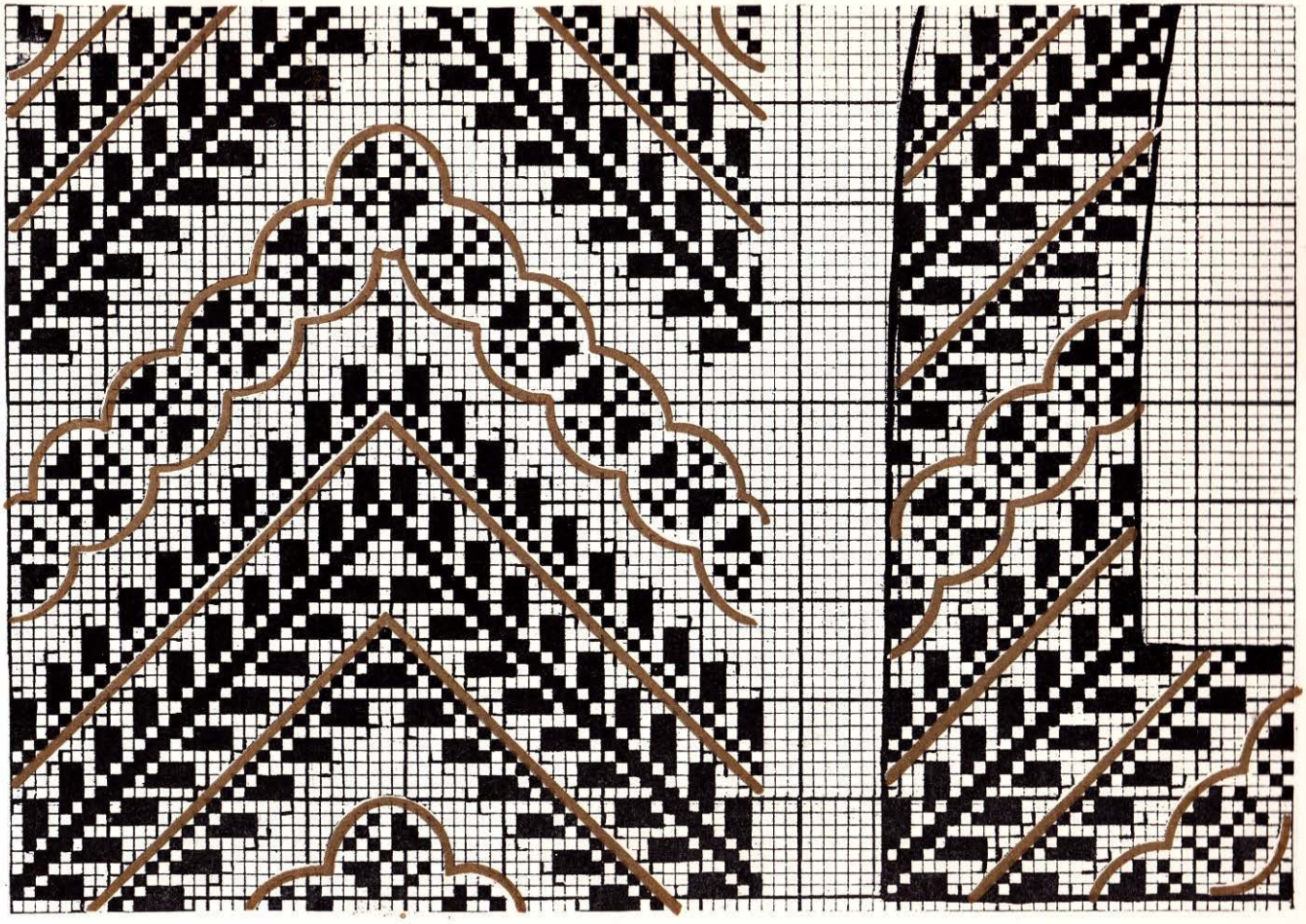

Motiv ornamental pentru a fi aplicat ca garnitură la o rochie.

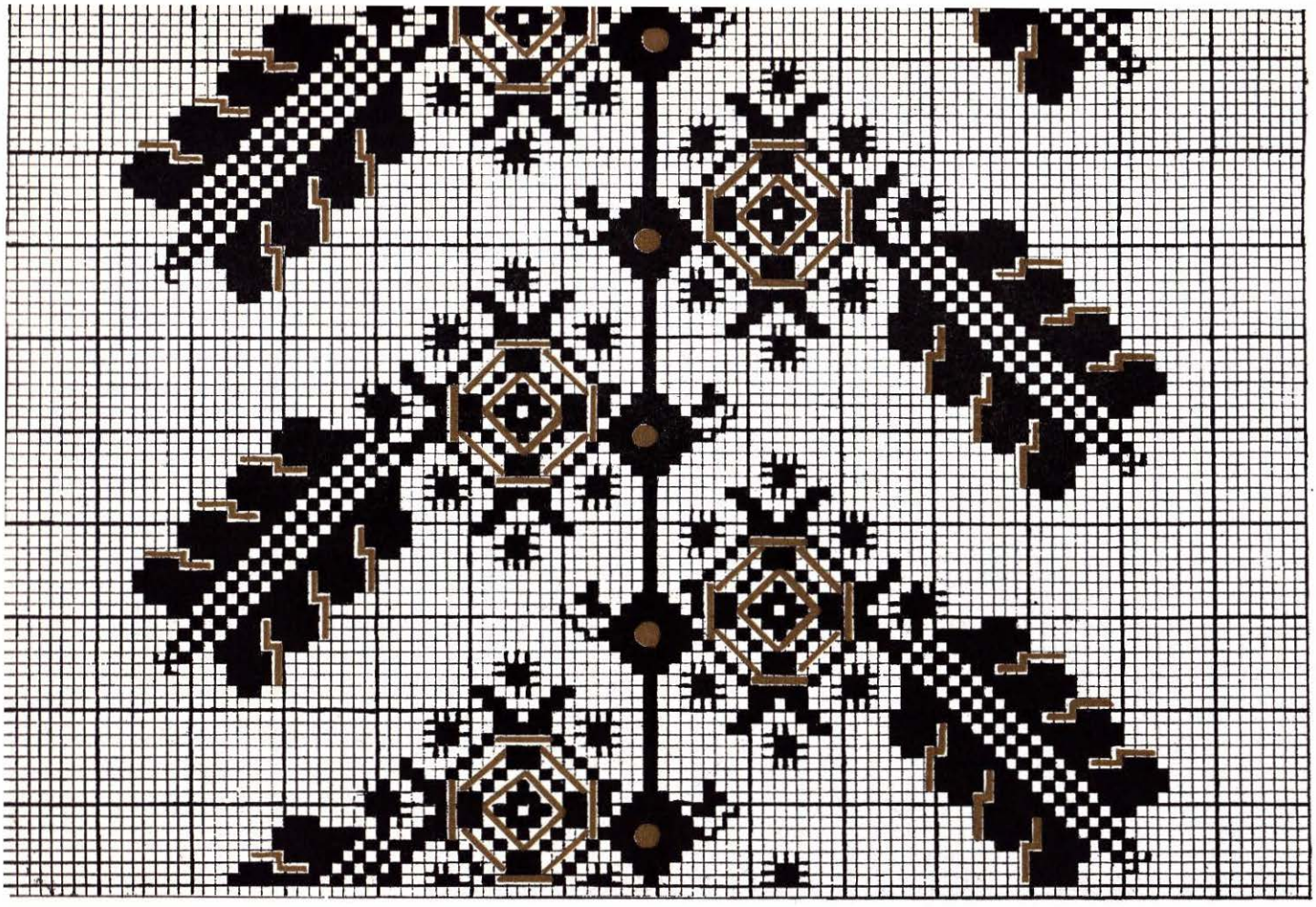

Motiv ornamental cules din Moldova jud. Iași, pentru a fi aplcat la diverse obiecte de împodobit un interior sau o ținută vestimentară: bluze, rochii.

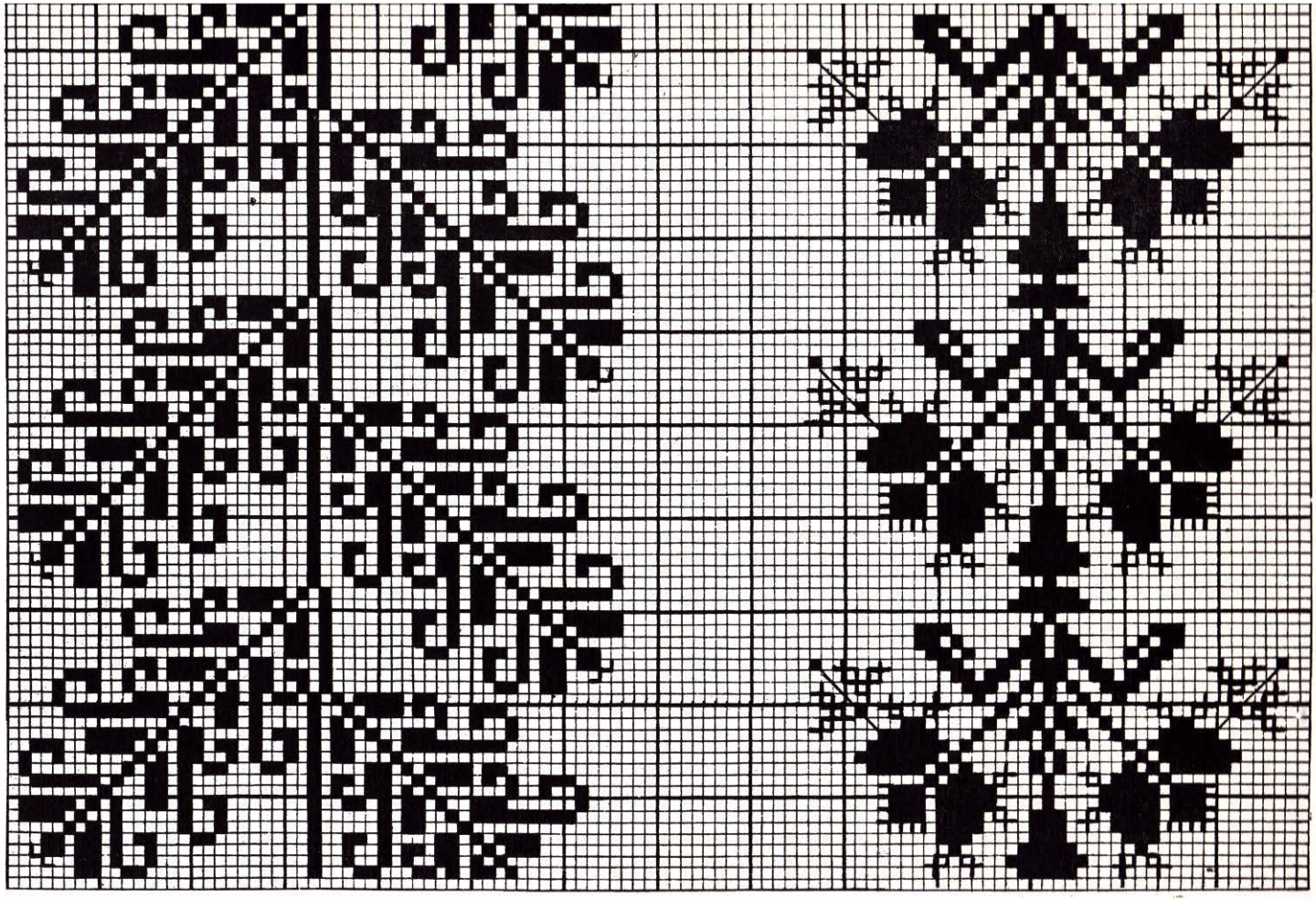

Motive ornamentale culese din nordul Maramureşului, jud. Satu-Mare, pentru a fi aplicate la obiecte de împodobit un interior.

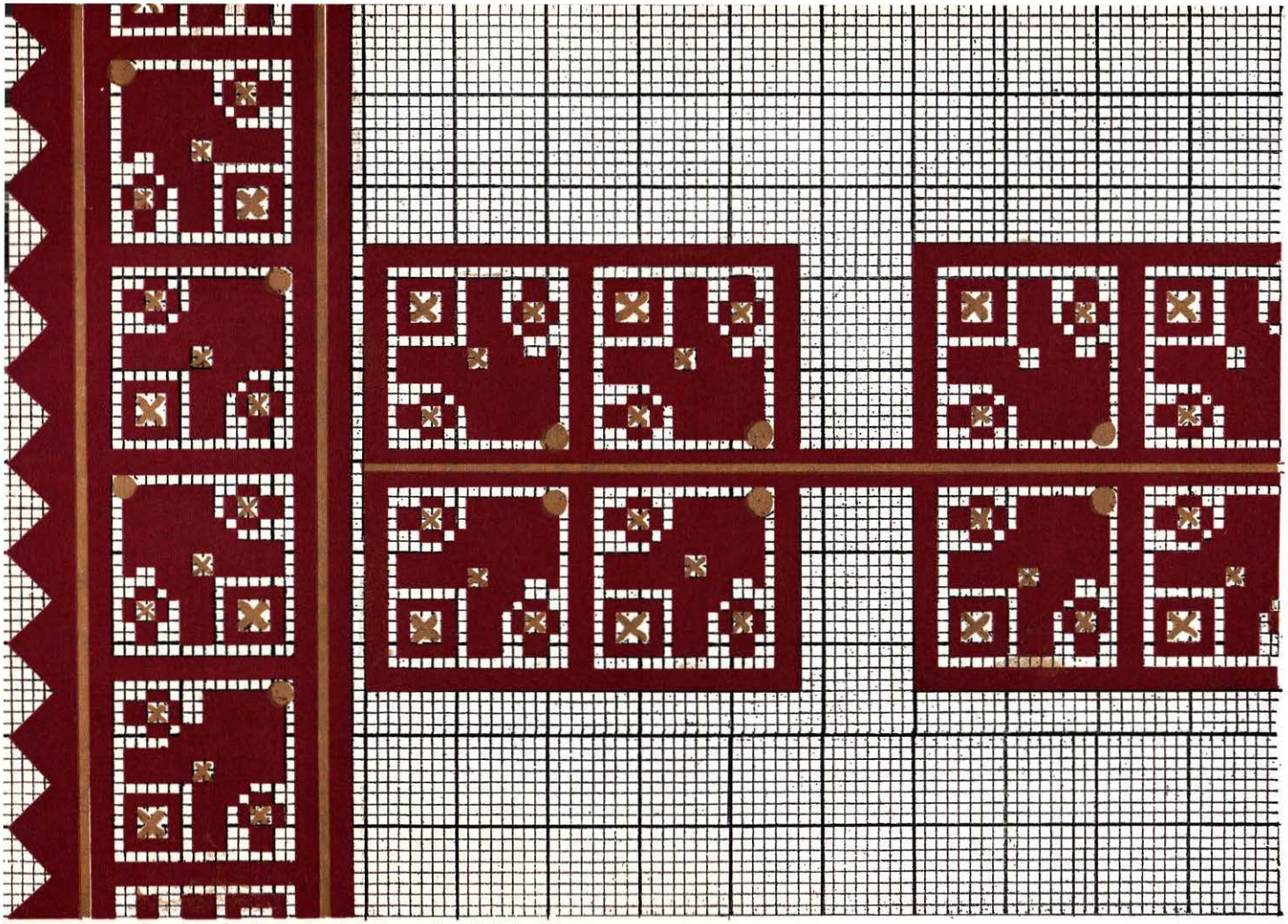

Motive ornamentale culese din Muntenia, jud. Argeş. Se aplică la diferite obiecte şi în special la o ţinută vestimentară.

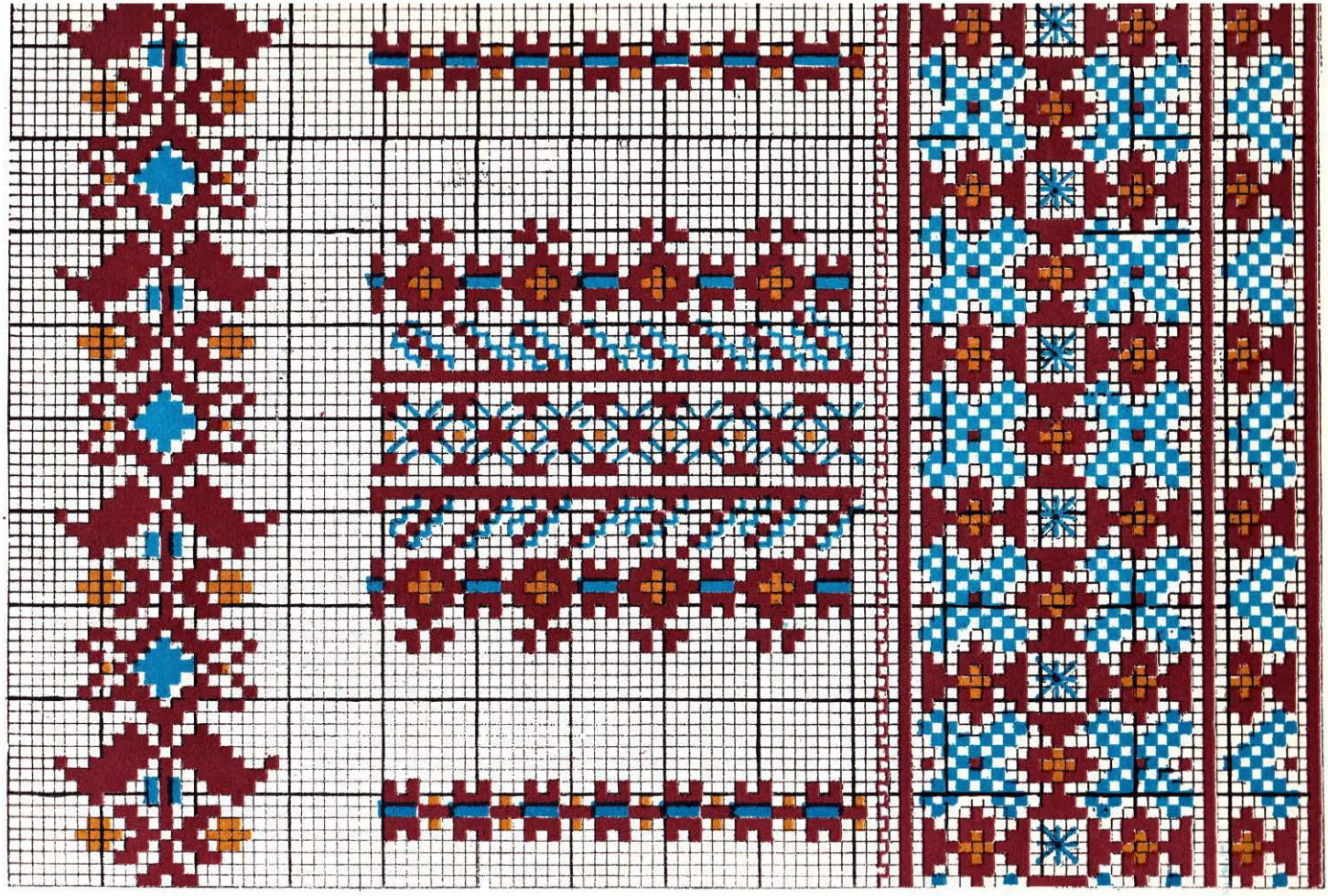

Motive ornamentale culese din Muntenia, jud. Olt, cu diverse aplicații.

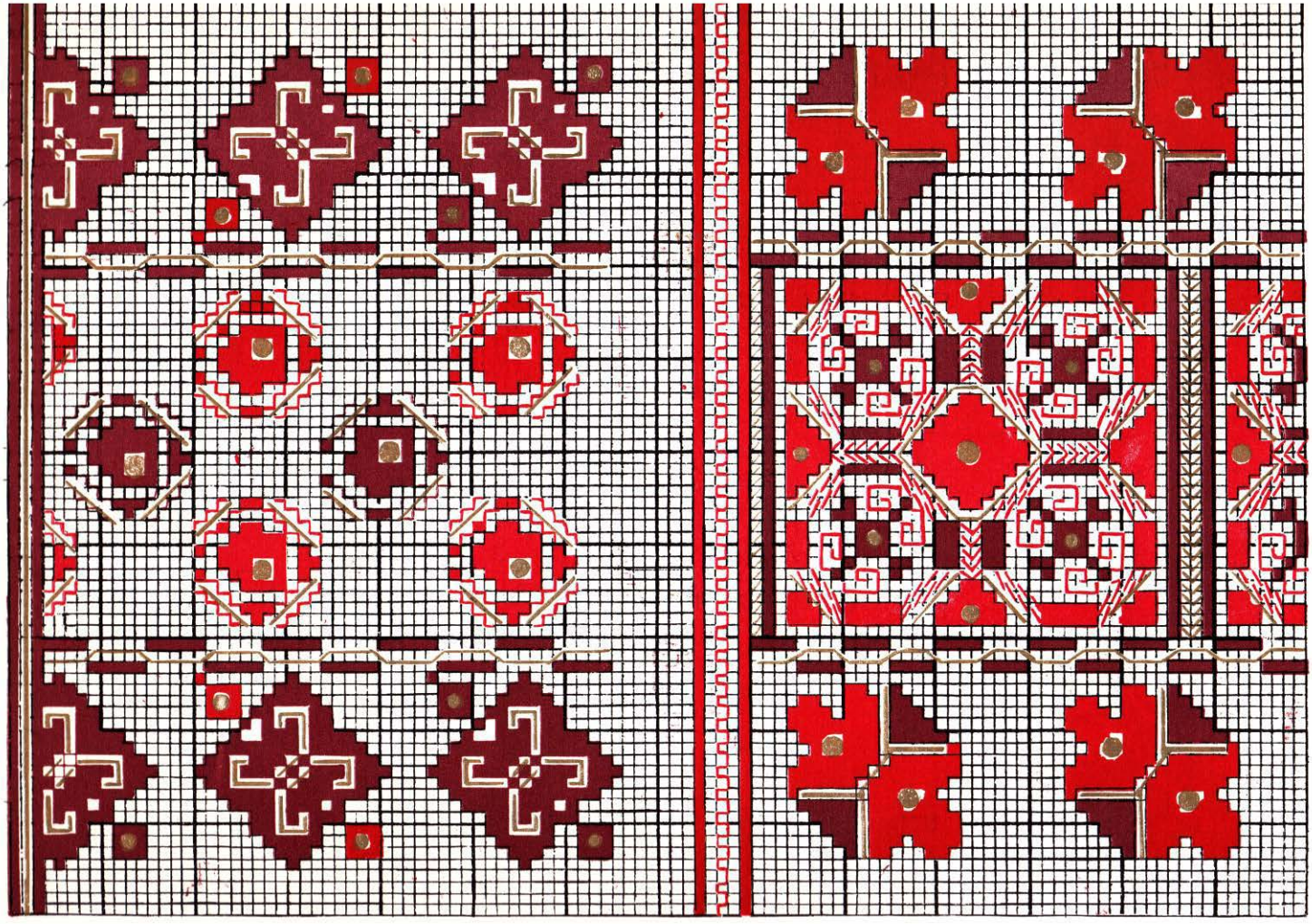

Motive ornamentale culese din Muntenia, jud. Argeș, cu diverse aplicații.

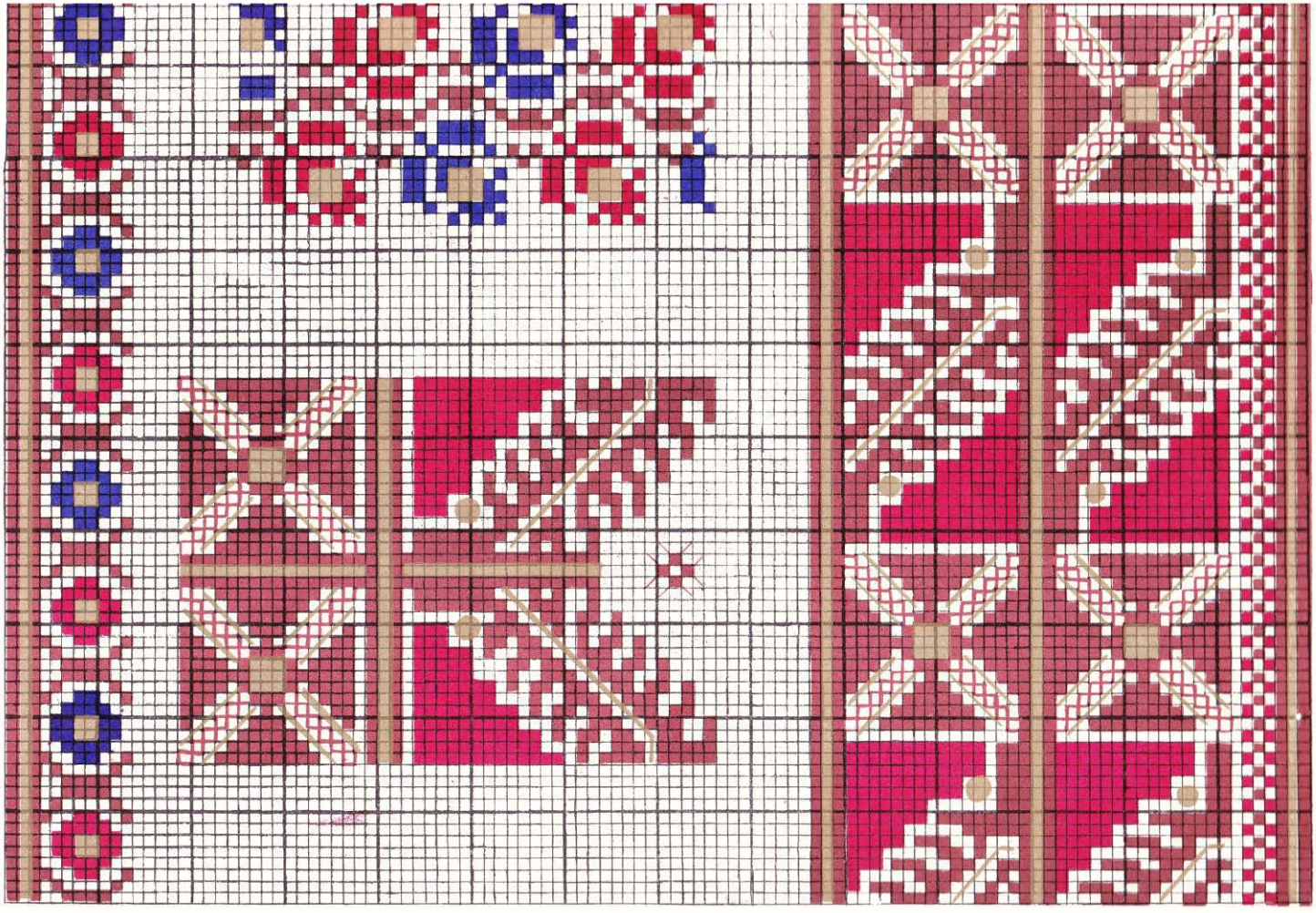

Motive ornamentale culese din Oltenia, jud. Vîlcea.
Se aplică la o jachetă și geantă.

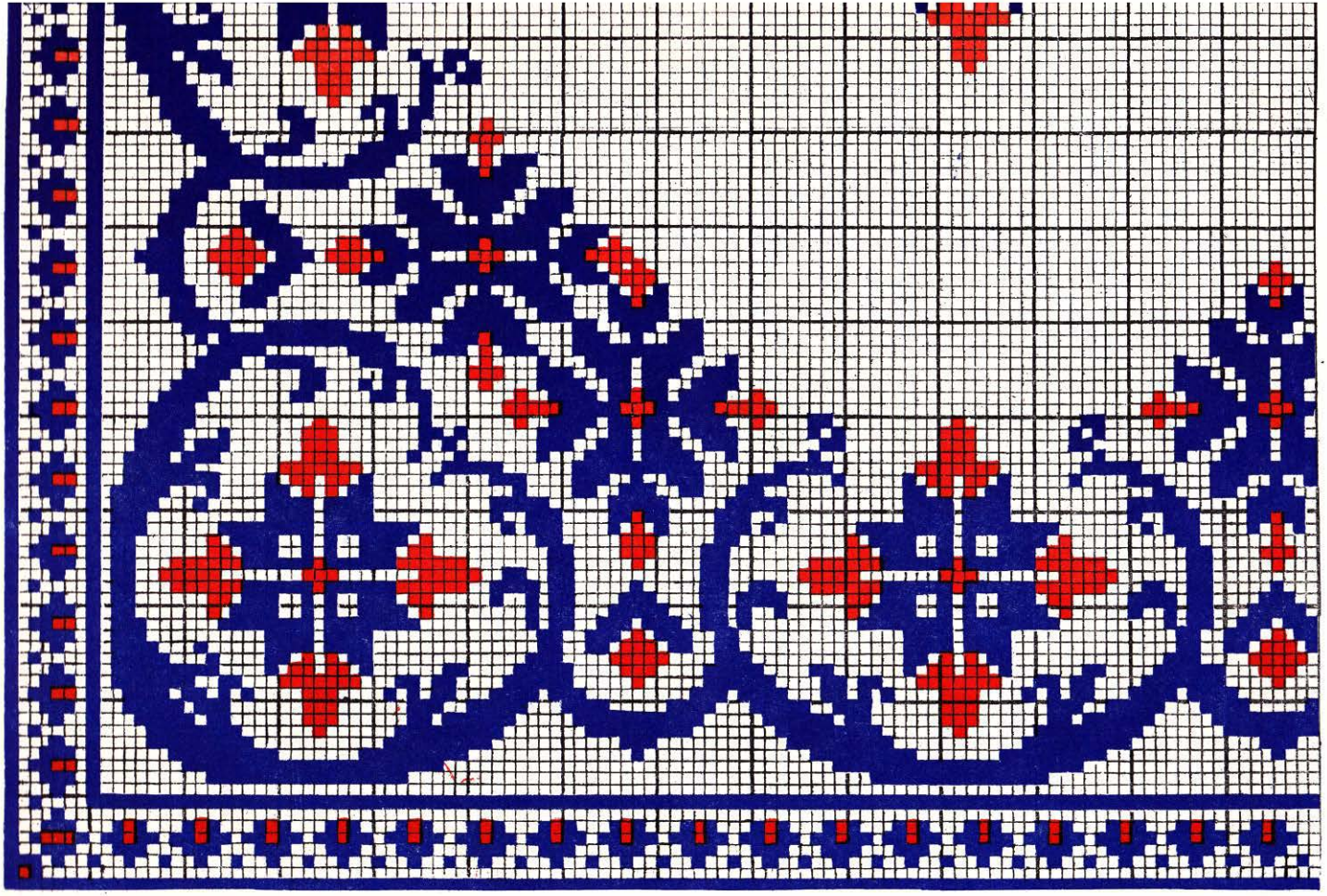

Motiv ornamental cules din sudul Moldovei, jud. Vrancea. — Colț de la o piesă ce face parte dintr-o garnitură de colț sau cameră românească.

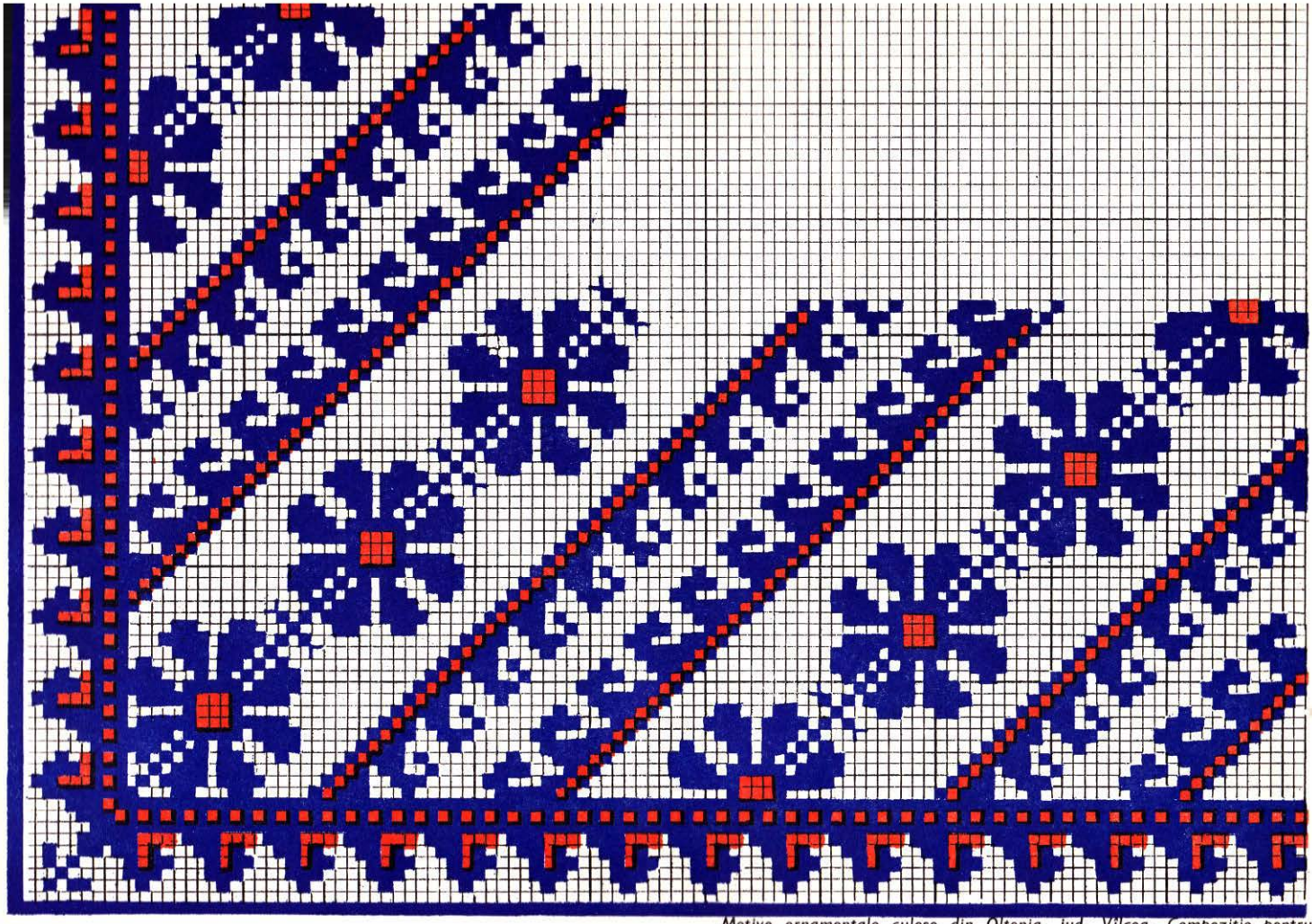

Motive ornamentale culese din Oltenia, jud. Vîlcea. Compoziție pentru colțul unei piese dintr-o garnitură de cameră românească.

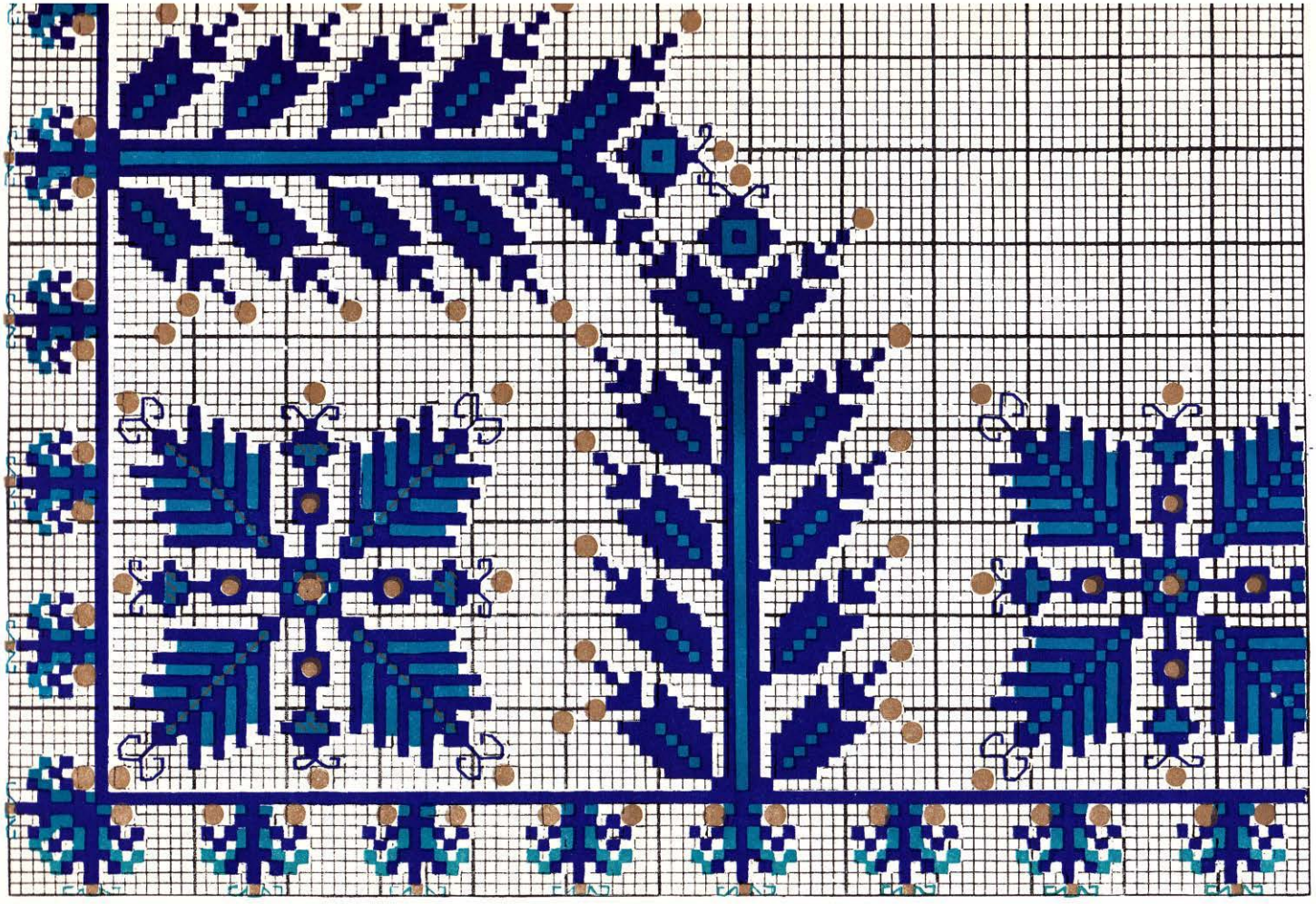

Motive ornamentale culese din Muntenia, jud. Argeș. Colțul de la fața de masă din garnitura de cameră românească.

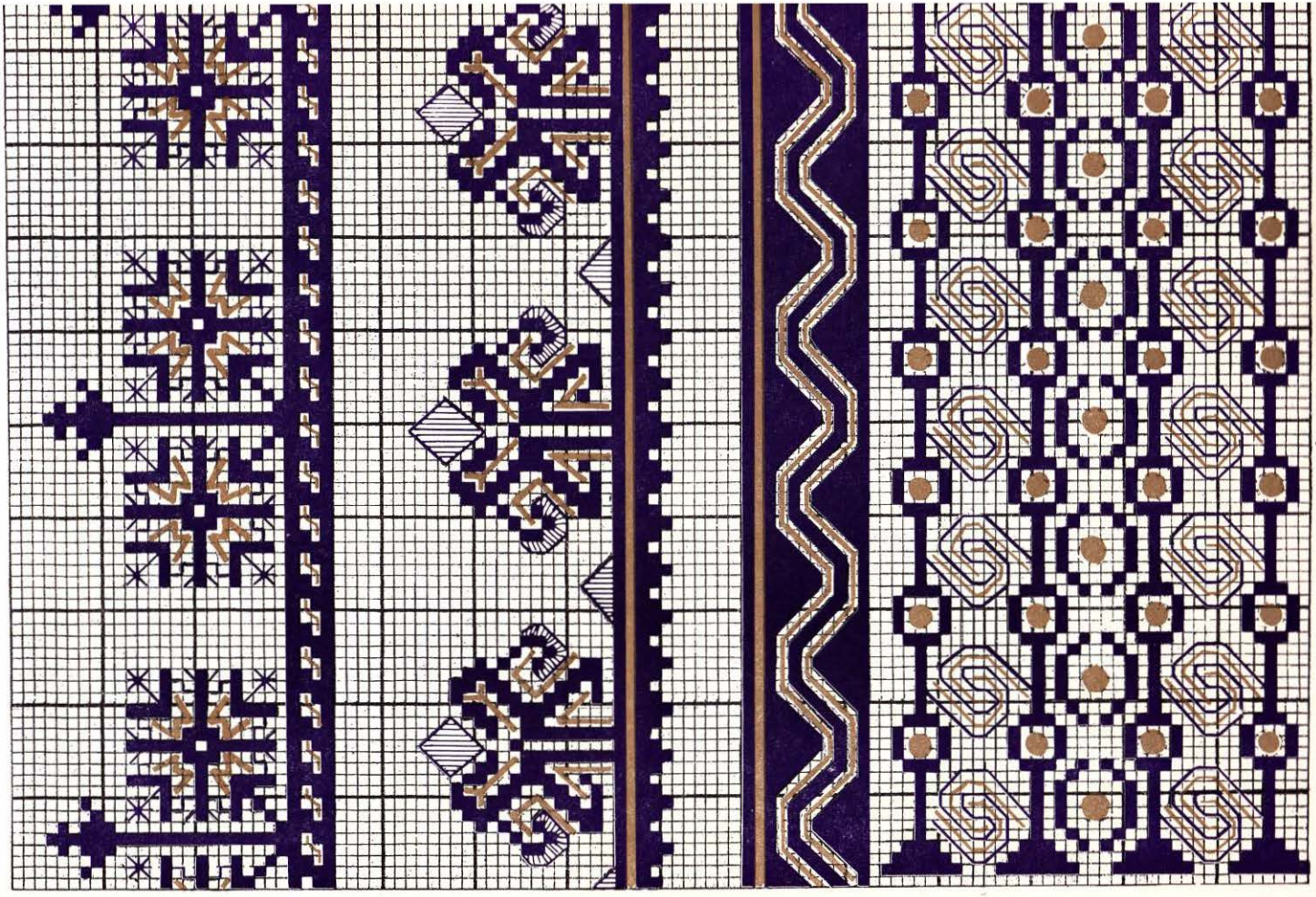

Motive ornamentale culese din Muntenia, jud. Argeș, cu diverse aplicații.

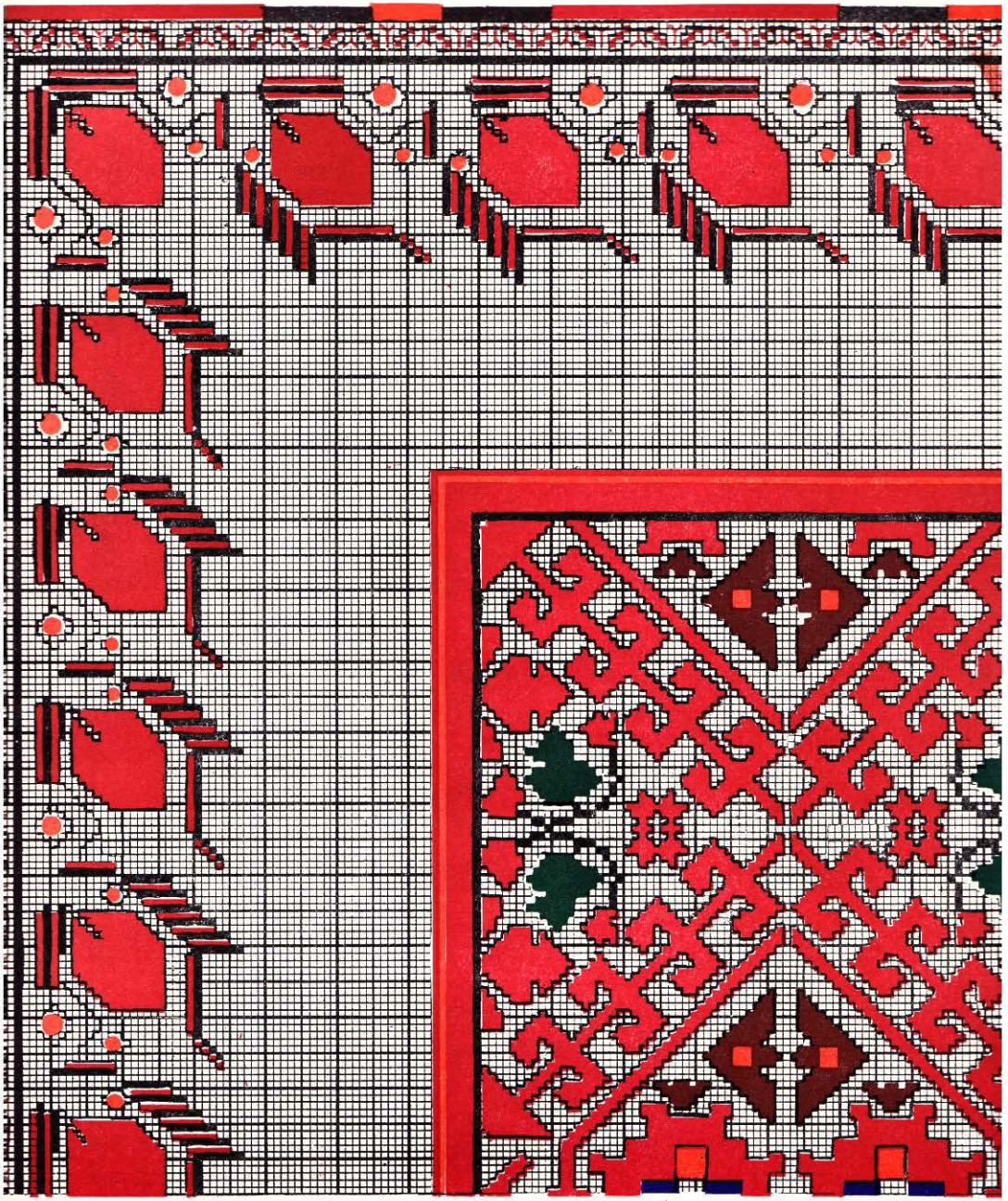

Motiv folcloric intitulat „Recolta".

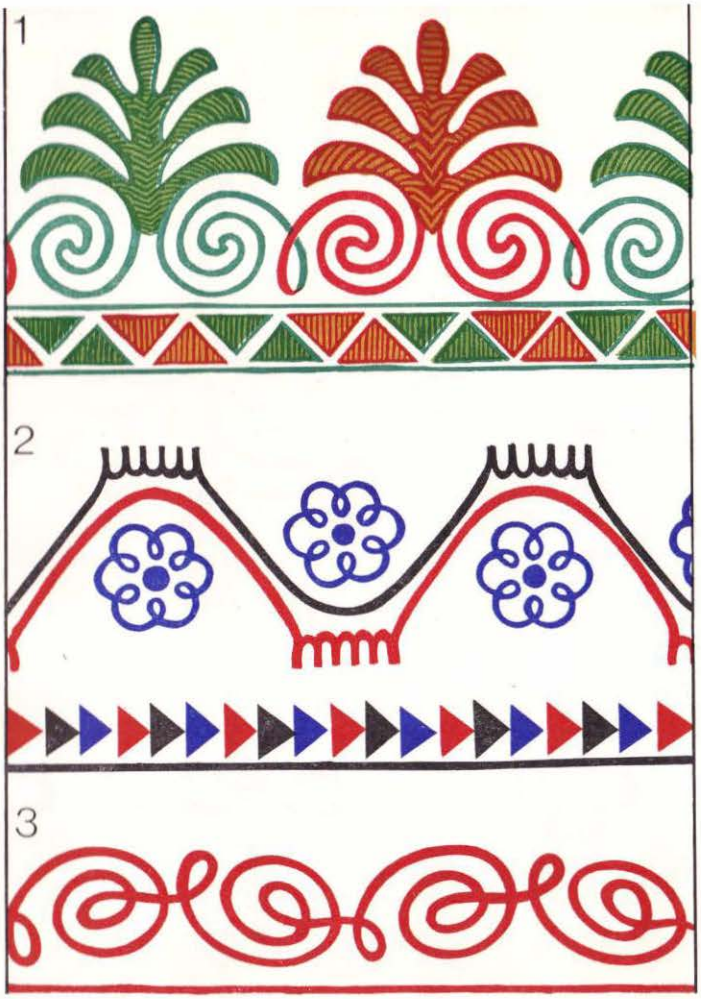

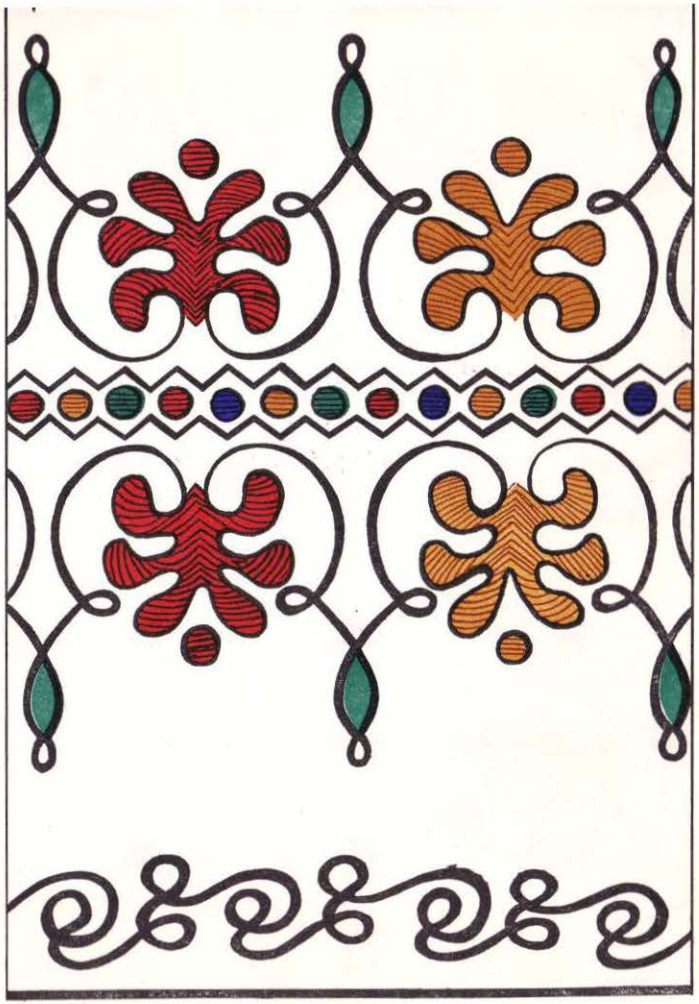

Broderie românească scrisă:
1 — motiv din zona folclorică Banat; 2 — motiv din zona folclorică Vîlcea; 3, 4 — motive din zona folclorică Banat.

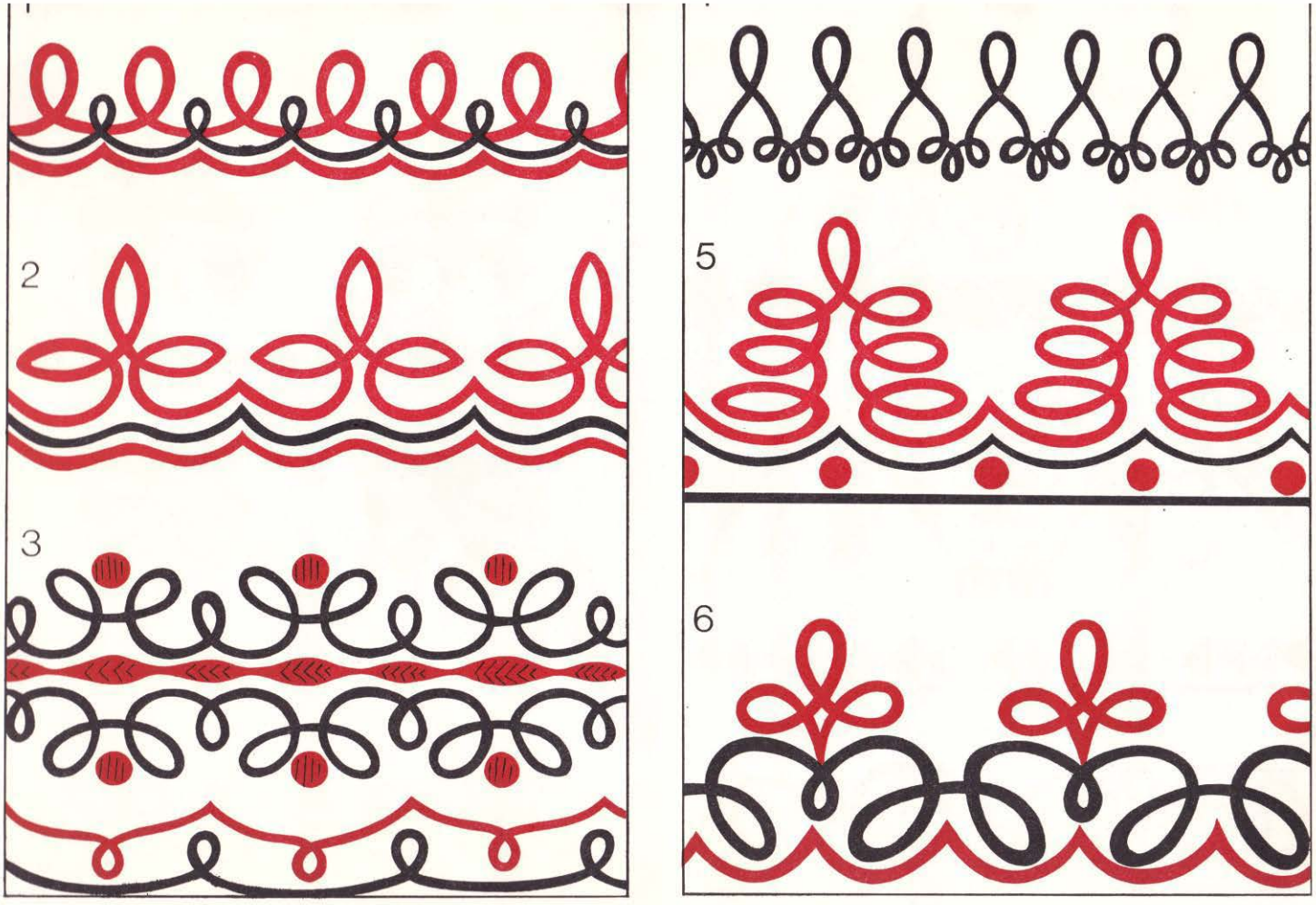

Broderie românească scrisă:
1, 2, 3, 4 — motive culese din nordul Moldovei;
5, 6 — motive din zona folclorică Banat.